

Projekt financování investičního záměru obce Kyjov

Bc. Lenka Vavřinová

Diplomová práce
2014

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: Lenka Vavřínová

Osobní číslo: M12704

Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa

Studijní obor: Finance

Forma studia: prezenční

Téma práce: Projekt financování investičního záměru obce Kyjov

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- **Zpracujte literární rešerši zabývající se problematikou hospodaření obce.**

II. Praktická část

- **Analyzujte hospodaření obce v letech 2010 – 2013.**
- **Charakterizujte vybraný investiční záměr a analyzujte možnosti jeho financování.**
- **Na základě provedených analýz vypracujte návrh financování investičního záměru a zhodnoťte jeho dopady na hospodaření obce.**

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

GRUBER, Jonathan. Public finance and public policy. 3rd ed. New York: Worth Publishers, c2011, 860 s. ISBN 978-1-4292-1949-5.
HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ. Veřejné finance. 2. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010, 340 s. ISBN 978-80-7357-497-0.
OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK. Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2.
PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. Veřejný sektor - řízení a financování. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012, 485 s. ISBN 978-80-7357-936-4.
ROSEN, Harvey S. a Ted GAYER. Public finance. 9th ed. New York: McGraw-Hill Higher Education, 2010, 595 s. ISBN 978-0-07-351135-1.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání diplomové práce: 22. února 2014
Termín odevzdání diplomové práce: 2. května 2014

Ve Zlíně dne 22. února 2014

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

Ing. Eliška Pastuszková, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

---

¹zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělčně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

²zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – diplomovou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem diplomovou práci zpracovala samostatně a použité informační zdroje jsem citovala;
- odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 2.5.2014

Učivová

⁴zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédá k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Diplomová práce je zaměřena na nalezení vhodného způsobu financování investičního záměru obce Kyjov, vycházejícího z provedené analýzy finančního hospodaření a řízení. Analýzy se přitom opírají o poznatky získané v teoretické části, která rozebírá nejen možnosti analýz a na co by se obce při jejich zpracování měly zaměřit, ale nastiňuje i jejich možnosti při financování investičních záměrů, které jsou pak prakticky aplikovány na obec Kyjov. Z těch je pak nalezen nejvhodnější způsob financování konkrétního investičního záměru včetně vyhodnocení jeho dopadů do hospodaření obce.

Klíčová slova: obec, rozpočet, hospodaření, příjmy, výdaje, finanční analýza, financování, investiční záměr, dotace, úvěry, fondy EU

ABSTRACT

The Master thesis is focused on finding a suitable way of financing the investment intention in Kyjov municipality, based on the analysis of financing management and control. The analysis work with the findings from theoretical part, which discusses not only eventualities of analysis and what should municipalities during its processing focus on, but also shows ways for municipalities in financing investment intentions, which are then practically applied on Kyjov municipality. Of these, the most suitable way of financing the investment intention is found including the evaluation of its impacts on the management of the municipality.

Keywords: municipality, budget, management, revenues, expenditures, financial analysis, financing, investment intention, subsidies, credits, EU funds

PODĚKOVÁNÍ

Na tomto místě bych ráda poděkovala své vedoucí práce Ing. Elišce Pastuszkové, Ph.D. Děkuji jí za vstřícnost, věcné a odborné rady a připomínky a v neposlední řadě za čas věnovaný celé této práci.

Velké díky směřuje i na Městský úřad Kyjov panu Otakaru Matulovi, vedoucímu odboru rozvoje města, který projevil zájem o spolupráci na této diplomové práci a poskytl potřebné materiály a informace. Bez jeho pomoci by práce nemohla být dokončena.

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

„It always seems impossible until it's done.“

Nelson Mandela

OBSAH

ÚVOD.....	10
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 OBCE A JEJICH LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA	13
1.1 OBEC JAKO ZÁKLADNÍ ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVNÝ CELEK	13
1.1.1 Působnost obce.....	14
1.2 OBEC JAKO STÁTNÍ NEZISKOVÁ ORGANIZACE.....	15
1.2.1 Doplňková činnost – zdroj rozvoje	16
1.2.2 Organizace zřizované obcemi	16
1.3 OBEC JAKO ÚČETNÍ JEDNOTKA.....	17
2 FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ A ŘÍZENÍ OBCÍ	19
2.1 ZÁSADY FINANČNÍHO HOSPODAŘENÍ A ŘÍZENÍ.....	20
2.2 ROZPOČET – NÁSTROJ FINANČNÍHO HOSPODAŘENÍ.....	21
2.2.1 Příjmová a výdajová strana rozpočtu.....	21
2.2.2 Běžná a kapitálová část rozpočtu	23
2.2.3 Nevyrovnanost v hospodaření.....	24
2.2.4 Rozpočtový výhled	25
2.2.5 Závěrečný účet	26
2.3 FINANČNÍ ANALÝZA – NÁSTROJ FINANČNÍHO ŘÍZENÍ	26
2.3.1 Horizontální a vertikální analýza	28
2.3.2 Poměrové ukazatele	29
2.3.3 Soustava informativních a monitorujících ukazatelů	30
3 INVESTIČNÍ ZÁMĚR A MOŽNOSTI JEHO FINANCOVÁNÍ	32
3.1 NENÁVRATNÉ PROSTŘEDKY.....	33
3.1.1 Daňové příjmy jako vlastní zdroj financování	33
3.1.2 Nedaňové příjmy jako vlastní zdroj financování.....	34
3.1.3 Dotace jako cizí zdroj financování.....	34
3.2 NÁVRATNÉ PROSTŘEDKY.....	37
II PRAKTICKÁ ČÁST	39
4 CHARAKTERISTIKA OBCE KYJOV	40
4.1 KLÍČOVÉ INDIKÁTORY ROZVOJE.....	41
4.2 KVALITA ŽIVOTA VE MĚSTĚ	42
4.3 MODERNÍ NÁSTROJE ŘÍZENÍ KVALITY MĚSTSKÉHO ÚŘADU	43
4.4 DOPLŇKOVÁ HOSPODÁŘSKÁ ČINNOST MĚSTA	44
5 ANALÝZA FINANČNÍHO HOSPODAŘENÍ A ŘÍZENÍ	45
5.1 ANALÝZA FINANČNÍHO HOSPODAŘENÍ PROSTŘEDNICTVÍM ROZPOČTU	45
5.1.1 Rozpočtové příjmy.....	47
5.1.1.1 Daňové příjmy	50
5.1.1.2 Nedaňové příjmy.....	54
5.1.1.3 Přijaté transfery	55
5.1.1.4 Kapitálové příjmy	58

5.1.2	Rozpočtové výdaje.....	59
5.1.2.1	Běžné výdaje.....	61
5.1.2.2	Kapitálové výdaje	66
5.1.3	Vyrovnanost rozpočtu.....	69
5.1.3.1	Běžný a kapitálový rozpočet.....	70
5.1.3.2	Financování	72
5.1.4	Plnění příjmů a čerpání výdajů	74
5.2	ANALÝZA FINANČNÍHO ŘÍZENÍ PROSTŘEDNICTVÍM FINANČNÍ ANALÝZY	75
5.2.1	Horizontální a vertikální analýza výkazů	75
5.2.1.1	Rozvaha	75
5.2.1.2	Výkaz zisku a ztráty za hlavní činnost	80
5.2.1.3	Výkaz zisku a ztráty za doplňkovou činnost.....	85
5.2.1.4	Přehled o peněžních tocích.....	87
5.2.2	Analýza poměrových ukazatelů	88
5.2.2.1	Autarkie.....	88
5.2.2.2	Rentabilita	91
5.2.2.3	Likvidita	92
5.2.2.4	Financování	94
5.2.2.5	Aktivita	96
5.2.2.6	Investiční rozvoj/útlum.....	97
5.3	SOUSTAVA INFORMATIVNÍCH A MONITORUJÍCÍCH UKAZATELŮ	98
5.4	ZÁVĚRY Z ANALÝZY FINANČNÍHO HOSPODAŘENÍ A ŘÍZENÍ	99
6	INVESTIČNÍ ZÁMĚR A MOŽNOSTI JEHO FINANCOVÁNÍ	101
6.1	CYKLOSTEZKA KYJOV-BOHUSLAVICE-MOUCHNICE, SO 01 BOHUSLAVICE-KYJOV, NĚTČICE.....	102
6.2	MOŽNOSTI FINANCOVÁNÍ.....	104
6.2.1	Nenávratné prostředky	104
6.2.1.1	Vlastní zdroje.....	104
6.2.1.2	Cizí zdroje	106
6.2.2	Návratné prostředky	107
7	NÁVRH FINANCOVÁNÍ A MODELOVÁNÍ DOPADŮ NA HOSPODAŘENÍ A ŘÍZENÍ MĚSTA	109
7.1	MODELOVÁNÍ DOPADŮ ZAMÝŠLENÉHO ZPŮSOBU FINANCOVÁNÍ Z VLASTNÍCH PROSTŘEDKŮ NA FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ A ŘÍZENÍ	109
7.2	FINANCOVÁNÍ ZA POMOCI NENÁVRATNÝCH CIZÍCH PROSTŘEDKŮ.....	113
7.2.1	Volba dotačního titulu.....	114
7.2.2	Modelování dopadů navrhovaného způsobu financování na finanční hospodaření a řízení	117
7.3	VYHODNOCENÍ PROJEKTU.....	120
	ZÁVĚR.....	122
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	125
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	130
	SEZNAM OBRÁZKŮ	131
	SEZNAM TABULEK.....	133
	SEZNAM PŘÍLOH.....	134

ÚVOD

V řadě vyspělých zemí probíhá v posledních desetiletích reforma veřejné správy a územní samosprávy a ani Česká republika není výjimkou. V uplynulých dvaceti letech se zaměřila na změny územního členění, oddělení územní samosprávy od státní správy a moci, vztahy mezi státem a územní samosprávou budované na principu spolupráce a partnerství, dělby práce mezi jednotlivými články a vytvoření legislativních a ekonomických předpokladů pro fungování celého tohoto systému. Důležitými kroky bylo i využití dekoncentrací, tj. přesunu některých kompetencí v rámci přenesené působnosti, a decentralizace, tj. přesun kompetencí v zabezpečování veřejných statků na nižší úrovně, a v neposlední řadě i začlenění regionální politiky Evropské unie do hospodářské politiky státu.

Správní reforma si přirozeně vyžádala i reformu veřejných financí, a to zejména jejich nástrojů ovlivňujících přerozdělovací vztahy mezi státem a územní samosprávou (dotace a rozpočtové určení daní), které umožňují zvýšení relativní finanční soběstačnosti v hospodaření obcí a krajů. Pozornost je soustředěna i na efektivnost veřejných výdajů, díky čemuž roste význam rozpočtových výhledů.

S pokračující decentralizací se uskutečnila i reforma organizací ve veřejném sektoru a reforma způsobu jejich financování. Ve veřejné správě je využíváno moderních informačních technologií k zajištění účinné zpětné vazby ze strany občanů, kdy na občana se v rámci nového pojetí veřejné služby pohlíží jako na klienta, proto je i více využíváno marketingu, management má přímou odpovědnost za výsledky a kontrolu. Větší důraz je kladen na zkvalitnění veřejné kontroly, a to nejen účetní a finanční či interního auditu, ale i užitek pro občana, výkonnostní audit. Cílem těchto reforem je i vytvoření předpokladů pro občanskou kontrolu a její zkvalitňování. Reformní úsilí se přitom zaměřilo i na vytvoření ucelené koncepce zvyšování kvalifikace pracovníků a průběžného vzdělávání.

Úspěšné dovršení celého reformního procesu je však během na dlouhou trať, proto jsou intenzivně hledány ekonomické nástroje pro zvýšení efektivnosti veřejné správy včetně finančních. Od 1. ledna 2010 se tak oblast veřejných financí nese v duchu reformy zaměřené na účetnictví. Jedním z jejích cílů je zajistit důvěryhodné informace pro potřeby sestavení účetní závěrky za Českou republiku. Pro tento účel jsou sestavovány nové účetní výkazy umožňující i v oblasti neziskové sféry využívat nástroje totožné či velmi blízké nástrojům z oblasti sféry ziskové, kterýchžto skutečností využívá i tato práce.

Ta je přitom rozložena do dvou částí, teoretické a praktické, přičemž v první, teoretické, části jsou sesbírána teoretická východiska pro zpracování druhé, praktické, části.

Teoretická část nejprve na obce pohlíží z více úhlů pohledu, a to jako na základní územní samosprávný celek, státní neziskovou organizaci a účetní jednotku. Každý z těchto úhlů pohledu přitom pro obec přináší něco specifického. Zvláštní pozornost je pak věnována finančnímu hospodaření a řízení na úrovni municipalit, které jsou nezbytné pro správné posouzení celkové situace příslušné obce, odhalení slabých a silných míst, příležitostí a rizik, umožňující se obci co nejvíce z minulého vývoje poučit do budoucna, ať už posouzení přinese pozitivní či negativní stránky. Neboť se nacházíme v neziskovém sektoru, je zřejmé, že zejména finanční řízení bude muset projít určitými modifikacemi oproti ziskovému sektoru, jejichž výsledkem je jiný pohled na některé druhy ukazatelů či utvoření ukazatelů nových, specifických pro tuto oblast. Poslední kapitola v této části je již zaměřena na konkrétní kroky vedoucí k dosažení cíle práce, a sice možnosti financování investičních akcí pro obce, i když prozatím v obecné rovině.

Na teoretickou část navazuje část praktická, a to nejprve zkonkretizováním v teorii nastíněných úhlů pohledů na obci Kyjov, přičemž je věnována i pozornost základním ukazatelům, které mají dopad na její budoucí rozvoj, jako je zejména počet obyvatel a podnikatelských subjektů a s tím související míra nezaměstnanosti. V další části, stejně jako v části teoretické, je rozebráno finanční hospodaření v podobě rozpočtu obce a finanční řízení v podobě finanční analýzy základních účetních výkazů, poměrových ukazatelů a soustavy informativních a monitorujících ukazatelů. Obě tyto oblasti se přitom vzájemně prolínají a doplňují a díky prováděné reformě dopadající zejména na oblast způsobu vykazování základních účetních výkazů a přibližování účetnictví aktuálnímu principu umožňují mnohem komplexnější pohled na celkovou finanční situaci obce, než tomu bylo doposud. Z výsledků provedených analýz je pak naimplementován nejvhodnější způsob financování vybraného investičního záměru obce Kyjov včetně vyhodnocení všech dopadů, které tento záměr a způsob jeho financování přinesou obci do budoucna na oblast finančního hospodaření a řízení.

Cílem práce je tedy na základě provedených analýz nalézt vhodný způsob financování investičního záměru a vyhodnotit dopady tohoto kroku na hospodaření obce. Při jejím zpracování je použito metod analýzy, komparace, deskripce, syntézy, dedukce, predikce a modelace.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OBCE A JEJICH LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA

Obec je Zákonem č. 128/2000 Sb., o obcích definována jako základní územní samosprávné společenství občanů tvořící územní celek, jenž je vymezen hranicí území obce (§ 1). Je veřejnoprávní korporací s vlastním majetkem, v právních vztazích vystupuje vlastním jménem a je nositelem odpovědnosti z toho vyplývající (§ 2).

Legislativně jsou obce upraveny zejména těmito zákony (ve znění pozdějších předpisů):

- Zákon č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky,
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení),
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví a k němu prováděcí Vyhláška č. 410/2009 Sb., pro některé vybrané účetní jednotky.

Podrobnější přehled důležitých legislativních norem upravujících problematiku obcí je uveden v závěru práce jako příloha P I.

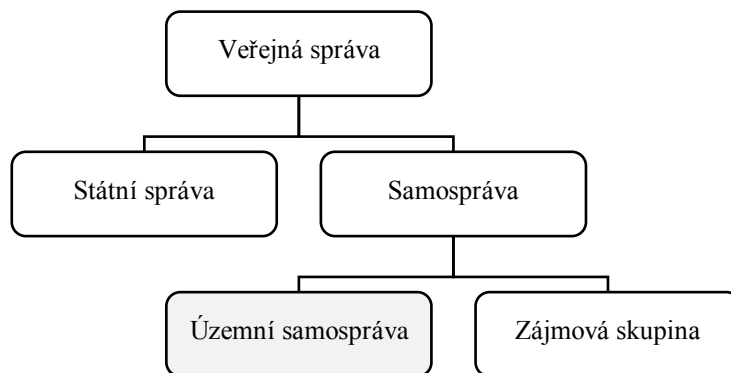
1.1 Obec jako základní územní samosprávný celek

Česká republika je podle Zákona č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky (Čl. 99) členěna na dva druhy územních samosprávných celků (ÚSC):

- obce, které představují základní územní samosprávné celky (ZÚSC) a
- kraje, jakožto vyšší územní samosprávné celky (VÚSC),

přičemž platí, že základní územní samosprávný celek je vždy součástí vyššího územního samosprávného celku.

Územní samospráva, jak také bývá ÚSC v literaturách přezdíváno, spolu se zájmovou samosprávou a orgány státní správy včetně vazeb mezi nimi tvoří veřejnou správu (viz schéma na obrázku 1). Ta řídí oblast veřejného sektoru, jehož existence je důsledkem tržních selhání (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 23-24; Gruber, c2011, s. 3). Podle Balíka (2009, s. 12) je potřeba územní samosprávy podpořena principem subsidiarity, jenž má zajistit, aby veškerá opatření byla přijímána co nejbližší občanům, tj. na nejnižším stupni správy, jenž umožňuje jejich realizaci nebo výkon a podle Grubera (c2011, s. 262) rovněž zvolit balíček služeb, který nejlépe odpovídá vkusu obyvatel příslušné obce.

Obrázek 1: Schéma veřejné správy

(Zdroj: Provazníková, 2009, s. 12, vlastní úprava)

Prvořadou úlohou obce je zabezpečit pro své občany veřejné (tj. kolektivně spotřebováváné) statky a služby, na jejichž financování musí obstarat finanční prostředky, při respektování požadavku maximální hospodárnosti a efektivnosti (Provazníková, 2009, s. 17; Rosen a Gayer, 2010, s. 69). Tato úloha je podle Pekové, Pilného a Jetmara (2012, s. 97) dalším důvodem přenášení odpovědnosti na územní samosprávu, neboť v některých případech dokáže veřejné statky zabezpečit hospodárněji.

1.1.1 Působnost obce

Obec je vymezena třemi základními znaky, a to

1. územím,
2. občany a
3. působností (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 134).

V rámci působnosti, tj. vykonávaných funkcí, je v České republice (ČR) využíván tzv. smíšený model územní samosprávy, což znamená, že obec kromě vlastní samosprávné funkce vykonává i státní správu (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 111).

Své záležitosti, tj. ty, které jsou v jejím zájmu a zájmu jejích občanů, spravuje obec samostatně v rámci tzv. *samostatné působnosti*. Při výkonu samostatné působnosti mohou obce rovněž podle Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (§ 46) vzájemně spolupracovat, a to

- na základě smlouvy uzavřené ke splnění konkrétního úkolu,
- na základě smlouvy o vytvoření dobrovolného svazku obcí,
- zakládáním právnických osob podle zvláštního zákona dvěma nebo více obcemi.

Kromě toho působí obce i v oblasti tzv. *přenesené působnosti*, v rámci níž vykonává některé úkoly státní správy na svém území ve věcech stanovené zákonem (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, § 7 a 61; Balík, 2009, s. 13). Neboť je rozsah této působnosti u obcí rozdílný, rozlišují se dále obce se základním rozsahem a specifické kategorie, vykonávající některé správní funkce pro menší obce ve svém správním obvodu, a to obce s rozšířenou působností, též obce III. stupně, a obce s pověřeným obecním úřadem, též obce II. stupně (Provazníková, 2009, s. 37; Balík, 2009, s. 23).

Pro ÚSC je rozhodující zejména vlastní samospráva, jež je uskutečňována prostřednictvím volených orgánů. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích přitom upravuje tyto orgány obce: zastupitelstvo obce, radu obce, starostu, obecní úřad, orgány zastupitelstva obce a rady obce.

1.2 Obec jako státní nezisková organizace

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů řadí obce mezi subjekty, které nejsou založeny nebo zřízeny za účelem podnikání (§ 18), a spolu s ostatními v zákoně jmenovanými patří dle tohoto kritéria k neziskovým organizacím, a to konkrétně pod vládní neziskový sektor s ohledem na vztah k principu financování (Otrusínová a Kubičková, 2011, s. 2).

Kritéria nevýdělečnosti pro jejich definování přitom podle Stejskala, Kuvíkové a Mařátkové (2012, s. 94) citovaný zákon využívá z toho důvodu, neboť jeho cílem je zdanit výdělky. V řadě případů jsou však obce, za určitých v zákoně vymezených podmínek, od jejího placení osvobozeny (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 239). Stejskal, Kuvíková a Mařátková (2012, s. 94) například toto osvobození od daní včetně daňových úlev řadí k základním principům financování neziskového sektoru.

Organizace neziskového sektoru hrají nezastupitelnou roli pro fungování každého státu, společnosti. Jejich existence je jednou z podmínek pro zdravé naplnění principů demokracie, jejichž předmětem činnosti jsou aktivity zejména v oblastech, které jsou pro fungování společnosti důležité a přitom nejsou pokrývány podnikatelskými subjekty. Jedná se přitom o uspokojování potřeb občanů v oblasti vzdělávání, kultury, zdravotnictví, sociálních služeb, životního prostředí, charity a veřejné správy (Otrusínová a Kubičková, 2011, s. 1). Cílovou funkcí neziskového sektoru je tak přímé dosažení užitku, jenž má nejčastěji podobu veřejné služby (Stejskal, Kuvíková a Mařátková, 2012, s. 15). Charakteristickým rysem pro tyto instituce je podle Hamerníkové a Maaytové (2010, s. 22-23) jejich částečné nebo úplné financování z veřejných prostředků a napojení na fiskální systém.

Označení „neziskový“ přitom dle Otrusinové a Kubičkové (2011, s. 1) neznamená, že jde o organizaci, která nerealizuje žádný zisk, nýbrž o organizaci, v níž zisk není nejdůležitějším motivem její existence. Neziskovostí se dle citovaných autorek rozumí skutečnost, že jakýkoliv zisk organizace, u obcí výstižněji přebytek hospodaření, musí být použit pro její další činnost a rozvoj.

1.2.1 Doplnková činnost – zdroj rozvoje

Ačkoli jejich primárním účelem není tvorba zisku, neznamená to, že jej nemohou dosahovat. Zisk totiž může být vytvářen v tzv. doplňkové činnosti (DČ), a to na základě koncese udělené příslušným orgánem a v souladu s dalšími zákonnými předpisy (živnostenský zákon, daňové zákony). Omezením v této oblasti je pouze povinnost takto nabyté prostředky reinvestovat do hlavní činnosti (HČ), tj. té pro níž byla zřízena, či rozvoje smyslu své existence (Stejskal, Kuvíková a Mařátková, 2012, s. 15; Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 11).

Dosažení kladného výsledku hospodaření v DČ je i koneckonců základní podmínkou její realizace. Žádná z těchto činností tudíž nesmí být ztrátová. Zároveň tato činnost není zřizována za účelem maximalizace zisku, jak by se mohlo na první pohled zdát, ale především kvůli využití volných kapacit, které ve svém ekonomickém důsledku přinesou možnost přiřadit vlastním výnosům náklady, které by při absenci DČ musely být hrazeny z HČ. Hlavním úkolem je tak v této oblasti samofinancování, tj. aby příjmy z této činnosti uhradily výdaje (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 12 a 111).

V účetnictví, o kterém pojednává jedna z dalších kapitol (viz kapitola 1.3), je DČ sledována odděleně od hlavní. Způsob účtování je však v obou činnostech shodný, přičemž je třeba dodržet zásadu, že na pokrytí nákladů DČ nesmí být použity veřejné prostředky (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 12).

1.2.2 Organizace zřizované obcemi

Potřebné veřejné statky a služby nemusí však obec zajišťovat samostatně. Ke splnění svých úkolů, hospodárnému využívání majetku a zabezpečení veřejně prospěšných činností může zřizovat a zpravidla i zřizuje další organizace, jejichž přehled v porovnání s VÚSC uvádí tabulka 1, či s nimi spolupracuje (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 5; Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, § 23; Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 37).

Tabulka 1: Organizace zakládané a zřizované ÚSC
(Zdroj: Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 6, vlastní úprava)

Obec	Kraj
<ul style="list-style-type: none"> • organizační složky • příspěvkové organizace • obchodní společnosti (a.s., s.r.o.) • obecně prospěšná společnost • školské právnické osoby podle školského zákona • veřejné výzkumné instituce • veřejná ústavní zdravotnická zařízení • (nadace, nadační fond) • (družstvo) • svazek obcí • zájmové sdružení právnických osob (obec s jinými subjekty) • mezinárodní sdružení místních orgánů nebo právnická osoba na základě smlouvy o spolupráci 	<ul style="list-style-type: none"> • organizační složky • příspěvkové organizace • obchodní společnosti (a.s., s.r.o.) • obecně prospěšná společnost • školské právnické osoby podle školského zákona • veřejné výzkumné instituce • veřejná ústavní zdravotnická zařízení • (nadace, nadační fond) • (družstvo) • zájmové sdružení právnických osob (kraj s jinými subjekty) • mezinárodní sdružení se zahraničními partnery (územní samosprávnými celky)

Obce, stejně jako VÚSC, se rovněž dle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 6) mohou stát společníkem uváděných společností, zejména pak obchodních a obecně prospěšných společností, na jejichž činnosti se podílí svým majetkem včetně peněžních prostředků.

1.3 Obec jako účetní jednotka

Podle § 38 Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích vedou obce účetnictví podle Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, který dále stanovuje podmínky zjišťování účetních záznamů pro potřeby státu, a to konkrétně s cílem sestavení účetních výkazů za ČR.

Obec je tedy účetní jednotkou, pro jejíž vedení účetnictví platí vyhláška Ministerstva financí České republiky (MF ČR) č. 410/2009 Sb. ÚSC vedou účetnictví o stavu a pohybu majetku, příjmech a výdajích, nákladech a výnosech a finančních vztazích vůči státnímu rozpočtu. Příjmy a výdaje jsou sledovány odděleně v povinném členění podle rozpočtové skladby (podrobněji viz kapitola 2.2.2).

Plnění výdajové části rozpočtu se v účetnictví sleduje ze dvou pohledů:

1. *cash (hotovostní) báze* – pokladní plnění rozpočtu (převody mezi pokladnou a vlastním bankovním účtem), tj. evidence na peněžních účtech, kdy na rozdíl od druhého pohledu není nijak zohledňován okamžik vzniku změny ekonomické hodnoty,
2. *akruální princip* – skutečné plnění rozpočtu, kdy rozpočtové náklady představují konečnou spotřebu hospodářských prostředků ve sledovaném období bez zřetele na čerpání, tj. v okamžiku vzniku, změny výměny nebo zániku určité ekonomické hodnoty (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 5; Ochrana, Pavel a Vítka, 2010, s. 171; Provazníková, 2009, s. 110).

Teoreticky sice lze podle Ochrany, Pavla a Vítka (2010, s. 171) výkaznictví výše popsaným způsobem rozlišovat, v praxi se však oba systémy prolínají.

Podle Vyhlášky č. 410/2009 Sb. (§ 3) účetní závěrka obce obsahuje

- rozvahu (bilanci),
- výkaz zisku a ztráty (VZZ),
- přílohu,
- přehled o peněžních tocích (cash flow – CF) a
- přehled o změnách vlastního kapitálu.

Součástí citované vyhlášky jsou i jejich závazné vzory, ze kterých je patrné, že v rámci prováděné reformy veřejných financí se účtování v ÚSC přiblížilo podobě vedení účetnictví u podnikatelských subjektů. Některé oblasti účtování však i nadále zůstávají odlišné, jako odraz odlišnosti procesů, které ve veřejné sféře probíhají. Základní účetní výkazy, tj. rozvaha a VZZ, stanovené pro subjekty veřejného sektoru jsou již ale ve velké míře shodné s těmi ve sféře podnikatelské (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 89).

Informace z účetnictví, které u obcí podléhá auditu, poskytované prostřednictvím jmenovaných základních finančních výkazů jsou důležité pro systém řízení financí, kterým se podrobněji zabývá následující kapitola 2 a který se bez těchto informací neobejde (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 18; Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 159).

2 FINANČNÍ HOSPODAŘENÍ A ŘÍZENÍ OBCÍ

Jak bylo uvedeno v úvodu první kapitoly, obec má vlastní majetek. S tímto majetkem hospodaří samostatně na základě vlastního rozpočtu s využitím vlastních peněžních fondů (Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 4). Podle Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích musí být majetek využíván účelně a hospodárně v souladu s jejími zájmy a úkoly, které vyplývají ze zákonem vymezené působnosti (§ 38), rozebírané v kapitole 1.1.1.

V oblasti vynakládání veřejných prostředků je přitom podle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 10) třeba rozlišovat dva pojmy, a to

- finanční hospodaření a
- finanční řízení.

Pod pojmem *finanční hospodaření* se přitom podle citovaných autorek ukrývá bezchybné dodržování právních předpisů a metodických pokynů. Zejména se jedná o obecně platné právní předpisy, předpisy upravující hospodaření konkrétních organizací, daňové zákony, majetkové předpisy a další, z nichž ty nejpodstatnější jmenuje příloha P I. *Finanční řízení* je naopak dle nich chápáno jako ekonomický pojem a je zaměřeno především na efektivnost fungování dané organizace, pročež využívá celý systém nástrojů, z nichž autorky jmenují metody manažerského účetnictví, finanční analýzu, plánování, kontrolní systém, controllin-gové metody a nástroje k optimalizaci procesů, majetkové a finanční struktury.

Stejskal, Kuvítková a Mařátková (2012, s. 129) charakterizují hospodaření podrobněji jako nástroj pro dosažení cílů obce, a to jako „*soubor ekonomicko-právních činností zabezpečujících provoz organizace, mezi které patří správa majetku, získávání finančních zdrojů a nakládání s nimi, tvorba, čerpání a kontrola rozpočtu, vedení účetnictví, plnění daňových povinností, tvorba vnitřních hospodářských předpisů i vnitřních předpisů organizace*“.

Na finanční řízení zas citovaní autoři (s. 135) pohlíží podrobněji jako na komplex činností, jejichž cílem je za pomoci vhodných prostředků a metod zajistit dostatečné množství finančních prostředků, a to v potřebném množství a čase, jež umožní obci její další existenci, rozvoj a plnění cílů, přičemž součástí je i péče o prostředky a zdroje poté, co byly získány, až do doby jejich hospodárného využití.

2.1 Zásady finančního hospodaření a řízení

Hlavní zásady finančního hospodaření a řízení v oblasti nevýdělečné sféry jsou podle Otrusínové a Kubičkové (2011, s. 8-9) založeny na dodržování základních principů vynakládání veřejných prostředků tzv. *3E*, někdy též souhrnně definovaných jako výkonnost organizace. Z podstaty existence neziskových organizací lze tento princip rozšířit na *6E*, jehož smyslem je i ukázat, že na finanční řízení těchto organizací nelze nahlížet pouze z hlediska striktně ekonomického, ale je třeba brát v úvahu veškeré aspekty, finanční i nefinanční měřítka, načež je navázáno i tvrzení o prováděných analýzách ve veřejném sektoru v úvodu kapitoly 3.

Stručná charakteristika uváděných principů je obsahem tabulky 2. Autorky dále zdůrazňují, že je potřeba především princip *3E* při posuzování vidět komplexně, nikoli odděleně.

Tabulka 2: Princip *3E* a jeho rozšíření v neziskové sféře na *6E*
(Zdroj: Otrusínová a Kubičková, 2011, s. 8, vlastní zpracování)

Anglické označení České označení	Význam
Economy Hospodárnost	<ul style="list-style-type: none"> • výkon v relaci s cenou → co nejnižší vynaložení prostředků při dodržení odpovídající kvality
Efectiveness Účelnost	<ul style="list-style-type: none"> • kritérium hodnocení na vstupu založené na principu dělat věci levně • účelnost dosahování cílů, dosažení potřebných výstupů, vztah mezi cíli a výstupy založený na principu děláni správných věcí, tj. těch, které skutečně měly být provedeny • kritérium účelovosti
Efficiency Efektivita	<ul style="list-style-type: none"> • účinnost, efektivnost vyjadřující míru dosahovaných výsledků, založené na principu děláni věcí správnou cestou • kritérium hodnocení vztahu vstupů a výstupů
Equity Spravedlnost	<ul style="list-style-type: none"> • snaha dělat věci správně, zejména ve vztahu k okolí, aby nedocházelo k diskriminaci a nepoctivosti
Environment Prostředí	<ul style="list-style-type: none"> • odpovědný přístup ve vztahu k pracovnímu a životnímu prostředí
Ethics Etika	<ul style="list-style-type: none"> • důraz na právní a morální chování managementu a zaměstnanců

Proces, který zkoumá nakládání s veřejnými prostředky s cílem zvýšení jejich hospodárnosti, účinnosti a vyhodnocování efektivnosti zdrojů ve veřejném sektoru (tj. 3E), označují Otrusínová a Kubíčková (2011, s. 9) jako *evaluaci*. Ta může být provedena:

- ex-ante: identifikace a posouzení předběžných faktorů ovlivňujících budoucí realizaci,
- ad-hoc (namátková) a ongoing (průběžná): evaluace prováděné v průběhu období,
- ex-post: zevrubný obraz účinků programu po skončení průběhu období.

2.2 Rozpočet – nástroj finančního hospodaření

Základním nástrojem finančního hospodaření obcí je jejich roční rozpočet, jehož tvorbu, postavení, obsah a funkci včetně pravidel hospodaření s finančními prostředky upravuje Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů a který představuje:

- decentralizovaný peněžní fond,
- účetní bilanci,
- finanční plán,
- nástroj rozpočtové politiky,
- nástroj dlouhodobého sociálně-ekonomického rozvoje,
- nástroj řízení veřejného sektoru,
- nástroj prosazování cílů municipální a regionální politiky na daném území (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 197; Provazníková, 2009, s. 57-59).

Z výše uvedených funkcí dále vyplývají podle Provazníkové (2009, s. 59) tři roviny rozpočtu, a to rozhodovací, řídicí a kontrolní.

2.2.1 Příjmová a výdajová strana rozpočtu

Jako každý rozpočet má vymezenou svoji vlastní příjmovou základnu, která je zpravidla pro obec rozpočtovým omezením. Jako rozpočet nižší vládní úrovně však není a ani nemůže být zcela soběstačný, a tak v rámci rozpočtové soustavy dochází k přerozdělování finančních prostředků a řadě vertikálních a horizontálních vazeb mezi rozpočty (Provazníková, 2009, s. 14; Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 189), kterými se podrobněji zabývá kapitola 3.

Kromě příjmové strany obsahuje i stranu výdajů, jejichž přehled uvádí tabulka 3, a dále ostatní peněžní operace, včetně tvorby a použití peněžních fondů, s výjimkou těch, které se týkají cizích a sdružených prostředků vykazujících se mimo rozpočet. Mimo rozpočet se sledují i podnikatelské činnosti, jejichž výsledky se promítají do rozpočtu vždy nejpozději ke konci kalendářního roku tak, aby byly součástí závěrečného účtu (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 6).

Tabulka 3: Příjmy a výdaje obce

(Zdroj: Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 7 a 9, vlastní zpracování)

Příjmy	Výdaje
<ul style="list-style-type: none"> • z vlastního majetku a majetkových práv • z výsledků vlastní hospodářské činnosti • z hospodářské činnosti právnických osob (pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákony příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila) • z vlastní správní činnosti (včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena – zejména správní poplatky, pokuty a odvody uložené v pravomoci obce) • výnosy z místních poplatků • výnosy daní nebo podíly na nich • dotace ze státního rozpočtu a státních fondů • dotace z rozpočtu kraje • prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy (např. pokuty a jiné peněžní odvody a sankce) • přijaté peněžité dary a příspěvky • jiné podle zvláštních zákonů sem patřící 	<ul style="list-style-type: none"> • závazky vyplývající z plnění povinností uložených zákony • spojené s výkonem státní správy, k níž je pověřena zákonem • na vlastní činnost v její samostatné působnosti (zejména péče o vlastní majetek a jeho rozvoj) • závazky vyplývající z uzavřených smluvních vztahů v jejím hospodaření a vlastních organizací, jestliže k nim přistoupila • závazky přijaté v rámci spolupráce s jinými obcemi či dalšími subjekty, včetně příspěvků na společnou činnost • úhrada úroků z přijatých půjček a úvěrů • na emise vlastních dluhopisů a úhradu výnosů z nich náležejících vlastníkům • na podporu subjektů provádějících veřejně prospěšné činnosti a soukromého podnikání prospěšného pro obec • jiné uskutečněné v rámci působnosti obce, včetně darů a příspěvků na sociální a jiné humanitární účely • splátky přijatých půjček, úvěrů a návratných výpomocí a splátky jistiny vlastních dluhopisů

Uvedené příjmy a výdaje mají vztah k činnosti již probírané samosprávy i výkonu státní správy v rámci přenesené působnosti (viz kapitola 1.1.1), dále se zde projevují finanční vztahy k veřejnému sektoru a rozpočtové soustavě (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 187). Při analyzování je třeba vidět i rozdílnou vypovídací schopnost příjmové a výdajové strany. Zatímco velikost a struktura příjmů podává obraz o fiskální samostatnosti, velikost a struktura výdajů odráží výdajovou politiku obce (Hamerníkové a Maaytové, 2010, s. 213).

Rozpočet je sice nástrojem dávající do souladu plánované příjmy a výdaje. Je však třeba zmínit, že se jedná o tokovou veličinu, a tudíž není ani na konci, ani v průběhu rozpočtového období na příslušném příjmovém a výdajovém účtu nikdy plánovaný stav, jenž byl schválen před jeho začátkem, neboť v průběhu rozpočtového období došlé příjmy plynule uhrazují výdaje. Během rozpočtového období tak běžně dochází k časovému nesouladu mezi jejich vývojem (Provazníková, 2009, s. 57; Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 199).

2.2.2 Běžná a kapitálová část rozpočtu

Rozpočet obce je sestavován ve dvojitým průřezu, a to

- *běžném (provozním) rozpočtu* – obsahuje běžné příjmy, které financují neinvestiční (provozní) potřeby prostřednictvím běžných (neinvestičních) výdajů, přičemž se vztahují k danému rozpočtovému roku a většina z nich se každoročně opakuje, a
- *kapitálovém rozpočtu* – obsahuje příjmy vztahující se na financování investičních potřeb, které přesahují období jednoho rozpočtového roku a zpravidla jsou jednorázovými a neopakovatelnými (Provazníková, 2009, s. 67-68).

Sestavování běžného a kapitálového rozpočtu však není v ČR povinné, a tak se běžné a kapitálové příjmy a výdaje uvádějí v jednom rozpočtu, avšak v třídění podle rozpočtové skladby (viz obrázek 2), která je sleduje odděleně a kterou stanovuje MF ČR vyhláškou. To ale obcím, pro něž je závazné druhové členění (viz příloha P II), nebrání v tom, aby si tyto dvě části sestavovaly odděleně pro své vlastní potřeby (Provazníková, 2009, s. 73 a 120; Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 12).

Kromě druhové klasifikace, která je potřebná pro analýzu rozpočtu a definování makroekonomické pozice fiskální politiky, sledují obce i odvětvové třídění, které je zase důležité pro analýzu alokace zdrojů mezi jednotlivými sektory a pro zpracování historických přehledů (Hamerníková a Maaytová, 2010, s. 169).

Obrázek 2: Rozpočtová skladba v České republice

(Zdroj: vlastní aktualizace obrázku Provažníkové, 2009, s. 112 podle Oddělení 1104, 2002)

Pro účely rozpočtového plánování a rozpočtových analýz je nutné rozpočet analyzovat jak v rámci jeho běžné, tak kapitálové části. Oddělení běžného hospodaření od hospodaření investičního (dlouhodobého) umožňuje přehledně analyzovat, na co jsou vynakládány daňové i nedaňové příjmy. Toto rozdělení je však významné i pro hodnocení rozpočtového salda, důležité pro hodnocení únosné výše využívaných návratných finančních zdrojů, a tudíž i pro hodnocení výše roční dluhové služby, tj. splátek jistin a úroků z dluhu (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 197; Provažníková, 2009, s. 67).

2.2.3 Nevyrovnanost v hospodaření

Rozpočet obce je podle Zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech (§ 4) zpravidla sestavován jako vyrovnaný. Citovaný zákon však povoluje i schválení přebytkového, pakliže budou některé příjmy daného rozpočtového roku, jenž je v případě obcí shodný s kalendářním, využity až v letech následujících nebo jsou-li určeny ke splácení jistiny úvěrů z předchozích let. Jako schodkový může být dále podle tohoto zákona schválen pouze v případě, je-li schodek možné uhradit finančními prostředky z minulých let, nebo z návratných zdrojů, tj. smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem, návratnou finanční výpomocí či výnosem z prodeje vlastních dluhopisů, podrobněji rozebranými v kapitole 3.2.

Kladný zůstatek je použit v dalším roce ke krytí rozpočtových výdajů nebo je převeden do peněžních fondů, které mohou být zřizovány pro konkrétní účely nebo bez účelového určení. Schodek je uhrazen z finančních prostředků z minulých let nebo je pokryt z návratných zdrojů splatných z rozpočtu v následujících letech (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 4-5).

Není-li rozpočet schválen před 1. lednem rozpočtového roku, hospodaří obec do jeho schválení pravidly rozpočtového provizoria, které stanovuje zastupitelstvo obce (Zá-

kon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 13). Po jeho schválení je možné rozpočet změnit provedením rozpočtových opatření z důvodů a způsobem blíže specifikovaným v § 16 citovaného zákona.

2.2.4 Rozpočtový výhled

Rozpočet obce vychází z rozpočtového výhledu, je-li sestavován, a na základě údajů z rozpisu platného státního rozpočtu či rozpočtového provizoria (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 2 a 11; Provazníková, 2009, s. 70).

Rozpočtový výhled přitom podle § 3 výše citovaného zákona představuje pomocný nástroj střednědobého finančního plánování rozvoje hospodaření, sestavovaný na základě uzavřených smluvních vztahů a přijatých závazků zpravidla na 2-5 let následujících po roce, na nějž je sestavován roční rozpočet. Obsahuje souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích, zejména pak o dlouhodobějších závazcích a pohledávkách, finančních zdrojích a potřebách dlouhodobě realizovaných záměrů. U dlouhodobých závazků je dle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 13) třeba zvážit jejich dopady na hospodaření obce po celou dobu trvání závazku.

Rozpočtový výhled nabývá podle Peková, Pilného a Jetmara (2012, s. 200) na významu, neboť je důležitý i z hlediska plánování investic. Umožní obcím uvažovat o svých finančních zdrojích a potřebách v delším časovém horizontu než jednoho kalendářního roku, což je podstatné zejména pro plánování investičních potřeb a analýzu možností využívání návratných finančních prostředků pro jejich financování. Každý ÚSC jej sestavuje alespoň ve čtyřech základních ukazatelích: celkových příjmech, výdajích, pohledávkách a závazcích, podrobnějšímu členění však zákon nebrání (Provazníková, 2009, s. 73).

Zpracování rozpočtového výhledu přináší podle Provazníkové (2009, s. 74) obci zejména:

- zlepšení a zjednodušení zpracování rozpočtu běžného roku,
- koncepční a plánovité financování běžných i investičních potřeb,
- přehled o možnostech hospodaření subjektu v budoucích obdobích a využití návratného způsobu financování,
- dlouhodobý komplexní pohled na výsledek hospodaření a finanční situaci,
- odvrácení hrozby možného neúvěrování a tedy stabilní finanční situaci,
- usnadnění projednání úvěrů s peněžními ústavy a fondy o mimořádné a účelové dotaci.

Pro kvalitní hospodaření je podstatný podle Pekové, Pilného a Jetmara (2012, s. 199) i krátkodobý plán typu platebního kalendáře, aby bylo možné krátkodobě finančně investovat dočasně nevyužité zdroje rozpočtu a naopak půjčovat si drahé návratné finanční prostředky jen na nezbytně dlouhou dobu.

2.2.5 Závěrečný účet

Obec musí podle zákona provádět i pravidelnou, systematickou a úplnou kontrolu svého hospodaření a rovněž hospodaření jimi zřizovaných nebo založených právnických osob a zařízení v průběhu celého rozpočtového roku (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 15).

Po skončení kalendářního roku jsou údaje o ročním hospodaření souhrnně zpracovány do závěrečného účtu, obsahujícího

- údaje o plnění rozpočtu příjmů a výdajů a dalších finančních operací, včetně tvorby a použití fondů,
- vyúčtování finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, obcí, státním fondům a jiným rozpočtům a hospodaření dalších osob,
- zprávu o výsledku přezkoumání hospodaření (krajským úřadem nebo auditorem či auditorskou společností) za uplynulý rok, jehož předmětem je přezkoumání hospodaření podle rozpočtu, hospodaření s ostatními finančními prostředky a nakládání s majetkem, podrobněji upraveno vyhláškou MF ČR (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, § 17; Provazníková, 2009, s. 70).

2.3 Finanční analýza – nástroj finančního řízení

Finanční analýza je důležitým nástrojem pro hodnocení úspěšnosti finančního řízení pro každou organizaci, ať už se jedná o soukromou či veřejnou sféru. Z povahy existence veřejného sektoru, je však třeba rozlišovat určitá specifika.

Oproti podnikatelským subjektům nemá například management podle Otrusínové a Kubíčkové (2011, s. 11) v této oblasti tak propracovaný systém účinných metod řízení. Jako další omezující faktor vidí současné právní prostředí a práva zřizovatelů, kteří často limitují či zpomalují rozhodování a ovlivňují řízení organizací. Mezi nejvýraznější problémové okruhy

organizací veřejného sektoru řadí řízení likvidity, CF, přiřazování nákladů výnosům a kalkulace.

I samotné nástroje využívané ve veřejném sektoru pro finanční řízení musí respektovat specifika těchto organizací, kdy výkonnost organizace je nutno posuzovat vzhledem k jejímu poslání a nadefinovaným cílům. Důležité je především měření úspornosti vynaložených nákladů k požadovanému výstupu (z pohledu účelnosti a hospodárnosti). Většina ukazatelů používaných v podnikatelské sféře musí být proto modifikována, např. rentabilita vyhodnocována u DČ, u HČ ve smyslu míry ztrátovosti. Rovněž využitelnost ukazatelů pro srovnání s jinými subjekty je omezena s ohledem na skutečnost obtížné dostupnosti globálního vyhodnocování ukazatelů finanční analýzy (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 11 a 111).

Je potřeba přitom posoudit nejen minulý stav, ale rovněž analyzovat dopady uvažovaných rozhodnutí. Součástí této analýzy je podle Ochrany, Pavla a Vítka (2010, s. 18) i prozkoumání způsobů financování uvažovaných akcí. Každé rozhodnutí o realizaci veřejné aktivity totiž klade nároky na financování ze soustavy veřejných rozpočtů a na použití vzácných, tedy omezených, zdrojů.

Klasický cíl finanční analýzy, jak je znám z podnikatelské sféry, tj. identifikovat finanční situaci neboli finanční zdraví podniku se zaměřením nejen na posouzení hospodaření v minulém období, ale i odhalení pozitivních a negativních faktorů, které toto hospodaření ovlivňovaly, či jej mohou ovlivňovat do budoucna, může podle Otrusinové a Kubičkové (2011, s. 85) plnit i v oblasti municipální sféry. Finanční analýza je přitom dle citovaných autorek podkladem pro volené a výkonné orgány obce při jejich rozhodování do budoucna a rovněž i nástrojem účinné kontroly.

Hlavní oblasti finanční analýzy v municipální sféře je možné podle Otrusinové a Kubičkové (2011, s. 86) vymežit takto:

1. běžné hospodaření,
2. investiční činnost a její financování,
3. hospodaření s majetkem.

V podrobnějším pohledu je však finanční analýza v této sféře podle citovaných autorek daleko rozsáhlejší, jak zobrazuje následující tabulka 4.

Tabulka 4: Podrobný pohled na finanční analýzu v municipální sféře
(Zdroj: Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 87, vlastní zpracování)

Oblast analýzy	Popis
Hospodaření v běžném rozpočtu	<ul style="list-style-type: none"> • podle jednotlivých příjmů a výdajů, včetně analýzy obligatomích výdajů, náhodných příjmů a výdajů, u nichž je sledován podíl na celkovém objemu i vývojové trendy
Druhy příjmů a výdajů	<ul style="list-style-type: none"> • s ohledem na to, zda mohou či nemohou být ovlivněny rozhodnutím obce
Saldo běžného rozpočtu	<ul style="list-style-type: none"> • faktory, které jej ovlivňují opakovaně či nahodile
Dosahované úspory oproti rozpočtované výši	<ul style="list-style-type: none"> • příčiny, ovlivnitelnost a vztah k dosahované činnosti v plnění úkolů, na něž jsou prostředky vynakládány
Investiční výdaje a příjmy	<ul style="list-style-type: none"> • struktura a ovlivnitelnost
Náklady na údržbu a správu majetku	<ul style="list-style-type: none"> • struktura a efektivnost
Vytváření a využívání rezerv	<ul style="list-style-type: none"> • -
Závazky	<ul style="list-style-type: none"> • struktura z věcného a časového hlediska i nákladovosti
Majetek	<ul style="list-style-type: none"> • způsob a intenzita jeho využívání, opodstatněnost jeho výše
Celkové provozní náklady	<ul style="list-style-type: none"> • věcná a účelová struktura a její vývoj, opodstatněnost výše

Díky již zmiňované reformě veřejných financí, jejíž snahou je přiblížit obě sféry, mohou obce z elementárních neboli základních metod finanční analýzy, založených na základních aritmetických operacích, využívat analýzu absolutních (tj. horizontální a vertikální), rozdílových a poměrových ukazatelů i soustav ukazatelů (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 88).

2.3.1 Horizontální a vertikální analýza

Horizontální analýza umožňuje popsat změny hodnot jednotlivých položek ve srovnání s předchozími obdobími, tj. vývoj v čase. Vertikální analýza zas slouží pro kvantifikaci podílu jedné složky na celku, zkoumá tedy složení, tj. strukturu jevů v jediném období (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 92-93). Obě analýzy však mohou být rovněž použity pro účely kontroly plnění rozpočtu (závazný finanční výkaz Fin 2-12 M), kdy vztah mezi skutečnými a rozpočtovanými údaji bude charakterizován jejich podílem na rozpočtovaných a skuteč-

ných hodnotách (obdoba vertikální analýzy), popř. bude skutečnost vyjádřena jako podíl na rozpočtované výši (obdoba horizontální analýzy). Tato analýza dosahovaných úspor může být základem pro analýzu jejich příčin i z hlediska ovlivnitelnosti včetně vztahu k dosahované činnosti v plnění úkolů, na něž jsou prostředky vynakládány (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 93 a 96).

2.3.2 Poměrové ukazatele

S postupným přizpůsobováním účetnictví této sféry aktuálnímu principu, jak bylo krátce zmíněno v kapitole 1.3, se pro uplatnění metod finanční analýzy otevírá více možností. Některé metody používané v podnikatelské sféře lze dokonce víceméně beze zbytku aplikovat i na data této oblasti, jak je možné vyčíst z tabulky 5 (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 85).

Tabulka 5: Posuzování kritérií finančního zdraví v podnikatelském a veřejném sektoru
(Zdroj: Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 86, vlastní zpracování)

Kritérium	Podnikatelský sektor	Veřejný sektor
Rentabilita	• zhodnocení vloženého kapitálu	• hospodámé a efektivní využívání zdrojů pro plnění svých funkcí
Likvidita	• schopnost uhrazovat splatné závazky	• do určité míry shodné s podnikatelským sektorem
Zadluženost	• finanční nezávislost vlastníka	• nezávislost na dalších dodatečných zdrojích v porovnání s předpokládanými (rozpočtovými) výdaji

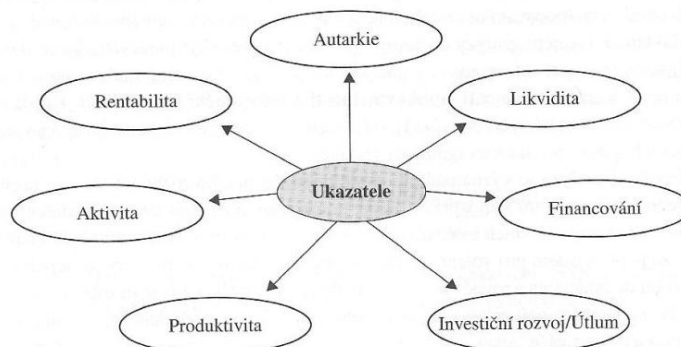
První kritérium již bylo nastíněno. Ukazatel rentability je nutné modifikovat na kritéria minimalizace ztráty, u rozpočtově hospodařících hodnotit rentabilitu na základě úspory rozpočtovaných výdajů při zachování stejného rozsahu a kvality zajišťovaných činností (Otrusinová a Kubičková, 2011, s. 86).

U druhého kritéria je třeba dle citovaných autorek například brát na zřetel, že pravidelné příjmy ze státního či krajského rozpočtu nestaví do popředí ani tak dostatek likvidních prostředků, jak časové rozlišení jejich toků. Likvidita a její řízení tak spočívá více ve správném časovém sladění potřeby a tvorby peněžních prostředků než v jejich objemové shodě.

Třetího kritéria lze rovněž dle nich využít. Zejména v současném posunu svěřených prostředků (dříve fondů majetku) do pozice „kapitálu“, u něhož je třeba dbát na uchování

a rozmnožení, je lze využít ke sledování poměru k cizím zdrojům, aby bylo zachováno postavení vlastníka, tj. státu, jako výhradního, resp. většinového vlastníka.

Na druhou stranu zde nalezneme i ukazatele specifické pro tento typ sektoru. Souhrnně o možných ukazatelích pro neziskovou sféru hovoří Otrusínová a Kubíčková (2011, s. 112) jako o *strukturovaném souboru ukazatelů pro municipální sféru* (obrázek 3), neboť mezi jednotlivými ukazateli existují úzké či volnější vazby (Kraftová, 2002, s. 141).

Obrázek 3: Strukturovaný soubor ukazatelů finanční analýzy municipální firmy

(Zdroj: Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 112)

Některé z ukazatelů však mají pouze doplňkový charakter a ne všechny jsou stejně významné pro každou organizaci, proto by si každá organizace měla sama vytvořit svůj vlastní systém ukazatelů, a to s ohledem na vypovídací schopnost. Finanční analýza totiž vždy musí splňovat požadavky: účelnosti, aplikovatelnosti a informační efektivity (Otrusínová a Kubíčková, 2011, s. 111-112). Přehled v praktické části používaných ukazatelů včetně vzorců je uveden v závěru práce jako příloha III.

2.3.3 Soustava informativních a monitorujících ukazatelů

Podle Máče (2012, s. 483) se finanční analýza ve veřejném sektoru prakticky zužuje pouze na výpočet tzv. doporučených ukazatelů, vycházejících ze Zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků (§ 10), které jsou dále dle něj (2013, s. 437) doplněny o tzv. soustavu informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU), kterou každoročně za všechny obce provádí MF ČR a vyhodnocuje její výsledky. Podrobný přehled jmenovaných ukazatelů uvádí tabulka 6.

Tabulka 6: Informativní, monitorující a doporučené ukazatele

(Zdroj: Máče, 2013, s. 437, vlastní zpracování)

Informativní ukazatele	Monitorující ukazatele	Doporučené ukazatele
• počet obyvatel obce	• podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	• podíl pohledávek na rozpočtu
• příjem celkem (po konsolidaci)	• celková (běžná) likvidita	• podíl závazků na rozpočtu
• úroky		• podíl zastaveného majetku na celkovém majetku
• uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků		
• dluhová služba celkem		
• ukazatel dluhové služby (v %)		
• aktiva celkem		
• cizí zdroje		
• stav na bankovních účtech celkem		
• úvěry a komunální dluhopisy		
• přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy		
• za dluženost celkem		
• podíl za dluženosti na cizích zdrojích (v %)		
• 8-leté saldo		
• oběžná aktiva		
• krátkodobé závazky		

Obce, u nichž je ukazatel celkové likvidity v intervalu $<0;1>$ a zároveň podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům vyšší než 25 %, oslovuje MF ČR dopisem s žádostí o zdůvodnění tohoto stavu a stanovisko zastupitelstva dané obce. Pozornost je věnována i obcím, které se v uvedeném intervalu celkové likvidity vyskytují opakovaně. Obcím, u nichž jsou identifikovány vážné problémy s jejich platební schopností, je nabídnuta pomoc ze strany MF ČR spočívající v analýze vzniklých problémů a návrhu doporučení, jak postupovat při jejich řešení (Oddělení 1203, 2008).

3 INVESTIČNÍ ZÁMĚR A MOŽNOSTI JEHO FINANCOVÁNÍ

Obec by podle Zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (§ 35) měla vytvářet podmínky pro sociálně ekonomický rozvoj daného území a uspokojování potřeb svých občanů. Tyto skutečnosti by se dále měly opírat o dlouhodobé strategie a priority obce vyjádřených, mimo jiné, v programech rozvoje obce. Smyslem těchto programů rozvoje je podle Provazníkové (2009, s. 235) zejména definovat dlouhodobější a významnější, zpravidla investiční, záměry obce.

Tyto dlouhodobé, tj. strategické, investiční záměry obce se přitom odrážejí i ve stabilitě rozpočtu, neboť rozpočet jako nástroj plánování obsahuje cíle výdajových aktivit, získávání zdrojů (ve formě veřejných příjmů), jejich zamýšlenou alokaci (ve formě veřejných výdajů) a užití (ve formě veřejných statků a služeb). Důležité je tak rovněž vyhodnocení způsobu financování investice na základě rozpočtu projektu, druhů dostupných finančních zdrojů, možnosti využít návratné finanční prostředky a v neposlední řadě schopnosti dluh v budoucnu splácet. U investic ve veřejném sektoru se dále analyzuje i jejich vliv na zaměstnanost a sociálně-ekonomický rozvoj. Neméně důležité je i vyhodnocení plnění požadavků ekologické povahy, splnění zákonných norem apod. (Provazníková, 2009, s. 236; Ochrana, Pavel a Vítek, 2010, s. 40, 85-89).

Samotný pojem „investiční záměr“ je upraven a definován Vyhláškou č. 231/2005 Sb., a to jako „*přípravná dokumentace, obsahující ekonomické a technické podklady pro rozhodování správce programu o účasti státního rozpočtu na financování přípravy a realizace akce*“ (§ 1).

Citovaná vyhláška dále v § 5 rozlišuje tři podoby investičního záměru:

1. stavební akci – věcně a funkčně vymezená stavba a určení časového průběhu přípravy a realizace stavby,
2. nestavební akci – pořízení, technické zhodnocení a opravy strojů a zařízení, pořízení a technické zhodnocení nehmotného majetku, pořízení nemovitostí a dalších činností zabezpečujících schválené cíle programu, vymezení a zdůvodnění akce věcně a funkčně, určení jejího časového průběhu,
3. akci výstavby, obnovy a provozování informačních a komunikačních technologií.

Ke krytí těchto výdajových aktivit potřebných k realizaci plánovaných cílů, záměrů a opatření slouží vlastní příjmy obce, případně může dojít k dluhovému financování (Ochrana, Pavel a Vitek, 2010, s. 85; Hamerníková a Maaytová, 2010, s. 74-75). Obecně Provazníková (2009, s. 79) definuje čtyři skupiny zdrojů krytí:

1. daňové příjmy,
2. transfery a dotace,
3. nedaňové příjmy,
4. úvěry a půjčky.

Nejdůležitějším zdrojem financování lokálních a regionálních potřeb jsou přitom první tři kategorie, tvořících tzv. nenávratné příjmy. Úvěry a půjčky pak tvoří skupinu návratných příjmů, neboť obce jsou povinny je za určitých podmínek splatit.

3.1 Nenávratné prostředky

Jak bylo uvedeno výše, mezi nenávratné prostředky patří daňové a nedaňové příjmy, transfery a dotace. V dalším textu je přitom opuštěno od transferů, neboť se jedná o veřejné prostředky, jež jsou poskytovány ve formě běžných dotací s určitým cílem, aniž by obec musela na oplátku něco vyprodukovat či poskytnout (Hamerníková a Maaytová, 2010, s. 70), a z jejich povahy vyplývá, že nejsou užívány na financování investičních aktivit.

3.1.1 Daňové příjmy jako vlastní zdroj financování

Nejvýznamnější skupinu příjmů obcí tvoří ve většině zemí příjmy daňové. Ty mohou mít podobu místních daní, též nazývaných místními poplatky, sdílených daní a svěřených daní (Provazníková, 2009, s. 80 a 82; Hamerníková a Maaytová, 2010, s. 120).

V případě *místních daní* obec sama rozhoduje o daňové základně, sazbách a osvobození od daně. Často je rovněž zodpovědná za jejich výběr a správu. Jedná se převážně o poplatky při převodu nemovitostí, dědické poplatky, turistické taxy, poplatky za psy, reklamu apod. U *svěřených daní* je na základě níže jmenovaného zákona určeno, které daně vybírané celostátně plynou do rozpočtu obcí, tj. jejich výnos je svěřen obci. Typickým příkladem svěřené daně je daň z nemovitosti, část daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné čin-

nosti a podnikání. U *sdílených daní* je stanoven podíl obcí na jejich výnosu, který je jejich příjmem (Provazníková, 2009, s. 80-83; Hamerníková a Maaytová, 2010, s. 121).

Toto popsané tzv. daňové určení neboli rozpočtové určení daní, tj. do kterého rozpočtu daň ze zákona plyne (Peková, Pilný a Jetmar, 2012, s. 207), se řídí Zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní a v průběhu let se několikrát změnilo. Jeho současná podoba je schematicky znázorněna v příloze P IV v závěru práce.

3.1.2 Nedaňové příjmy jako vlastní zdroj financování

V posledních desetiletích podle Provazníkové (2009, s. 79) rostou tendence posilovat vlastní příjmy obcí, tj. těch, o jejichž objemu a struktuře může rozhodovat sama nezávisle na centrální úrovni vlády.

Mezi nedaňové příjmy se řadí příjmy související s vlastní aktivitou obcí, tj. příjmy z vlastního podnikání, uživatelské poplatky, příjmy z vlastní správní činnosti, pokuty, případně příjmy z mimorozpočtových fondů, ze sdružování finančních prostředků, sbírek a darů. Určitým způsobem tyto příjmy souvisí s podnikatelskou činností obcí a jsou závislé na množství a struktuře vlastněného majetku (Provazníková, 2009, s. 95; Otrusínová a Kubičková, 2011, s. 106).

Sdružování finančních prostředků využívají zejména malé obce, neboť by na financování veřejné služby neměly dostatek finančních prostředků. Použity přitom mohou být jak na běžné, tak kapitálové výdaje (např. výstavba cyklostezek, vodovodů, kanalizace, čističek odpadních vod). Nespornou výhodou tohoto systému je možnost využití úspor z rozsahu (Provazníková, 2009, s. 98).

3.1.3 Dotace jako cizí zdroj financování

Jak již zbylo zmíněno v kapitole 2.2.1, rozpočet obce nemůže být soběstačný, a to vlivem nedostatečných daňových příjmů na pokrytí výdajů a rychlejšího růstu výdajů oproti příjmům. Proto je potřeba zabezpečit rovnováhu prostřednictvím dotací. Tyto přesuny peněz z jedné úrovně vlády do druhé představují důležitý zdroj příjmů, přičemž pomáhají financovat celou škálu aktivit obce (Rosen a Gayer, 2010, s. 527).

Důvodem pro poskytnutí dotací je rovněž možnost poskytování podobné skladby statků a služeb daného standardu v různých obcích, neboť obyvatelstvo platí daně se stejnými saz-

bami. V neposlední řadě je to argument související s požadavkem určitého vlivu a kontroly hospodaření ze strany ústřední vlády (Provazníková, 2009, s. 89-90).

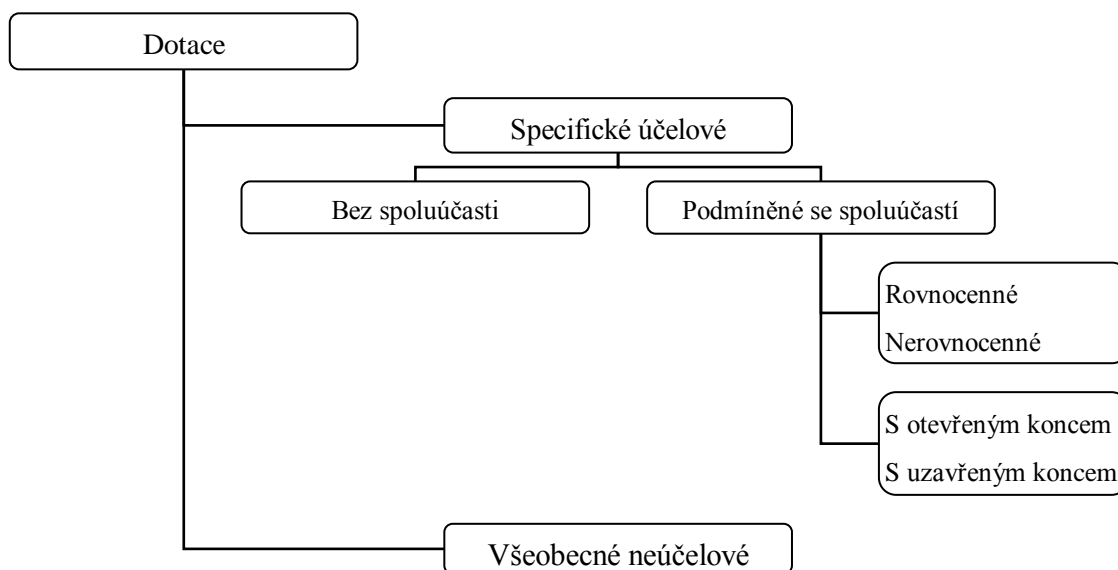
Rosen a Gayer (2010, s. 535) rozlišují dvě základní formy dotací:

1. *specifické účelové* – poskytovány na předem stanovený účel,
2. *všeobecné neúčelové* – užití je v rámci platné legislativy zcela v kompetenci obce.

Oba typy mohou být přitom použity nejen na financování kapitálových, ale i běžných výdajů (Provazníková, 2009, s. 91).

Účelové dotace mohou dále být (viz obrázek 4):

1. *podmíněné* – od obcí je vyžadována spoluúčast na financování nebo
2. *bez spoluúčasti* – obci je poskytnuta pevná (fixní) částka bez ohledu na to, zda obec vynakládá ještě své finanční prostředky; fixní způsob může být použit i pro neúčelové dotace (Provazníková, 2009, s. 91).

Obrázek 4: Rozdělení dotací

(Zdroj: Provazníková, 2009, s. 92, vlastní úprava)

Neziskové organizace obecně jsou podle Otrusinové a Kubíčkové (2011, s. 11) vystavovány stále většímu tlaku na spolufinancování a v případě zdrojů z projektů, což je typické pro obce, i na předfinancování a právě tzv. vícezdrojové financování klade zvýšené nároky na úroveň finančního řízení těchto organizací, o kterém pojednává kapitola 2.

Dotace se spoluúčastí (podmíněné) nutí obec k větší zodpovědnosti za její výdajové programy a zvyšování vlastních příjmů. Na druhou stranu znevýhodňují ty lokality, které jsou bohatší a nemají velké problémy se shromažďováním zdrojů. Je-li tato spoluúčasť stanovena procentním podílem na celkové vynaložené částce, můžeme se dále setkat s (viz obrázek 4)

1. *rovnocennou podmíněnou účelovou dotací*, kdy je pevně stanoven procentní rovnocenný podíl obce a státu na financování; tato dotace bývá označována též jako otevřená (s otevřeným koncem), neboť výška dotace závisí pouze na činnosti obce, a
2. *nerovnocennou podmíněnou účelovou dotací*, kdy je stanovena pevná částka spoluúčasti státu bez ohledu na to, kolik vlastních zdrojů obec použije; tato dotace bývá v kontrastu s předchozí označována i jako uzavřená (s uzavřeným koncem), neboť je nastaven strop její výše, tj. maximální suma příspěvku (Provazníková, 2009, s. 91).

Zatímco některé dotace jsou vypláceny pravidelně a automaticky bez nutnosti zažádání o ně ze strany obce, tzv. *nárokové dotace*, v případě investičních záměrů si musí obec o ně zažádat na základě stanovených podmínek, neboť na ně nemá automatický nárok, jedná se o tzv. *nenárokové dotace* (Provazníková, 2009, s. 147). Musí přitom splnit dle citované autorky určitá kritéria a zpravidla je jejich poskytnutí vázáno i na plnění ukazatele dluhové služby (vzorec dle Oddělení 1203, 2008) a celkové likvidity (vzorec dle Máče, 2013, s. 437):

$$\text{ukazatel dluhové služby} = \frac{\text{úroky} + \text{uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků}}{\text{příjem celkem (po konsolidaci)}} \quad (3.1.1)$$

$$\text{celková likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (3.1.2)$$

Neboť je však rozsah těchto dotačních programů (nenárokových) omezen, nemusí být každá žádost o dotaci uspokojena. Z tohoto důvodu je Stejskal, Kuvítková a Mařátková (2012, s. 105) výstižně označují jako potenciální zdroje.

Nejčastěji jsou dotace poskytovány ze státního rozpočtu na základě souhrnného finančního vztahu státního rozpočtu k územním rozpočtům, z kapitoly všeobecná pokladní správa, rozpočtových kapitol jednotlivých ministerstev a státních mimorozpočtových fondů. Dotace však mohou být získány i z účelových peněžních fondů VÚSC (Provazníková, 2009, s. 98 a 189).

Zvláštní skupinu dotací tvoří finanční prostředky z fondů Evropské unie (EU), jež jsou hlavními nástroji politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti. Existují přitom dva *strukturální fondy*, a to

1. Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF: *European Regional Development Fund*) a
2. Evropský sociální fond (ESF: *European Social Fund*)

a doplňkový tzv. *Kohezní fond*, rovněž Fondu soudržnosti (Provazníková, 2009, s. 92, 149, 158, 160). Finanční prostředky bude možné aktuálně čerpat za programové období 2014-2020, v němž je plánováno přerozdělit finanční prostředky ve výši 20,5 mld. EUR v rámci 8 operačních programů (příloha V).

Kromě Kohezního fondu však neslouží prostředky na financování jednotlivých projektů, nýbrž víceletých programů. Rozdíl mezi těmito dvěma pojmy tkví podle Ochraný (2011, s. 33 a 105) v tom, že projekty jsou časově omezené a zpravidla se v jejich případě jedná o takovou činnost, která je prováděna v jednom rozpočtovém období. Program naproti tomu má podstatně širší význam než projekt a zahrnuje několik činností, které se týkají jak několika projektů, tak i veřejných výdajů. Zřetelně dále podle Ochraný, Pavla a Vítka (2010, s. 37) definuje veškeré zamýšlené (programové) činnosti, odpovědnosti, časové horizonty a zdroje potřebné k realizaci cílů.

Čerpání prostředků z fondů EU je podmíněno finanční spoluúčastí (před, v průběhu a často i po realizaci do doby, než jsou proplaceny faktury) ze strany obcí, zpravidla jsou přísně účelové a většinou jsou vypláceny až po realizaci příslušné akce. Při neoprávněném použití takto získaných finančních prostředků musí být vráceny, a to včetně úroku (Provazníková, 2009, s. 190)

3.2 Návrtné prostředky

Návrtné příjmy, tj. úvěry a půjčky, představují významný zdroj příjmů zejména při financování dlouhodobých investic, které jsou jen zřídka financovány pouze z běžných příjmů či dotací. Rovněž teorie veřejných financí vychází z předpokladu, že kapitálové výdaje by měly být financovány prostřednictvím výpůjček a jiných kapitálových příjmů, neboť investice mohou generovat příjmy dostatečně velké na pokrytí provozních nákladů i financování splátek půjčky (Provazníková, 2009, s. 101).

Obecně Provazníková (2009, s. 101) uvádí tři základní zdroje návratných příjmů:

1. úvěry od komerčních bank či institucí, které půjčují speciálně ÚSC (zpravidla nabízí nižší úrokové sazby než komerční banky),
2. emise komunálních obligací nebo akcií,
3. návratné půjčky a finanční výpomoci od jiných subjektů, např. v rámci rozpočtové soustavy.

Neboť jsou návratné prostředky spojeny s úrokovým zatížením, mělo by rozhodnutí obce o tom, kolik si vypůjčit, vycházet z odhadu únosné výše již zmiňované dluhové služby. Důležitými podmínkami pro obce jsou dále v případě úvěrů a půjček:

- doba splatnosti úvěru, na základě níž je rozeznáván
  - krátkodobý (překlenovací) úvěr – na překlenutí časového nesouladu mezi skutečným plněním příjmů a financováním výdajů v průběhu rozpočtového období,
  - střednědobý a dlouhodobý úvěr – na financování investic a kapitálových výdajů,
- podmínky splácení dluhové služby a
- způsob stanovení úrokové sazby (Provazníková, 2009, s. 101).

Za přijatý úvěr se obec musí zpravidla zaručit: majetkem, budoucími rozpočtovými příjmy, případně třetí osobou (Provazníková, 2009, s. 102).

Jako jednu z možností financování investičních potřeb uvádí Provazníková (2009, s. 102) i financování na základě kontraktů, tzv. *komunální leasing*, tj. finanční nebo operativní pronájem. Ten umožňuje pořízení investice plně nebo zčásti z cizích zdrojů i v případě, že obec nemůže využít jiné návratné finanční prostředky či kapitálové dotace. Jeho nevýhodou je však vyšší finanční náročnost, neboť obvykle je dražší než přímý nákup.

Další variantou financování na základě dlouhodobých kontraktů je tzv. PPP (Public Private Partnership), tj. partnerství soukromého a veřejného sektoru a jeho různé formy. V tomto případě soukromý investor zpravidla na své náklady realizuje výstavbu zařízení a po dobu návratu kapitálových výdajů z provozních výnosů ji provozuje. Jakmile jsou kapitálové výdaje takto splaceny, je zařízení převedeno do vlastnictví územní samosprávy (Provazníková, 2009, s. 103).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 CHARAKTERISTIKA OBCE KYJOV

Obec Kyjov je jednou z 6 253 obcí nacházejících se na území ČR (CEMR, [2014]), přičemž využívá označení „město“, kteroužto skutečnost umožňuje Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. Toto označení přitom nemá žádný vliv na její kompetence. Naopak co má vliv na její kompetence a de facto i rozsah a objem rozpočtových výdajů, je skutečnost, že se řadí mezi obce s rozšířenou působností (viz kapitola 1.1.1), a tím pádem i obce s pověřeným úřadem, jak je možné vyčíst z tabulky 7.

Tabulka 7: Souhrnné informace o městu Kyjov
(Zdroj: Kyjov, © 2012 – 2014, vlastní úprava)

Souhrnné informace	
Status	Město
Typ sídla	<u>Obec s rozšířenou působností</u>
ZUJ (kód obce)	586307
NUTS5	CZ0645586307
Obec s pověřeným úřadem	Kyjov
Obec s rozšířenou působností:	Kyjov
LAU 1 (NUTS 4)	CZ0645 - Hodonín
NUTS3	CZ064 – Jihomoravský kraj
NUTS2	CZ06 - Jihovýchod
Obec s pověřeným obecním úřadem	Kyjov
Obec s rozšířenou působností	Kyjov

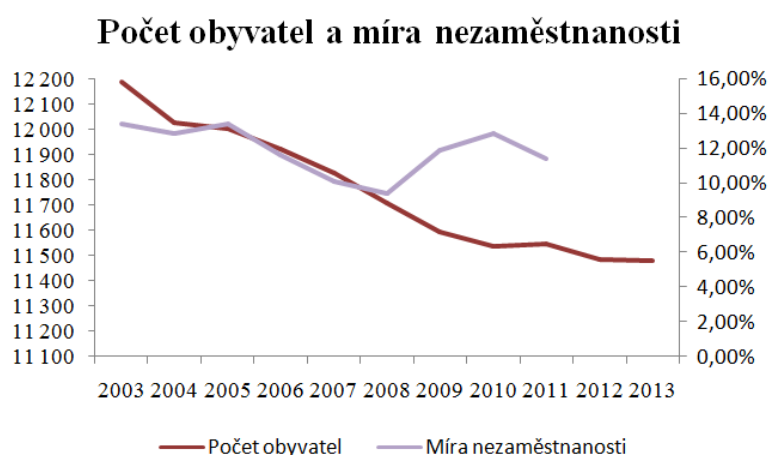
Kyjov je obklopen jemně zvlněnými modrými liniemi chřibských kopců a sladkostí dozrávajících vinohradů, prokvetlé tóny cimbálu a houslí. Z tohoto popisu je patrné, že se nemůže nacházet nikde jinde než v Jihomoravském kraji. Doposud jsou zde dochovány původní vinařské stavby (vinné budy a sklepy), v nichž se dodnes zpracovává úroda z hroznů z okolních vinic. Udržují se výroční zvyky, jako fašaňk, velikonoční obchůzka, dožínky, hody a jiné, při nichž jejich účastníci oblékají tradiční kroje. Největší přehlídkou etnografického bohatství celého regionu je Slovácký rok v Kyjově. Tento nejstarší folklorní festival mající tradici od roku 1921 je od roku 1971 pořádán v pravidelných čtyřletých intervalech, v rámci nějž jsou čtyři dny věnovány lidovým tradicím, zvykům a písním. Akce se účastní desítky národopisných souborů muzik z Kyjova a širokého okolí (Město Kyjov, [2014]).

4.1 Klíčové indikátory rozvoje

Město Kyjov, od roku 1548 královské, je rozloženo na 2 988 ha a skládá se ze čtyř katastrálních území: Bohuslavice, Boršova, Nětčice a Kyjova. Patří mezi obce mikroregionu Babí Lom (Město Kyjov, [2014]), Dobrovolného svazku obcí Severovýchod, Dobrovolného svazku obcí Mutěnka a Euroregionu Pomoraví (Kyjov, © 2012 – 2014).

K 1. lednu 2014 čítalo 11 480 obyvatel (Kyjovské noviny, březen 2014). Graf na obrázku 5, zachycující desetiletý vývoj v jejich počtu, prozrazuje, že dochází ke každoročnímu snižování obyvatel města. V porovnání s loňským rokem se konkrétně jednalo o 3 obyvatele, v desetiletém horizontu byl však úbytek 833 obyvatel.

Obrázek 5: Vývoj počtu obyvatel a míry nezaměstnanosti v desetiletém období

(Zdroj: Databáze demografických údajů za obce ČR, ©2013, Ministerstvo práce a sociálních věcí, [2014])

Kromě počtu obyvatel zachycuje graf na obrázku 5 i vývoj míry nezaměstnanosti, která se až na rok 2008 pohybovala nad 10 %, což poukazuje na vysokou nezaměstnanost po celé období. Údaje za poslední dva roky sice Ministerstvo práce a sociálních věcí na svých stránkách neuveřejnilo, zveřejněné údaje za celý okres Hodonín však hovoří o vysoké nezaměstnanosti i v dalších dvou letech (14,0 % za rok 2012 a 10,8 % v roce 2013).

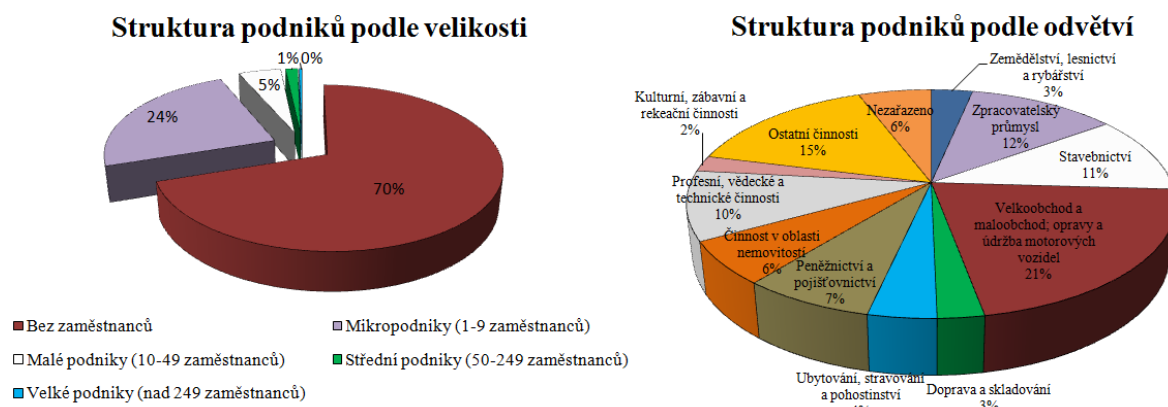
S nezaměstnaností souvisí i počet podnikatelských subjektů na území města, jejichž počet a struktura se pak odráží i v daňových příjmech města. V roce 2013 se ve městě Kyjov podle údajů z Českého statistického úřadu (2013) nacházelo 22 státních organizací a 2 767 podnikatelských subjektů, jejichž podrobnější přehled uvádí tabulka 8. Z ní je patrné, že ve městě převažují živnostníci, zatímco k nejméně preferované formě patří družstvo.

Tabulka 8: Hospodářská činnost v roce 2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Českého statistického úřadu, 2013)

Forma podnikání	Počet subjektů
Akciová společnost	22
Obchodní společnost	295
Družstevní organizace	14
Živnostníci	1 775
Svobodná povolání	349
Zemědělství podnikatelé	35
Ostatní právní formy	277

Struktura podnikatelských aktivit na obrázku 6 dále prozrazuje, že převážná většina je bez zaměstnanců (levý graf), a zbytek tvoří formy s nižším počtem zaměstnanců, odkud lze usoudit, že vysoká nezaměstnanost není ani tak zdaleka ovlivněna dopady ekonomické krize, nýbrž nedostatkem pracovních příležitostí.

Obrázek 6: Struktura podnikatelské činnosti podle velikosti a odvětví v roce 2013

(Zdroj: vlastní zpracování podle dat z Českého statistického úřadu, 2013)

Z dostupných údajů z dřívějších let lze přitom stejně jako u počtu obyvatel vyzorovat snižující se počet podnikatelů, neboť málokteré nové podnikatelské subjekty přežijí delší časové období, s čímž souvisí i struktura podniků podle odvětví vyobrazená v pravé části obrázku 6, v níž jasně převažují velkoobchody a maloobchody a podniky s tradicí v oblasti zpracovatelského a stavebního průmyslu.

4.2 Kvalita života ve městě

Dnešní Kyjov, který je přirozeným správním a společenským centrem pro dalších 41 okolních obcí, dýchá životem moderního města.

Pro kulturní a sportovní vyžití nejen obyvatel Kyjova, ale i blízkého či širšího okolí slouží letní kino a kino Panorama, dům kultury, muzeum, městská knihovna, sportovní stadion, několik galerií, koupaliště, sokolovna, tenisové a volejbalové kurty, basketbalová hala, kuželna, tělocvičny a venkovní hřiště, jezdecký oddíl pro milovníky koní, z komerční sféry jsou to posilovny, squash a spinning. Nacházejí se zde dobré podmínky pro cykloturistiku, pěší turistiku, návštěvníci se mohou vydat za folklórem či objevovat kvality místních vín.

Ze sociální sféry jsou k dispozici nemocnice a soukromí lékaři, azylové bydlení pro matky či otce, pečovatelské služby pro seniory a zdravotně postižené spoluobčany. V oblasti vzdělávání nabízí 3 úplné základní školy, 1 neúplnou sloučenou základní a mateřskou školu, 5 mateřských škol, 1 základní uměleckou školu, Gymnázium, střední školy a odborná učiliště se zaměřením na zdravotnictví, automobily a silniční dopravu, zemědělství a technické obory a nově otevřené detašované pracoviště Mendlovy univerzity. Mimo tato školská zařízení se ve městě nachází Dům dětí a mládeže a Speciální škola pro sluchově postižené.

K nejzajímavějším místům patří renesanční zámeček s vlastivědným muzeem, Kaple sv. Josefa, renesanční radnice, Mariánský sloup, barokní kostel Nanebevzetí Panny Marie, Kaple sv. Josefa Kalasanského a Kaple sv. Rocha.

Město dále zařizuje pořádání řady významných akcí, např. Slovácký rok, Hody, Dožínky, Kyjovské letní slavnosti aj. Rovněž udržuje vztahy se zahraničím se svými partnerskými městy ve Francii (Yvetot), Rakousku (Hollabrunn), Itálii (Seravezza), Chorvatsku (Biograd na Moru), Kosovu (Prizren) a na Ukrajině (Lutsk).

K udržování kvality života využívá 12 příspěvkových organizací (Kyjov, © 2012 – 2014).

4.3 Moderní nástroje řízení kvality městského úřadu

V rámci své činnosti uplatňuje Městský úřad Kyjov moderní nástroje řízení kvality. V roce 2004 se úspěšně zapojil do projektu „Implementace modelů CAF (Společný hodnotící rámec) do organizací územní veřejné správy v ČR“ vypsaném Ministerstvem vnitra ČR ve spolupráci s Radou ČR pro jakost. Tento model obsahuje soubor devíti kritérií, která umožňují provést sebehodnocení organizace. Výsledky sebehodnocení pak slouží pro management jako zdroj informací o silných a slabých stránkách úřadu a dále mohou posloužit pro benchmarking s dalšími úřady v ČR i v Evropě. Prozatím jsou k dispozici výsledky ze dvou kol sebehodnocení zachycené v tabulce 9, ze které vyplývá, že došlo ke zlepšení oproti předchozímu roku, a to ve všech hodnotících oblastech.

Tabulka 9: Sebehodnocení města podle modelu CAF v letech 2011 a 2012

(Zdroj: výroční zpráva města 2012)

Kritérium	Hodnota 2011	Hodnota 2012
1 - vedení (předpoklady)	49	55
2 - strategie a plánování (předpoklady)	39	51
3 - management lidských zdrojů (předpoklady)	35	47
4 - partnerství a zdroje (předpoklady)	45	51
5 - management procesů a změn (předpoklady)	50	51
6 - zákazníci, občané (výsledky)	32	43
7 - pracovníci (výsledky)	41	50
8 - společnost (výsledky)	48	51
9 - klíčové výsledky činností a výkonnosti	34	39
Celkem	41	49

Od roku 2005 uplatňuje rovněž metodu benchmarkingu zapojením se do tzv. Benchmarkingové iniciativy, jejímž účelem je porovnávání výkonnosti a kvality poskytovaných služeb ve vybraných agendách přenesené a samostatné působnosti mezi jednotlivými obcemi v rámci ČR, hledání dobré praxe, výměny zkušeností a učení se od druhých.

Dále je od roku 2006 zaveden systém managementu kvality podle normy ISO 9001, a to pro oblast výkonu státní správy v přenesené působnosti a výkonu samosprávy. První certifikaci souladu systému managementu kvality s požadavky normy získalo město v roce 2006 a v roce 2009 proběhla její úspěšná recertifikace.

Za projekt „Systémové uplatňování moderních metod řízení kvality“ byla na začátku roku 2008 městu předána cena Ministerstva vnitra za kvalitu a inovaci ve veřejné správě – Organizace dobré veřejné služby za rok 2007. Také v roce 2012 se Městský úřad Kyjov zapojil do soutěže Ministerstva vnitra ČR o ceny za kvalitu a inovaci ve veřejné správě a získal ocenění Organizace zvyšující kvalitu veřejné služby za rok 2012, a to za implementaci modelu CAF CZ 2009.

4.4 Doplnková hospodářská činnost města

Kromě své hlavní činnosti provozuje město Kyjov dvě doplňkové hospodářské činnosti, a to správu bytů a správu ubytoven. Zatímco správu ubytovny vykonává samo město na základě rozhodnutí rady města, správa bytového fondu je svěřena firmě Bytasen, spol. s r.o.

Zisk z obou činností je buď převáděn do rozpočtu města na účet hlavní činnosti, kde slouží na opravy, rekonstrukce či technická zhodnocení, nebo je ponechán na účtu bytů, případně ubytovny, k zajištění jejich plynulého provozu, zejména provádění běžných oprav a údržby, či určitým poměrem rozdělován mezi tyto dvě možnosti.

5 ANALÝZA FINANČNÍHO HOSPODAŘENÍ A ŘÍZENÍ

Ve všech letech sledovaného období, tj. roku 2010-2013, hospodařilo město Kyjov na rozpočtovém principu. Současně ale již po celý rok účtovalo o nákladech a výnosech v souladu s vyhláškou č. 410/2009 Sb., a to jak v hlavní, tak doplňkové hospodářské činnosti.

Analýza finančního hospodaření tak vychází z rozpočtů města Kyjov v jednotlivých letech sledovaného období, přičemž sledovaným obdobím je rozuměno období let 2010-2013. Základní podoba rozpočtů v tomto období z pohledu druhového třídění rozpočtové skladby je vyobrazena v tabulce 10.

Tabulka 10: Rozpočty města z pohledu druhového členění v letech 2010-2013
(Zdroj: rozpočty města + vlastní konsolidace roku 2013, vlastní zpracování)

v Kč	2010	2011	2012	2013
Rozpočtové příjmy	509 811 086	457 544 261	204 872 961	249 175 915
Daňové příjmy	132 135 057	122 024 426	126 358 375	151 529 621
Nedaňové příjmy	24 936 337	27 072 769	25 909 419	28 587 178
Kapitálové příjmy	21 431 743	9 138 045	5 329 795	3 509 498
Přijaté transfery	331 307 949	299 309 021	47 275 372	65 549 618
Rozpočtové výdaje	467 998 952	437 471 355	186 161 648	237 848 948
Běžné výdaje	413 865 992	400 263 211	161 996 468	173 593 735
Kapitálové výdaje	54 132 960	37 208 144	24 165 180	64 255 213
Financování	-41 812 134	-20 072 906	-18 711 313	-11 326 967

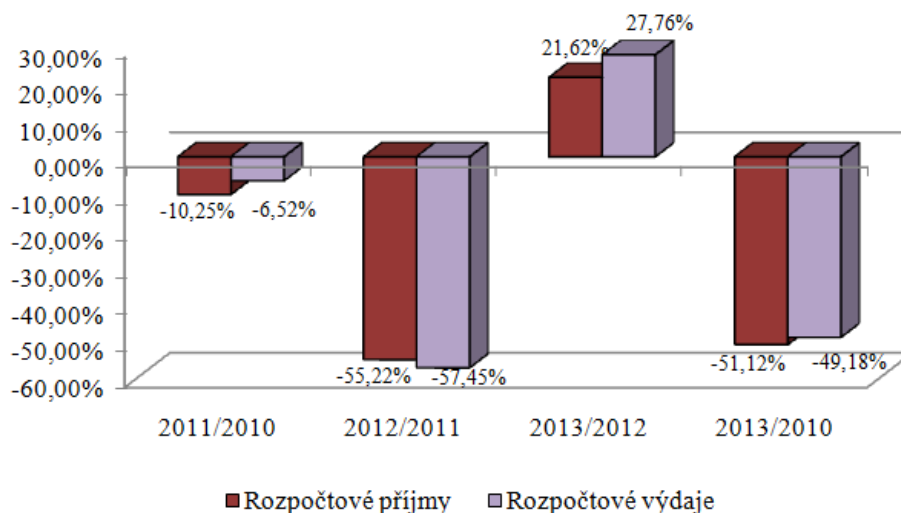
Analýza finančního řízení, jak uváděla kapitola 2.3, vychází ze základních účetních výkazů, tj. rozvahy, VZZ a CF, a to rovněž za období let 2010-2013. Rozbor základních účetních výkazů je doplněn poměrovými ukazateli, které lze pro město Kyjov s ohledem na dostupnost údajů a významnost položek aplikovat (viz příloha P III), a SIMU.

5.1 Analýza finančního hospodaření prostřednictvím rozpočtu

Rozpočtové příjmy a výdaje, co se jejich absolutní výše týče, byly v jednotlivých letech sledovaného období velmi nestabilní, jak je vidět v tabulce 10 výše. Z prvního pohledu by se mohlo zdát, že se celé čtyřleté období neslo ve znamení silné tendence k jejich snižování, neboť došlo k výraznému zeštíhlení rozpočtu. Obě hlavní položky totiž za celé období po-

klesly o cca 50 %, jak ukazuje graf na obrázku 7, přičemž vrcholu jak na straně příjmů, tak výdajů bylo dosaženo v prvním sledovaném období, tj. v roce 2010. Naopak nejvyššího dna obě položky dosáhly v roce 2012. Nebýt tedy narušení tříletého poklesu růstem v loňském roce 2013, jako jediného růstového roku co se celkového objemu rozpočtových příjmů a výdajů týče, dopočítali bychom se více než 60% celkového poklesu.

Meziroční a celková změna v příjmech a výdajích

Obrázek 7: Meziroční změny v příjmech a výdajích a jejich celkové změny v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z rozpočtů města)

Pozitivně na tomto trendu jednoznačně působila skutečnost, že společně s vývojem příjmů šly ruku v ruce i výdaje. Bohužel meziroční poklesy obou těchto položek nebyly procentuálně vždy totožné, jak je rovněž zachyceno na obrázku 7.

V roce 2011 i 2013 se projevil „negativní“ tendence, kdy v roce 2011 rozpočtové příjmy klesaly rychleji než výdaje, zatímco v roce 2013 naopak rostly pomaleji. Přetrvávání těchto negativních tendencí, zejména pomalejšího růstu rozpočtových příjmů oproti výdajům, by mohlo narušit podmínku udržitelného hospodaření města do budoucna.

Na druhou stranu v roce 2012 se projevil „pozitivnější“ poměr změn v jejich vývoji, kdy výdaje poklesly rychleji než příjmy. V tomto případě by se ale popsáný jev nemusel v budoucnosti města projevovat až tolik přívětivě, neboť je třeba mít na paměti, že výdajová strana zahrnuje i investiční položky, které jsou potřebné pro rozvoj města, a tak šetřit zrovna příliš v této oblasti by rozhodně dobrou strategií do budoucna nebylo. Což ostatně platí

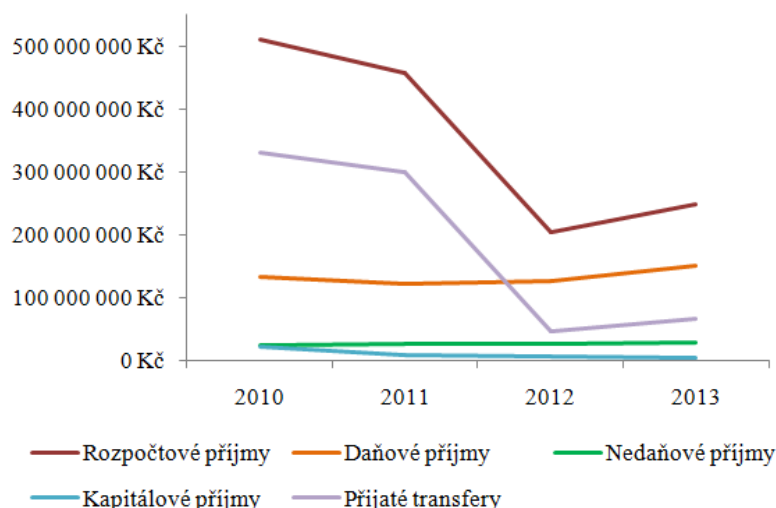
i pro celkové snižování výdajů. Rovněž popisované rychlejší narůstání výdajů oproti příjmům v předchozím odstavci nemusí být na druhý pohled tolik černobílé, pakliže byly prostředky efektivně využity a nebude se jednat o přetrvávající jev.

Zda by popisované skutečnosti mohly ohrozit budoucnost a další vývoj města tak pomůže odhalit jen podrobnější rozbor.

5.1.1 Rozpočtové příjmy

Graf vývoje jednotlivých druhových položek příjmů na obrázku 8 prozrazuje, že za snižováním velikosti rozpočtových příjmů stály přijaté transfery, které od roku 2010 poklesly o více než 80 %, tj. téměř o stejné procento jako příjmy kapitálové, které však objemově netvořily natolik podstatnou složku celkových příjmů, aby na jejich snížení měly tak výrazný vliv.

Vývoj rozpočtových příjmů a jejich složek

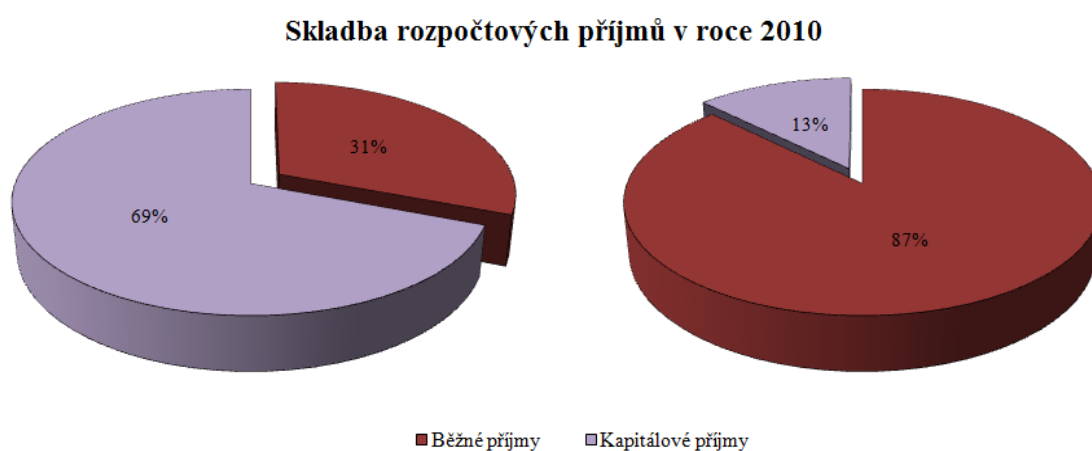
Obrázek 8: Vývoj rozpočtových příjmů a jejich hlavních částí v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

Z tohoto tvrzení by se dalo konstatovat, že kapitálové příjmy (nyní myšleno v rozdělení na běžnou a kapitálovou část rozpočtu) byly důvodem celkového zeštíhlování objemu rozpočtu. Ve skutečnosti je však třeba přihlídnout dále ke struktuře přijatých transferů a v rámci nich vyčlenit ty, které byly určeny především na pokrytí investičních prostředků a svým charakterem tak spadaly do kategorie kapitálových příjmů, neboť měly nahodilý charakter, a ty, jež sloužily ke krytí běžných výdajů, a tudíž z tohoto pohledu spadaly pod položku běžných příjmů. Z tohoto roztrídění tak dostáváme zcela opačné tvrzení, názorně

nastíněného na koláčových grafech na obrázku 9, který demonstruje popisovanou situaci v roce 2010, kdy byly přijaté transfery nejvyšší. Na levém koláčovém grafu je vyobrazena situace, kdy běžné příjmy se sestávají jen z příjmů daňových a nedaňových, které mají povahu příjmů pravidelných a které město Kyjov při zveřejňování svých rozpočtů pouze zařazuje pod běžné výdaje. Na pravém je situace, kdy běžné příjmy navíc zahrnují i část přijatých transferů v podobě provozních dotací, tj. určené na financování běžných výdajů a každoročně se opakujících (i když v dost nepravidelné výši), a tak splňují charakter běžných příjmů. Provozní dotace město Kyjov začleňuje pod běžné příjmy při rozpočtovém výhledu. Podrobněji se rozbořem běžné a kapitálové částí rozpočtu zabývá kapitola 5.1.3.1.

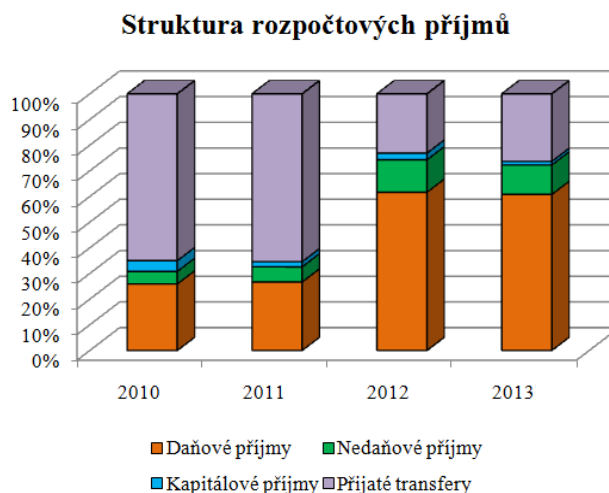
Obrázek 9: Složení rozpočtových příjmů v roce 2010 při rozdílném přiřazení přijatých transferů do běžné a kapitálové části rozpočtu

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z rozpočtů města)

Zatímco přijaté dotace a kapitálové příjmy stlačovaly příjmy směrem dolů, významnější položky běžných příjmů (myšleno ve vztahu ke stabilitě a každoročnímu opakování), tj. daňové a nedaňové příjmy, naopak tento pokles utlumovaly svojí opačnou, tedy rostoucí, tendencí, což na rozpočet působilo pozitivně. Dotace totiž pro město představují sice významný, nicméně mimořádný čili nepravidelně se vyskytující příjem, a to i de facto dotace provozní, které jsou sice řazeny pod běžné příjmy, ale jejich výše byla značně nestabilní. Naproti tomu daňové a nedaňové příjmy jako vlastní příjmy jsou pro město pravidelnými a více předvídatelnými, tudíž umožňují lepší naplánování a jejich rostoucí tendence může přinést prostředky pro možný rozvoj města. Mnohem horší by tak byla situace, kdy by se rapidně snižovaly právě tyto části běžných příjmů.

S ohledem na popisovaný vývoj se samozřejmě měnila i struktura rozpočtových příjmů znázorněná na obrázku 10. Zatímco v roce 2010 a 2011 jasně ve struktuře převažovaly přijaté transfery (65 %), v roce 2012 a 2013 se do popředí dostaly jistější příjmy daňové (61 %) a spolu s jejich silicím vlivem rostl i význam nedaňových příjmů (z 5 % na 12 %).

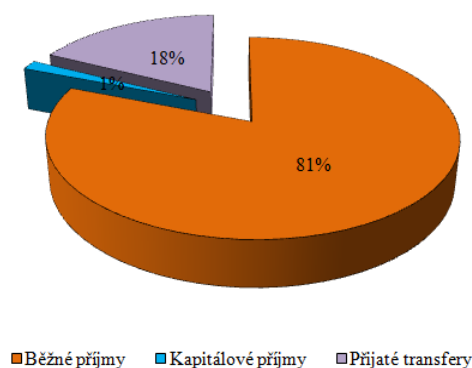

Obrázek 10: Struktura rozpočtových příjmů v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z rozpočtů města)

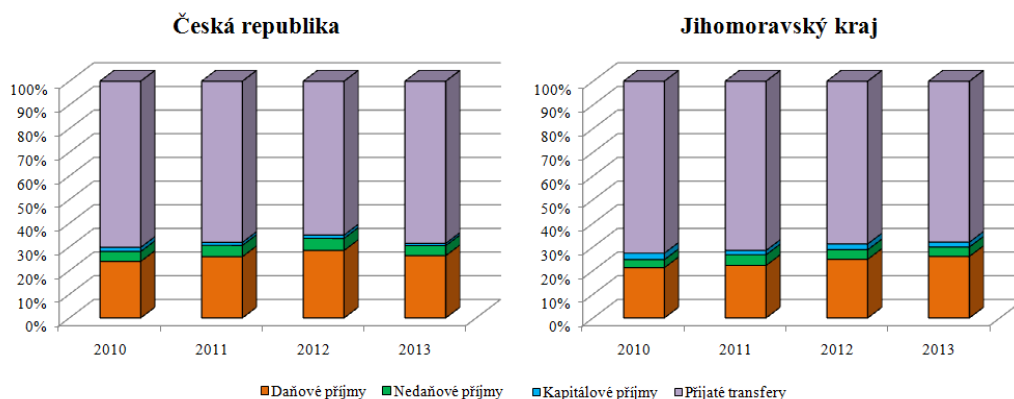
Od roku 2012 se tak struktura rozpočtových příjmů přibližuje literárním výkladům, kdy daňové příjmy by měly tvořit nejvýznamnější položku celkových příjmů, následovány přijatými transfery, které jsou podle MF ČR tradičně druhým nejvýznamnějším zdrojem příjmů. Ze schváleného rozpočtu lze navíc usoudit, že v letošním rozpočtovém roce 2014 bude podíl běžných příjmů, které pro připomenutí město Kyjov pro tyto účely sleduje jako souhrn daňových a nedaňových příjmů, na celkových rozpočtových příjmech nadále posílen a objem přijatých transferů snižován (viz obrázek 11).

Schválená struktura rozpočtových příjmů

Obrázek 11: Struktura schválených rozpočtových příjmů na rok 2014
(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů podle schváleného rozpočtu města)

Navzdory tomu, že zvyšující se samostatnost města díky posilování daňových příjmů a snižování přijatých transferů je pozitivní skutečností, z obrázku 12 lze vidět, že v porovnání se strukturou územních rozpočtů za ČR jako celek a Jihomoravského kraje je tomu naopak.

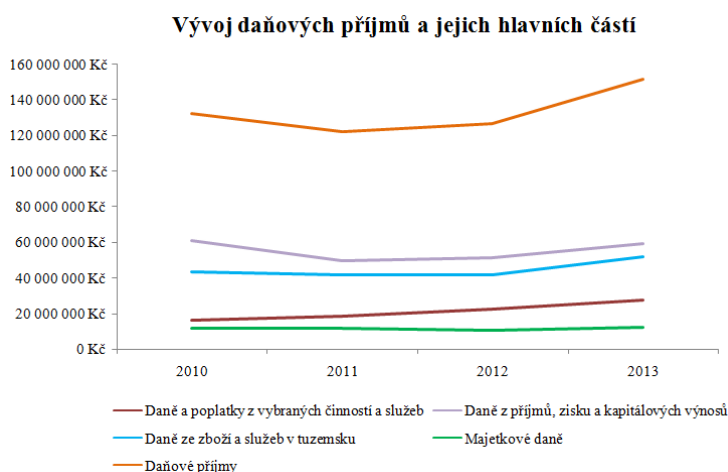

Obrázek 12: Skladba rozpočtových příjmů územních rozpočtů v ČR a Jihomoravském kraji v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z Ministerstva financí, [2013])

5.1.1.1 Daňové příjmy

Pozitivní růst *daňových příjmů* v jednotlivých letech (vyjma roku 2011) byl způsoben růstem všech hlavních položek do nich spadajících, tj. daněmi a poplatky z vybraných činností a služeb, daněmi z příjmů, zisku a kapitálových výnosů, daněmi ze zboží a služeb v tuzemsku a majetkovými daněmi. Veškeré tyto složky tak vykazovaly v jednotlivých letech převážně rostoucí tendenci (viz obrázek 13), přičemž nejvýrazněji a zároveň nejstabilněji rostly daně a poplatky z vybraných činností a služeb.

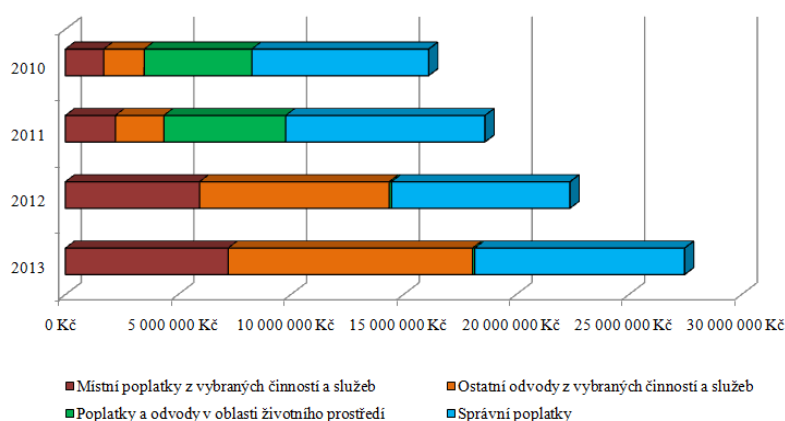

Obrázek 13: Vývoj daňových příjmů a jejich hlavních částí v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

Daně a poplatky z vybraných činností a služeb byly převážně tvořeny poplatky správními (za řidičské průkazy, změnu údajů aj.), jež ve sledovaném období působily na rozdíl od ostatní položek stabilně s pozitivní mírně rostoucí tendencí, i když jejich význam postupně slábl z 49% na 34% podíl ve prospěch ostatních odvodů a místních poplatků. Růst správních poplatků byl narušen pouze v roce 2012, přičemž tento rok může být v celé této oblasti daní a poplatků označen za přelomový, neboť se během něj odehrály výrazné změny, mající dopad jak na horizontální, tak vertikální pohled, jak je možné vidět na obrázku 14.

Strukturální vývoj daní a poplatků z vybraných činností a služeb

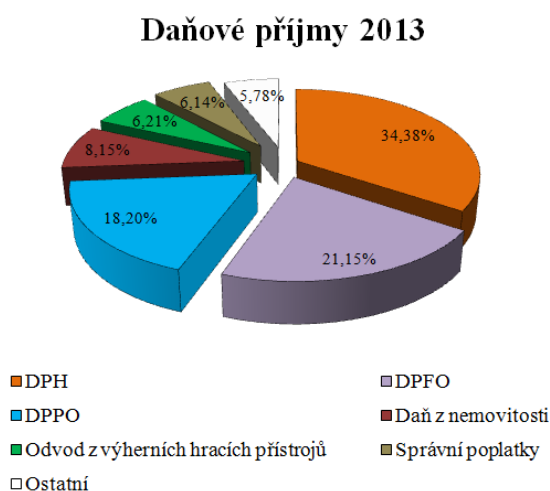
Obrázek 14: Struktura daní a poplatků z vybraných činností a služeb v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

V důsledku růstu poplatku za komunální odpady ve zmiňovaném roce 2012 vzrostl celkově význam kategorie místních poplatků z vybraných činností a služeb. Bližší pohled na podrobnější seznam příjmů však prozrazuje, že se jednalo o pouhý přesun mezi položkami, neboť poplatek za komunální odpad byl do té doby vykazován v kategorii poplatků a odvodů v oblasti životního prostředí, která tak díky této změně naopak výrazně poklesla na významu, neboť ostatní položky do oblasti poplatků za životní prostředí spadající byly sice stabilní, ale po vertikální stránce méně významné. Rovněž v tomto roce výrazně narostly ostatní odvody z vybraných činností a služeb díky odvodům z výherních hracích přístrojů, které se v tomto roce objevily vůbec poprvé díky změnám v legislativě, která zrušila místní poplatky z nich, změnila správní poplatky a stanovila jejich odvody. Ty se tak okamžitě svou velikostí staly druhou nejvýznamnější položkou celkových daní a poplatků z vybraných činností a služeb, a to hned po správních poplatcích. V dalším roce díky jejich výraznému růstu ve velikosti 40 % dokonce velikost správních poplatků překročily a staly se tak hlavní položkou daní a poplatků z vybraných činností a služeb.

Ostatní položky v podrobném členění této oblasti představovaly pro město stabilní příjmy s minimálními či jednorázovými výkyvy jako např. poplatek ze psů, provozování hracího přístroje, užívání veřejného prostranství či příjmy za zkoušky žadatelů o řidičské oprávnění. Významněji se pouze snižoval odvod z loterií a podobných her (celkový pokles o 45 %).

Stabilními příjmy pro město byly i *majetkové daně*, tvořené svěřenou daní z nemovitostí. Ty však nezaznamenaly podstatnějších výkyvů, neboť k jejich výraznému navýšení či snížení by bylo zapotřebí nejdříve legislativních změn v této daňové oblasti. Stejný případ se týkal i *daní ze zboží a služeb v tuzemsku*, kteroužto kategorii tvořila pouze sdílená daň z přidané hodnoty (DPH). DPH se výrazněji vychýlila pouze v roce 2013, a to jednak díky vyššímu výběru z této daně plynoucímu do státního rozpočtu a jednak díky změnám v rozpočtovém určení daní pro obce (viz příloha P IV). Ačkoli se změny v této oblasti neprojevovaly příliš často, nesmí být opomenut fakt, že výnos z DPH, který obcím náleží podle zmiňovaného daňového určení, tvořil více než třetinu daňových příjmů (viz obrázek 15).

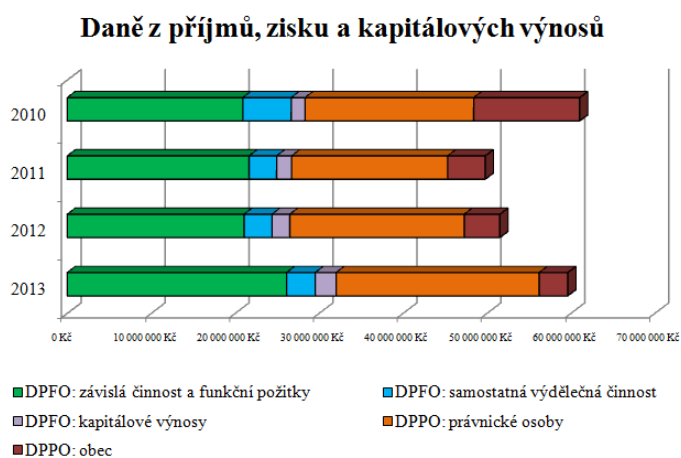

Obrázek 15: Složení daňových příjmů v roce 2013

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z rozpočtů města)

Objemově lépe podle obrázku 15 výše na tom byly již jen v souhrnu *daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů*, jmenovitě tvořeny daněmi z příjmů fyzických (DPFO) a méně významnými právnických osob (DPPO), kteréžto položky byly rovněž i důvodem jediného, již zmiňovaného, poklesu daňových příjmů v roce 2011, kdy nejvýrazněji poklesla DPPO, a to především za obec, která po tomto 65% poklesu se již v dalších dvou letech udržovala na této spodní částce s již jen mírnými poklesy, zatímco ostatní položky, a to včetně DPFO od roku 2011 rostly. Výjimku tvořil pouze slabý meziroční pokles objemově nejvýznamnější položky, a sice DPFO ze závislé činnosti a funkčních požitků, v roce 2012 (-3 %), což bylo

však hned v následujícím roce překonáno jejich růstem ve výši 24 %. Popsanou situaci dokumentuje obrázek 16.

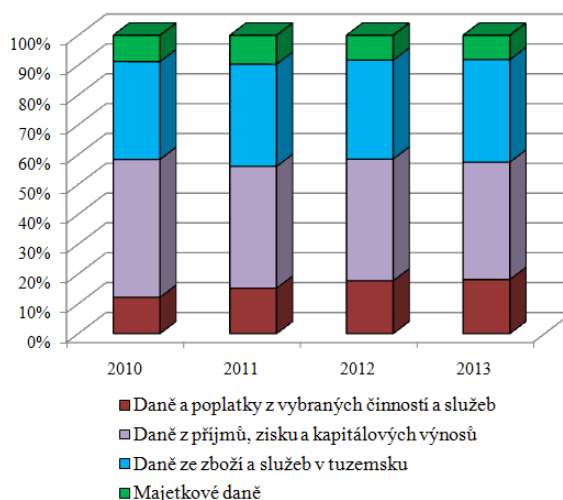

Obrázek 16: Vývoj struktury daní z příjmů, zisku a kapitálových výnosů v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

Co se týče celkové struktury daňových příjmů, byla v jednotlivých letech poměrně stabilní, jak je vidět na obrázku 17, pouze mírně klesal podíl daní z příjmů, zisku a kapitálových výnosů ve prospěch daní a poplatků z vybraných činností a služeb z důvodů výše uvedených. Největší podíl tak zaujímaly daně sdílené, reprezentovány daněmi z příjmů fyzických a právnických osob (v souhrnu jako daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů) a DPH (daně ze zboží a služeb v tuzemsku), po nich následovaly poplatky a nejnižší položku představovaly daně svěřené v podobě majetkových daní.

Vývoj struktury daňových příjmů

Obrázek 17: Vývoj struktury daňových příjmů v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

5.1.1.2 Nedaňové příjmy

Společně s daňovými příjmy posilovaly na významu i příjmy nedaňové a to díky jejich rostoucí tendenci s výjimkou dočasného mírného poklesu v roce 2012. Jednoznačnou a navíc v jednotlivých letech silící převahu díky nepřetržitému růstu měly *příjmy z vlastní činnosti a odvody přebytků organizací s přímým vztahem*, které se významně podílely na vývoji celkových nedaňových příjmů. Jednoznačnou převahu v rámci nich přitom měly příjmy z pronájmu majetku, a to pozemků a ostatních nemovitostí a jejich částí, a příjmy z vlastní činnosti, tj. z poskytování služeb a výrobků, prodeje zboží a ostatní.

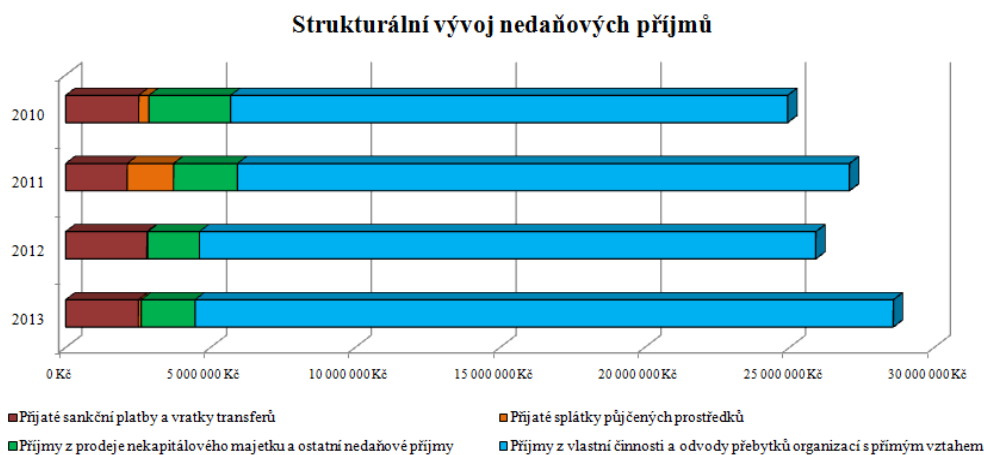
Neboť v posledních třech letech příjmy z pronájmu majetku převyšovaly příjmy z jejich prodeje, lze usoudit, že město se strategicky zaměřilo na jejich pronájem spíše než na prodej, což je pozitivní skutečnost, neboť z prodeje plynou jednorázové příjmy, zatímco z pronájmu pravidelné. V oblasti pronájmu se výrazněji vychylovaly pouze příjmy z pronájmu pozemků, podle čehož se měnila i jejich celková výše, vyjma roku 2012, kdy byl pokles podpořen poklesem příjmů z pronájmu ostatních nemovitostí a jejich částí, tvořících nejvýznamnější položku pronájmů úzce spjatou s pronájemem městských bytů. Movité věci byly pronajímány pouze v loňském roce 2013, konkrétně chladicí zařízení a vozidlo na svoz bioodpadu.

Příjmy z vlastní činnosti sice tvořily také významnou část, nicméně v jednotlivých letech značně nestabilní, a to zejména pohybem příjmů z poskytování služeb a výrobků, podpořeného pak příjmem z prodeje zboží již nakoupeného za účelem prodeje, které šly ruku v ruce s výdaji na jejich nákup, jak se lze dočíst dále v kapitole 5.1.2.1 věnované běžným výdajům.

Za zmínku v oblasti vlastní činnosti rozhodně stojí i odvody příspěvkových organizací, které v roce 2012 nebyvale narostly a tuto stejnou výši, dokonce i s dalším růstem si udržely i po další rok. Z počátečního 3% podílu na celkových příjmech z vlastní činnosti a odvodech přebytků organizací s přímým vztahem se dostaly až na 24 %. Naopak každoročních poklesů dosahovaly příjmy z úroků.

Výraznější změny se odehrávaly i v oblasti *splátek půjčených prostředků od obecně prospěšných společností a podobných subjektů*, které se během sledovaného období výrazně navyšovaly a snižovaly. Naopak postupného nárůstu bylo dosahováno v příjmech z úhrad dobývacího prostoru a z vydobytých nerostů. Podstatné příjmy v pravidelné výši představovaly i *sankční platby přijaté od jiných subjektů a příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní nedaňové příjmy*, kde převažovaly přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady.

Celkově však struktura působila po celé období stabilně. Výrazněji se narušila pouze krátkodobě v roce 2011, jak je vidět na obrázku 18, a to vlivem navýšení splátek půjčených prostředků od obecně prospěšných společností a podobných subjektů a v hlubším pohledu v roce 2012 u odvodů příspěvkových organizací vlivem jejich vysokého nárůstu souvisejícího s odpisy, kteréžto změny již byly popsány v předchozích odstavcích.

Obrázek 18: Vývoj struktury nedaňových příjmů v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

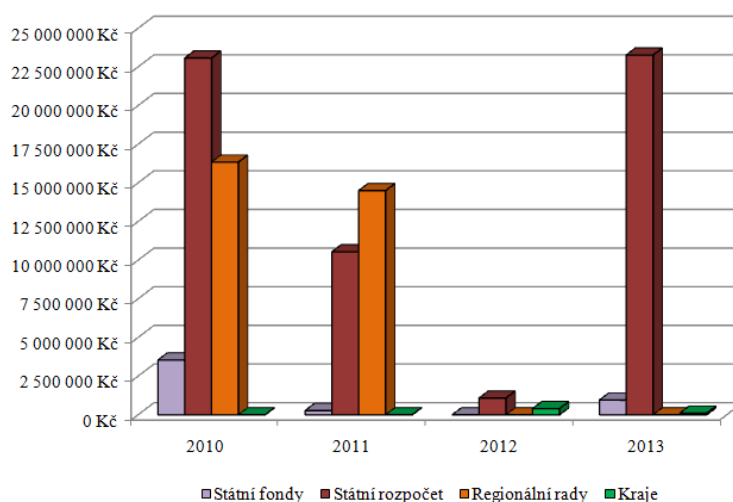
5.1.1.3 Přijaté transfery

Přijaté transfery, které tedy byly hlavní příčinou výrazného snížení rozpočtových příjmů v jednotlivých letech, byly z více než 85 % tvořeny transfery neinvestičními, vyjma loňského roku 2013, kdy podíl neinvestičních transferů výrazně poklesl na „pouhých“ 63 %, přičemž situace nebyla způsobena ani tak jejich opětovným meziročním snížením, jak spíše nárůstem investičních transferů ve zmiňovaném roce.

Přijaté transfery, ať už se jedná o investiční či neinvestiční, jsou obecně rozlišovány podle místa, ze kterého byly poskytnuty. Z pohledu *investičních transferů*, které tvořily méně podstatnou část, to byla především oblast státního rozpočtu, dle jejichž poskytnuté výše se pak měnila i celková výše investičních transferů. Nejméně investičních transferů ze státního rozpočtu město dle vyobrazené situace na obrázku 19 obdrželo v roce 2012, naopak nejvíce o rok později. Obdobně plynuly i prostředky vynaložené ze státních fondů, avšak v mnohem nižší výši. Zde však nejvíce prostředků bylo poskytnuto v roce 2010, což byl i rok, kdy město celkově získalo nejvíce investičních transferů, nejméně získalo opět v roce 2012, tj. v roce, který byl z hlediska získaných investičních transferů nejslabší. V tomto nejslabším roce 2012 obdrželo město 29krát nižší částku než v nejsilnějším roce 2010.

Na síle roku 2010 přispěly i významné transfery od regionálních rad, které pak pokračovaly i v roce 2011, jak je vidět rovněž na obrázku 19, využitě na sportovní areál u jedné ze základních škol. V dalších dvou letech již město prostředky od regionálních rad nečerpalo, nýbrž využilo transferů od krajů, jež však z hlediska čerpané výše nebyly tolik zajímavé, což však zajisté nezmenšuje jejich podstatnost, neboť umožnily spolufinancovat nákup svozového vozu a popelnic na uložení a svoz bioodpadu, využívaného i k pronájmu v roce 2013.

Přijaté investiční transfery

Obrázek 19: Výše jednotlivých přijatých investičních transferů v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

Na obrázku 19 výše nelze neokomentovat absenci získaných prostředků ze zahraničí, především pak z EU. To by mohlo městu poskytnout prostor pro vylepšení této oblasti, neboť EU nabízí zajímavé výše transferů do oblastí sloužících pro rozvoj obcí obecně.

Objemově zajímavější přítoky však pro město v jednotlivých letech představovaly *transfery neinvestiční*. I tady plynula převážná část především z ústřední úrovně, která pokrývala 97 % všech neinvestičních transferů. Jediným vychýlením byl rok 2012, kdy jejich podíl výjimečně poklesl na 85 % ve prospěch podílu prostředků z územní úrovně.

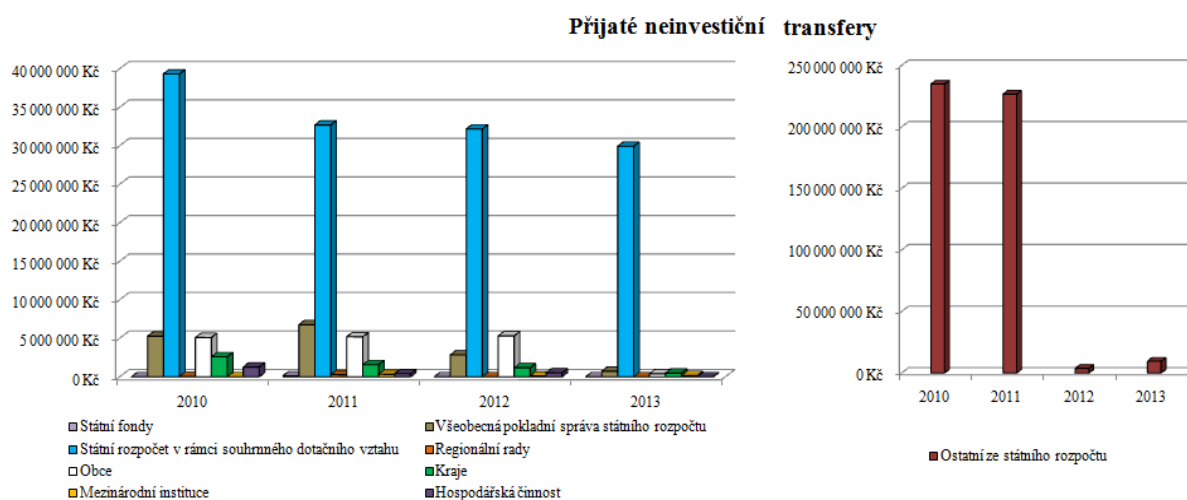
Konkrétněji byly největší prostředky obdrženy opět ze státního rozpočtu, nejstabilněji přitom plynuly ze státního rozpočtu v rámci souhrnného dotačního vztahu, méně objemné prostředky plynuly i ze všeobecné pokladní správy státního rozpočtu. Všechny položky ale s převážně klesajícím trendem. Nejvýrazněji poklesly ostatní neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu, a to o 98 % v roce 2012 (viz obrázek 20, pravá část), díky čemuž se i výrazně snížila celková položka neinvestičních přijatých transferů. Tato změna souvisela se

sociální reformou, o které blíže pojednává kapitola 5.1.2.1 zabývající se běžnými výdaji, neboť výrazně ovlivnila i výdajovou stranu rozpočtu a právě v souvislosti s poklesem výdajů poklesly i tyto příjmy, proto je o ní pojednáno až při rozebírání výdajové strany rozpočtu. Díky této reformě tak poklesly dotace na sociální dávky a nadále dostává dotace související s výkonem přenesené působnosti. V prvních dvou letech také čerpalo ze státního rozpočtu dotace na sčítání lidu, domů a bytů a volby, které pokračovaly i v dalších obdobích.

V rámci územní úrovně získalo město významné transfery od obcí, které v prvních třech letech tvořily stabilní „příspěvek“, za loňský rok však již jen nepatrný v porovnání s lety předchozími, neboť nebyly obdrženy dotace na žáka. Rovněž město získávalo neinvestiční transfery od krajů, konkrétně z rozpočtu Jihomoravského kraje na výzbroj Jednotky sboru dobrovolných hasičů a žakovské jízdné. Tyto dotace však byly rok od roku nižší, na druhou stranu v posledních dvou letech získávala od krajů i prostředky na investiční činnost, jak bylo popsáno výše.

Důležitými pro město byly i převody z fondů hospodářské činnosti, které sice objemově nebyly tolik významné jako ostatní přijaté transfery, nicméně tato skutečnost poukazuje na fakt výdělečnosti města v oblasti hospodářské činnosti (připomeňme, že musí být pro její existenci zisková – viz kapitola 1.2.1) a užití vytvořeného zisku pro provoz města. Objemově málo podstatnými byly pro město transfery přijaté od mezinárodních institucí, které byly využívány na realizaci neinvestičních projektů financovaných z prostředků EU s názvem Přátelský úřad, Personální optimalizace a Vzdělávání v eGoncentrech.

Obrázek 20: Jednotlivé přijaté neinvestiční transfery v letech 2010-2013

(Zdroj:vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

Celkově bylo nejvíce neinvestičních transferů přijato v roce 2010 stejně jako v případě investičních transferů, naopak nejméně v loňském roce 2013, kdy město přijalo 7krát méně prostředků než v nejsilnějším roce, přičemž po celou dobu neinvestiční transfery vykazovaly silnou klesající tendenci. Nejvýrazněji poklesly v roce 2012 (o 83 %) díky již zmiňovaným nízkým prostředkům plynoucím ze státního rozpočtu a snížením transferů od obcí.

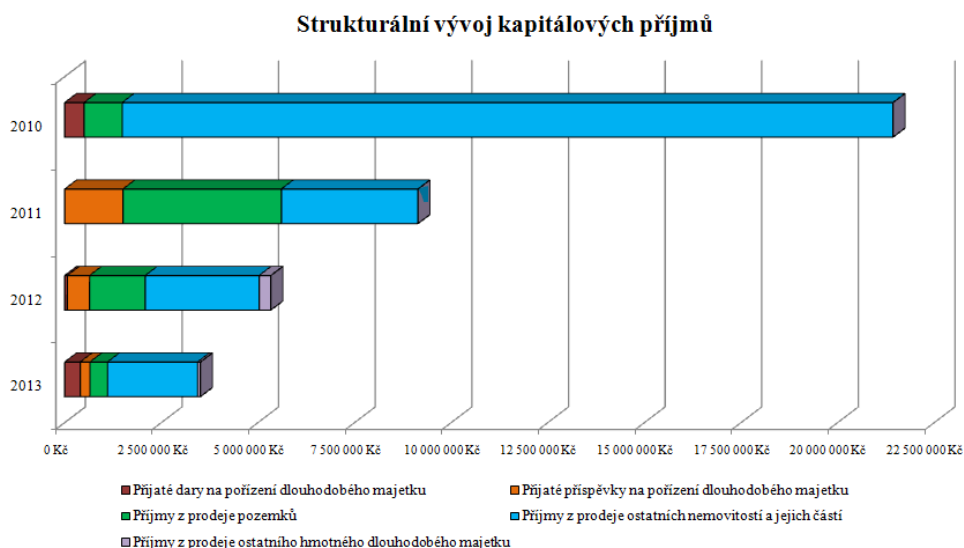
5.1.1.4 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy, tvořící nejméně významnou položku rozpočtových příjmů po celé sledované období (viz obrázek 10), se sestávaly z příjmů z prodeje dlouhodobého majetku a ostatních kapitálových příjmů. Jejich výše, a tím pádem i význam, navíc každoročně upadali, i když tempo poklesu se zpomalovalo.

Snižování vyvolávaly klesajícími *příjmy z prodeje dlouhodobého majetku*, které tvořily objemově i významnější položku, a to poklesy ve všech jeho částech, tj. pozemků, ostatních nemovitostí a jejich částí (zejména městské byty) a ostatního hmotného dlouhodobého majetku. Proti klesajícímu trendu šly pouze v roce 2011 pozemky, kdy se jejich příjmy navýšily o více jak 300 %. Celkově se však dá usoudit, že město upouští od všech těchto prodejů, především pak doznívá prodej nemovitostí, o čemž svědčil 83% pokles v roce 2011. Do té doby město prodalo téměř 500 bytů.

Naproti tomu méně významné položky *ostatních kapitálových příjmů* vykazovaly převážně rostoucí tendenci, neboť meziroční poklesy přijatých příspěvků na pořízení dlouhodobého majetku byly utlumovány meziročními růsty přijatých darů na jeho pořízení. Nebývalého růstu pak bylo dosaženo v roce 2011, kdy město získalo velice štědrý příspěvek na pořízení dlouhodobého majetku v porovnání s ostatními roky a dary, který využila na realizaci venkovních cvičebních strojů v areálu stadionu.

Spolu s poklesem celkových příjmů z prodeje dlouhodobého majetku docházelo pozvolna i ke ztrátě jejich významu na kapitálových příjmech ve prospěch ostatních kapitálových příjmů a celková struktura tak působila poměrně nestabilně, jak je možné vidět na obrázku 21. Jejich nepravidelnost však není překvapivá, neboť se jedná o kategorii nahodilých příjmů. I když se však jedná o nahodilé příjmy a v celkové struktuře rozpočtových příjmů jsou méně významnými, umožňují městu rozvíjet se, a proto jejich klesající trend působí negativně na budoucnost města.

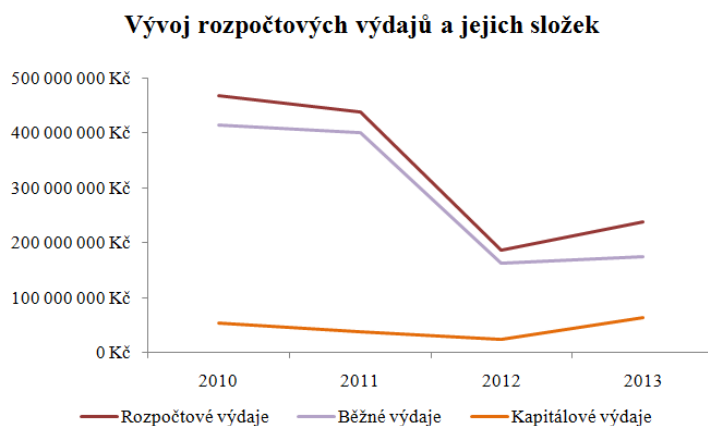
Obrázek 21: Vývoj struktury kapitálových příjmů v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

5.1.2 Rozpočtové výdaje

Na straně rozpočtových výdajů byly stlačovatelem výdaje běžné (viz obrázek 22), které za sledované období poklesly o 58 %, zatímco kapitálové výdaje o 19 % narostly. Vrátime-li se na začátek analyzování rozpočtu, bylo upozorněno, že snižování rozpočtových výdajů musí být posuzováno zvláště obezřetně, neboť výdajové položky ovlivňují budoucí rozvoj města. Rozhodně je tedy pozitivní skutečnost, že právě běžné výdaje byly snižovány, zatímco kapitálové za celé období narostly. Bohužel však tato skutečnost byla zkreslena výrazným nárůstem kapitálových výdajů v loňském roce, jakožto jediným rokem vykazujícím růst této položky. Ve skutečnosti se tak šetřilo i v pro rozvoj města důležité oblasti, tj. kapitálové části. Navíc ze schváleného rozpočtu na aktuální rozpočtové období lze usoudit, že navýšení kapitálových výdajů bylo jednorázovou akcí, neboť je plánován jejich pokles zhruba na úroveň roku 2011, díky kteréžto skutečnosti poklesnou i celkové výdaje, přičemž běžné zůstanou oproti roku 2013 téměř beze změny.

Na druhou stranu pozitivně lze hodnotit skutečnost, kdy v loňském roce výdaje narostly, a to zejména díky kapitálové části. Na začátku kapitoly o analyzování rozpočtu tak zdánlivě negativní rychlejší růst výdajů oproti příjmům v tomto roce byl tak vyvolán zejména růstem výdajů kapitálových, což s ohledem na důležitost kapitálových výdajů pro budoucnost města pohled obrací v pozitivum, pakliže byly prostředky vynaloženy s principy zvanými 3E, ideálně i 6E, které byly přiblíženy v kapitole 2.1.

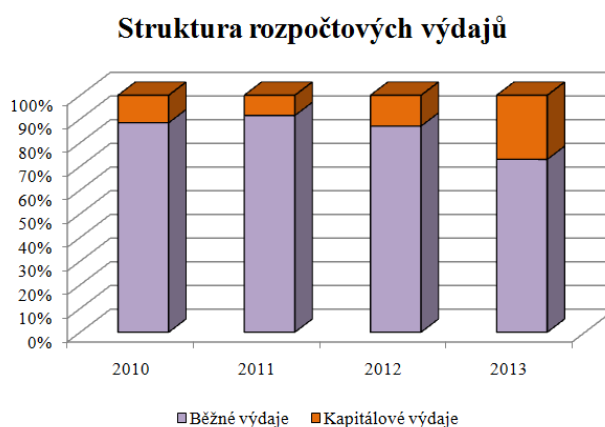

Obrázek 22: Vývoj rozpočtových výdajů a jejich složek v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

Z grafu na obrázku 22 je tedy patrné, že celkové výdaje kopírovaly trend výdajů běžných s lehkou podporou poklesu i v kapitálové části, kterážto oblast se pak především projevila v roce 2013, v němž díky výraznému nárůstu popohnala výdaje směrem nahoru tentokrát s lehkou podporou růstu v běžné části.

Kopírování trendu běžných výdajů bylo umocněno zejména jejich silným podílem na celkových výdajích, neboť tvořily více než 87 %. Poměrně stabilní struktura byla narušena až v loňském roce vlivem silného nárůstu kapitálových výdajů, jak znázorňuje graf na obrázku 23, kdy podíl běžných výdajů poklesl na 73 %.

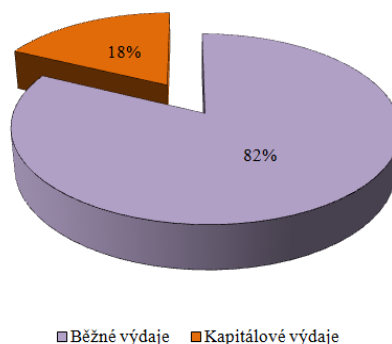

Obrázek 23: Struktura rozpočtových výdajů v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z rozpočtů města)

V novém rozpočtovém roce 2014, tedy letos, je ale očekáváno jejich opětovné posílení, jak ukazuje obrázek 24, a to na hodnotu 82 % celkových výdajů, což s sebou přinese i další snižování v oblasti kapitálových výdajů, jak již bylo konstatováno na začátku kapitoly.

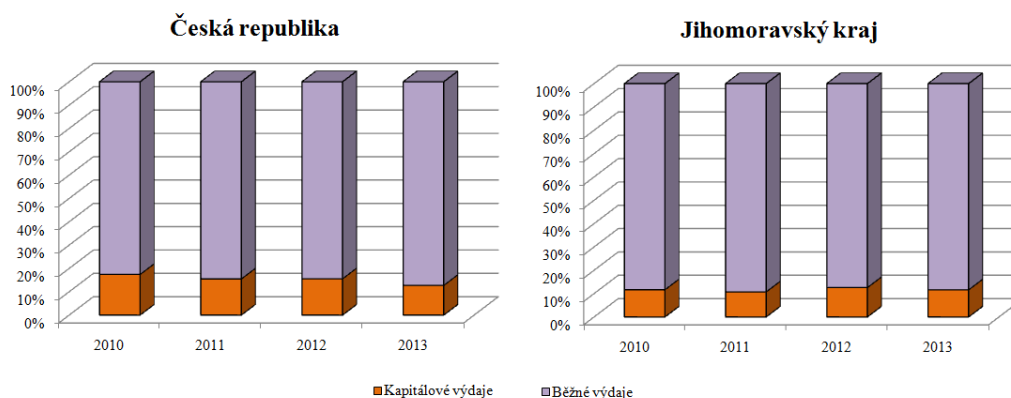
Schválená struktura rozpočtových výdajů

Obrázek 24: Schválená struktura rozpočtových výdajů na rok 2014

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat ze schváleného rozpočtu města)

Takto výrazná převaha běžných výdajů v územních rozpočtech je přitom typická jednak pro celou ČR, jednak i pro samostatný Jihomoravský kraj, jak ukazuje následující obrázek 25. Na rozdíl od rozpočtových výdajů města Kyjov však běžné výdaje za loňský rok neztratily na síle, co se podílu na struktuře týče, ale naopak posílily, což znamená, že město investovalo více, než bylo typické pro celý Jihomoravský kraj a ČR, a tak jejich možné snížení v roce 2014 přiblíží strukturu průměrným hodnotám.

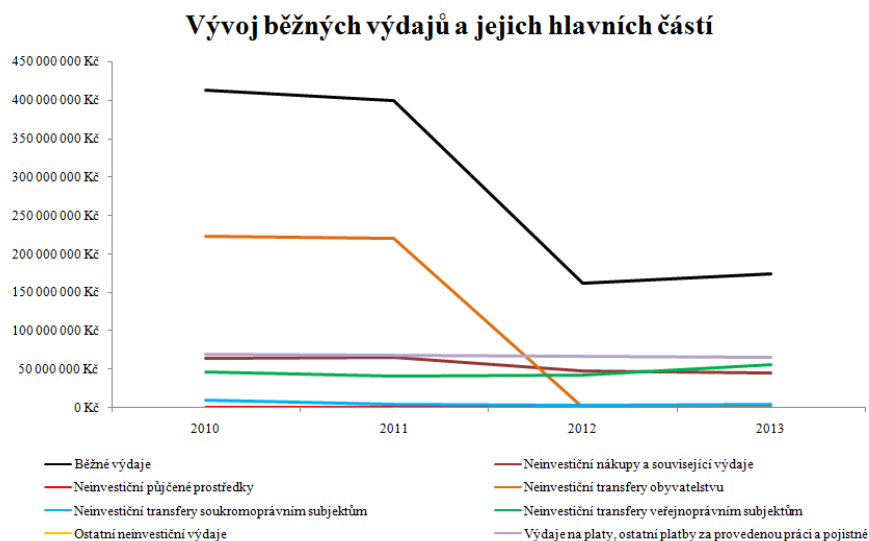

Obrázek 25: Skladba rozpočtových výdajů v České republice a Jihomoravském kraji

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z Ministerstva financí, [2013])

5.1.2.1 Běžné výdaje

Podstatnou část celkových výdajů tvořily tedy výdaje běžné, díky čemuž určovaly i tvar jejich trendu. Nejvíce se na snížení běžných výdajů podepsaly *neinvestiční transfery obyvatelstvu*, a to zejména v roce 2012, jak je vidět na obrázku 26, kdy po dvou letech stabilní výše, jen s nepatrným meziročním poklesem, poklesly o 99,5 %, a v následujícím roce si udržely obdobnou výši, opět jen se slabým poklesem.

Obrázek 26: Vývoj běžných výdajů a jejich hlavních částí v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

Důvodem této změny byla již částečně v kapitole 5.1.1.3 nastíněná sociální reforma, která nabyla účinnosti 1. ledna 2012. Cílem této reformy bylo a nadále je zefektivnit systém správy veřejných prostředků určených pro sociální oblast a pomoc v samotném procesu administrace a vyplácení dávek. Díky ní již sociální dávky (výplata dávek hmotné nouze, příspěvek na péči a dávky osobám se zdravotním postižením) nevyplácí město, ale o výplatě nepojistných dávek sociální ochrany rozhoduje jednotně Úřad práce ČR. Toto zjednodušení systému má přinést úspory (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2012). Rozpočet města tak zeštíhlil o více než dvou set miliardovou položku, která do té doby tvořila více než polovinu běžných výdajů, a připomeňme, že díky tomu došlo i k zeštíhlení přijímaných transferů na výplatu těchto dávek na straně rozpočtových příjmů.

Ostatní položky neinvestičních transferů obyvatelstvu byly převážně bez výraznějších výkyvů s výjimkou účelových neinvestičních transferů nepodnikajícím fyzickým osobám, které za loňský rok narostly o více než 660 % vlivem příspěvku na obnovu objektů, a u ostatních neinvestičních transferů obyvatelstvu byl narušen pozvolna rostoucí trend v loňském roce 54% poklesem, neboť se výdaje oproti předchozím rokům týkaly pouze sociálního fondu.

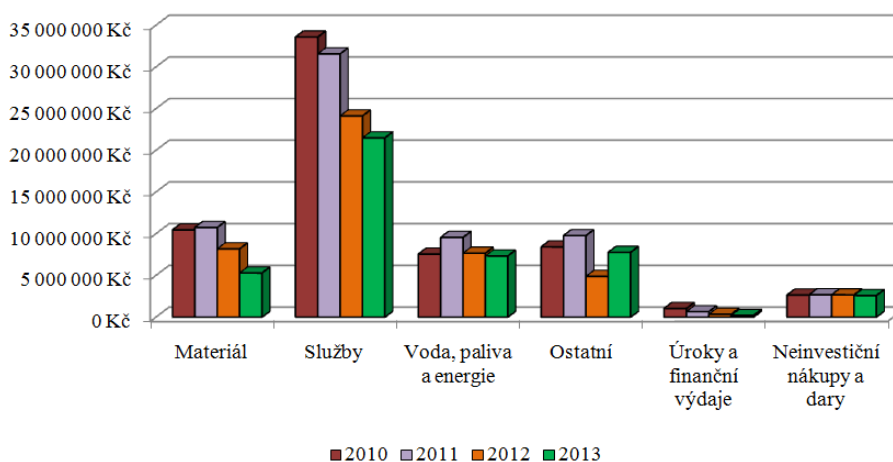
Po zrušení výplat sociálních dávek se do popředí dostala v posledních dvou letech nejvýznamnější položka související s *platovými výdaji a pojistným* (viz obrázek 30), v rámci nichž, i když se neodehrávaly výrazné změny, by stálo za to upozornit, že tato položka vykazovala klesající tendenci, kdy trvale, zejména pak v roce 2012, klesaly platy a s tím související pojistné, a to vlivem přechodu zaměstnanců na úřad práce v souvislosti s reformou.

Postupně klesajícího trendu bylo dosahováno i v oblasti *neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů* tvořících stabilně třetí nejvýznamnější položku běžných výdajů. Celkovým počtem do této oblasti spadalo nejvíce položek, neboť jsou zde řazeny veškeré nákupy za materiál, služby, energii, tedy výdaje související s běžným provozem úřadu, ale i úroky či dary. Pokles byl přitom vesměs vyvoláván všemi položkami. Nestabilně se chovaly pouze ostatní nákupy vlivem oprav a udržování a cestovního. V položce ostatní nákupy výrazněji klesalo nájemné za nájem s právem koupě díky nižším výdajům na leasing.

Na straně objemově nejvýznamnější položky neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů, a sice nákupu služeb, jak je vidět na obrázku 27, šlo méně prostředků na nákup ostatních služeb (např. Kyjovské noviny, kabelová televize, mezinárodní spolupráce aj.), doprovázeno výraznějším snížením služeb pošt vlivem sociální reformy a nájemného v roce 2012, stejně jako telekomunikace a radiokomunikace. Nákup materiálu, který první tři roky tvořil druhou nejvýznamnější položku neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů, v posledním roce vlivem snižování nákupu materiálu jinde nezařazeného, nákupu zboží a drobného hmotného dlouhodobého majetku poklesl na čtvrtou pozici.

Pozitivně na rozpočet působily i klesající úroky díky nižšímu využívání kontokorentního úvěru v průběhu roku a splácení úvěrů a půjček bez čerpání nových (více v kapitole 5.1.3.2). Z výdajů souvisejícími s neinvestičními nákupy, příspěvky, náhrady a věcnými dary tvořily podstatnou část výdaje na dopravní územní obslužnost. Z oblasti energií to byla především elektřina a teplo.

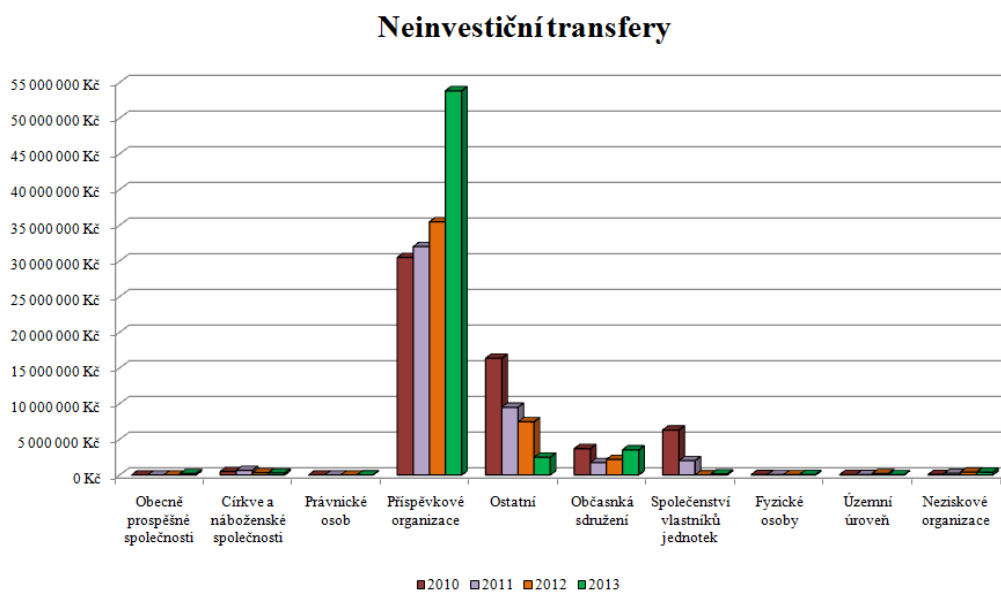
Neinvestiční nákupy a související výdaje

Obrázek 27: Vývoj složek neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

Kromě obyvatelstvu vyplácí město *neinvestiční transfery i veřejnoprávním subjektům a mezi peněžními fondy téhož subjektu a soukromoprávním subjektům*, které objemově představovaly nižší položku než výdaje před tím jmenované. V rámci veřejnoprávních subjektů a peněžních fondů téhož subjektu bylo nejvíce prostředků poskytnuto loni a nejméně v roce 2011. Nejvíce peněžním prostředků přitom šlo podle obrázku 28 zřízeným příspěvkovým organizacím na jejich provoz a odpisy (rok od roku více a výrazný 50% růst v loňském roce vlivem zřízení nové příspěvkové organizace). Významnými v roce 2010, od té doby snižujícími se výdaji, byly i platby daní a poplatků státnímu rozpočtu a výdaje z finančního vypořádání minulých let mezi krajem a obcemi. V případě soukromoprávních subjektů šlo nejvíce prostředků v roce 2010 a nejméně v roce 2012, a to především občanským sdružením a v roce 2010 společenstvím vlastníků jednotek. Z podnikatelských subjektů šly prostředky zejména fyzickým osobám. Tyto položky byly rovněž důvodem růstu běžných výdajů v loňském roce, neboť se zvýšily prostředky jdoucí na podporu těmto jmenovaným subjektům, zejména zřízeným příspěvkovým organizacím a občanským sdružením.

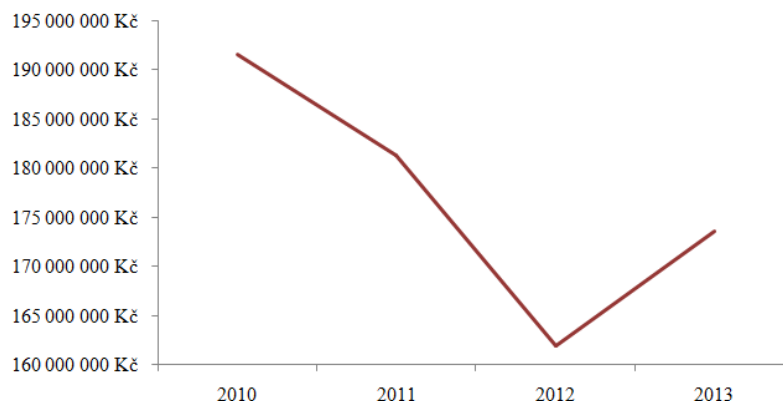
Obrázek 28: Jednotlivé neinvestiční transfery v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

Mohlo by se zdát, že pokles výdajů v roce 2012 byl vzhledem k jejich nárůstu v roce následujícím mimořádným vlivem kvůli do té doby možnému zkrácení sociální reformou. Graf na obrázku 29, ale prozrazuje, že klesající tendence běžných výdajů by se odehrála i bez vlivu výdajů na sociální dávky. Ty tak pouze zesílily tento trend, neboť jak již bylo rozebráno, klesaly převážně všechny položky běžných výdajů.

Běžné výdaje bez sociálních dávek

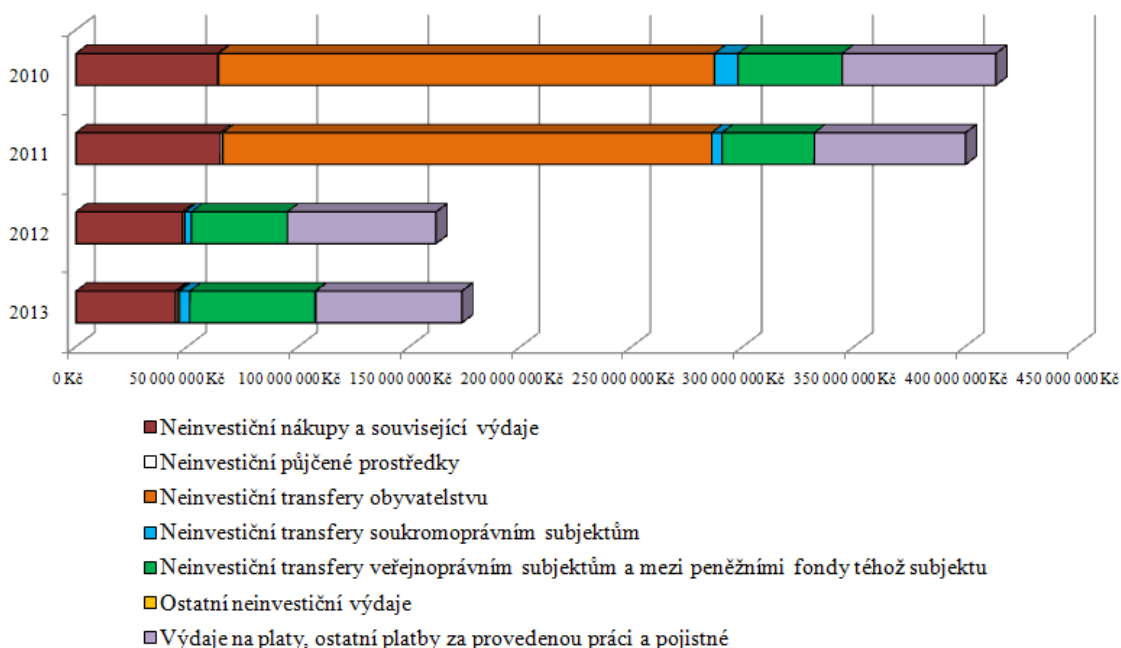

Obrázek 29: Vývoj běžných výdajů v letech 2010-2013 bez započítání sociálních dávek

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z rozpočtů města)

S určitou zdrženlivostí by se dalo říct, že celková struktura běžných výdajů, zachycená na obrázku 30, byla stabilní, neboť po pominutí samozřejmě podstatného faktu pro celou ČR, tj. sociální reformy, jen zesílily podíly ostatních hlavních položek, ale jejich pořadí bylo vesměs stejné s výjimkou rostoucího podílu neinvestičních transferů veřejnoprávním subjektům a mezi peněžními fondy téhož subjektu díky jejich růstu v loňském roce 2013 poskytnutím více prostředků vlastním příspěvkovým organizacím.

Běžné výdaje

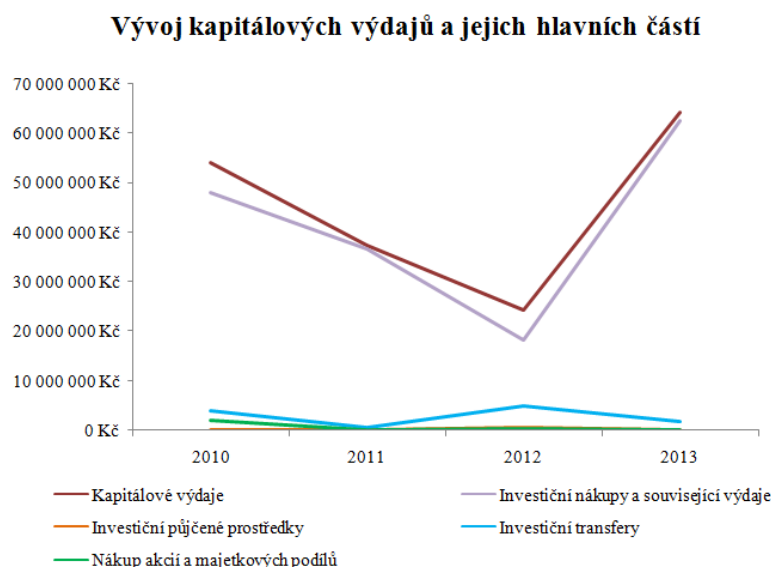

Obrázek 30: Vývoj struktury běžných výdajů v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

5.1.2.2 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje díky svým výrazným poklesům a jedinému růstu v roce 2013 umocňovaly celkový trend rozpočtových výdajů. Za těmito poklesy a růstem přitom stála jejich nejob-
jemnější položka, a sice *investiční nákupy a související výdaje*, jak je vidět i na obrázku 31.

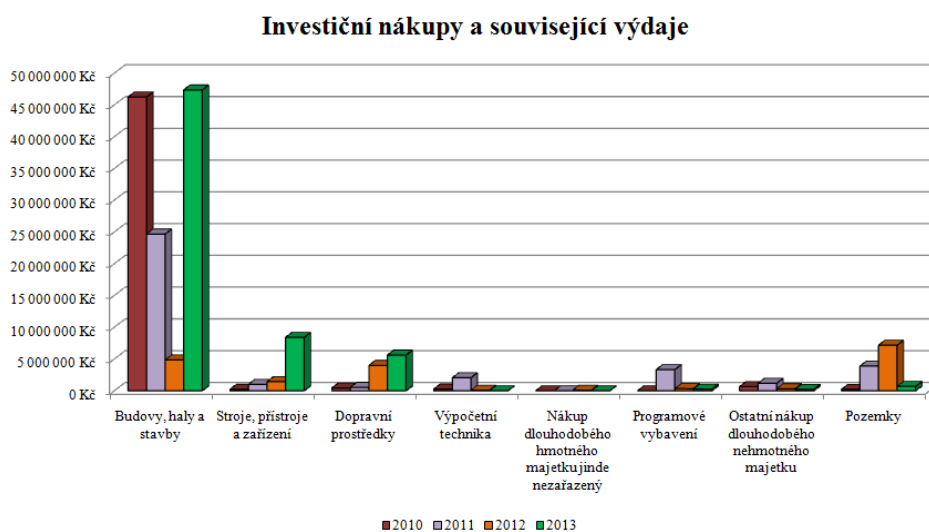

Obrázek 31: Vývoj kapitálových výdajů a jejich hlavních částí v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

V této položce to byla pak zejména oblast související s pořízením dlouhodobého majetku, a to konkrétně budov, hal a staveb, do kterých se vyjma roku 2012 investovalo nejvíce prostředků. Jejich klesající trend byl porušen až v roce 2013, kdy narostly výdaje na dům kultury a jiné. Naopak stroje, přístroje a zařízení a dopravní prostředky vykazovaly výrazné meziroční nárůsty, z nichž nejvýraznější byl taktéž v loňském roce vlivem výdajů na zlepšení systému povodňové služby a preventivní protipovodňové ochrany a nákup svozového vozu, o kterém již pojednávala kapitola 5.1.1.3. Z pohledu horizontálního to byla i výpočetní technika, která v roce 2011 narostla o více než 600 % jejím zakoupením do technologického centra. Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku vykazovalo rovněž klesající tendenci, a to především snižujícími se výdaji v oblasti programového vybavení, které bylo pořízeno stejně jako výpočetní technika do technologického centra v roce 2011, jediném roce, kdy výdaje na dlouhodobý nehmotný majetek narostly. Společně s programovým vybavením se v tomto roce zvýšily i výdaje na ostatní nákup dlouhodobého nehmotného majetku vlivem změny územního plánu. V letech 2011 a 2012 byly i objemově zajímavé výdaje na pozemky, přičemž město tyto pozemky nakupovala za účelem budoucích staveb. Tento vývoj je za-

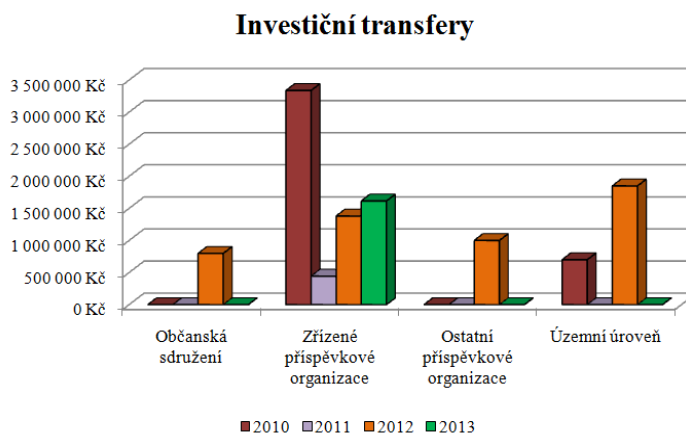
chycen na následujícím obrázku 32, z něhož je i patrné, že zejména investice do budov, hal a staveb vyvolaly růst kapitálových výdajů v loňském roce, jak bylo konstatováno výše.

Obrázek 32: Jednotlivé investiční nákupy a související výdaje v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

Investiční transfery zaujímající sice druhou nejobemnější položku, ale velikostí významnou pouze v roce 2012, kdy tvořily 21 % kapitálových výdajů (viz obrázek 34), byly značně nestabilní, a to vlivem investičních transferů, které město poskytovalo svým zřízeným příspěvkovým organizacím a kam rovněž obecně plynuly nejvyšší a pravidelně se vyskytující prostředky, jak je možné vidět na obrázku 33, jdoucí především na jejich vybavení a rekonstrukci. Nejvíce investičních transferů město poskytlo v roce 2012, a to veřejným rozpočtům územní úrovně v rámci Dobrovolného svazku obcí Mutěnka, příspěvkovým organizacím (jak zřizovaným, tak ostatním) a občanským sdružením. Nejméně o rok dříve, kdy byl poskytnut jen jeden investiční transfer ve prospěch zřízeným příspěvkovým organizacím.

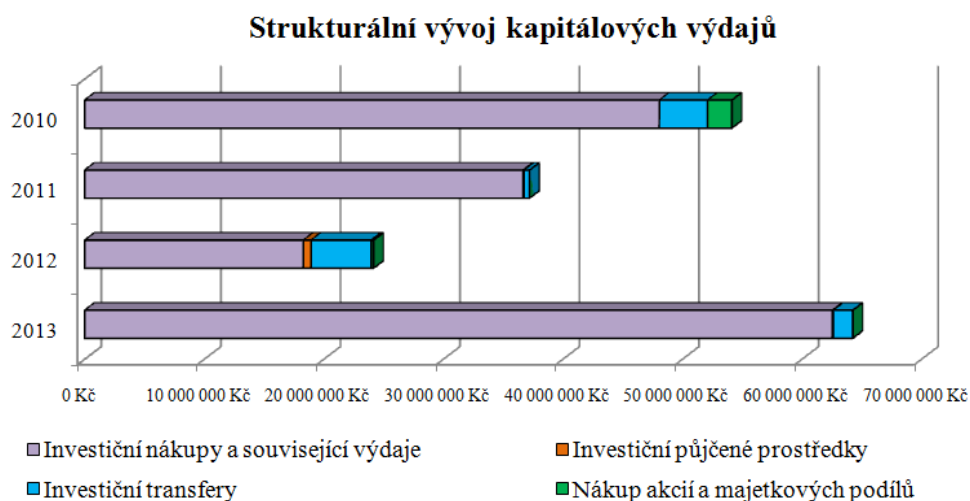
Obrázek 33: Jednotlivé investiční transfery v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

V rámci kapitálových výdajů město v roce 2010 nakoupilo i akcie Vodovody a kanalizace Hodonín, a to ve výši 2 mil. Kč, ve stejném roce i roce 2012 dále majetkové podíly jako vklad do základního kapitálu Lesy města Kyjov, s.r.o., od kterýchžto operací se pak v roce 2011 a 2013 odvíjely příjmy z podílu na zisku a dividend.

V posledních třech letech dále i půjčovala prostředky, které měly vliv na příjmy z úroků a splátek, přičemž v roce 2011 a 2013 půjčila 95 000 a 80 0000 nefinančním podnikatelským subjektům (právníckým osobám) a v roce 2012 částku ve výši 646 619 občanským sdružením.

Celková struktura však vyjma let 2010 a 2012, kdy byly poskytnuty objemnější investiční transfery, působila poměrně stabilně, jak lze vidět na obrázku 34.

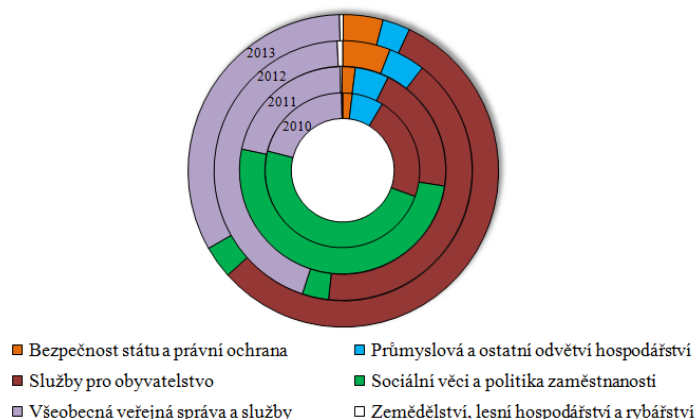
Obrázek 34: Vývoj struktury kapitálových výdajů v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů města)

Z hlediska odvětvového bylo nejvíce prostředků, jak je vidět na obrázku 35, v němž vnitřní prstenec představuje rok 2010 a vnější rok 2013, vynakládáno na služby pro obyvatelstvo, následováno všeobecnou veřejnou správou a službami, odhlédneme-li od skutečnosti spojené se sociální reformou, do kteréhožto období tvořily převážnou část výdajů sociální věci a politiky zaměstnanosti právě díky výplatě sociálních dávek. Ze služeb pro obyvatelstvo převažovala oblast vzdělávání, kultury a bydlení. Ze všeobecně veřejné správy to byla regionální a místní správa.

Z tohoto rozložení lze usoudit, že město vkládá prostředky do oblastí související se smyslem její existence, tj. správy a obyvatelstvu.

Odvětvové členění výdajů

Obrázek 35: Struktura výdajů z odvětvového pohledu v letech 2010-2013

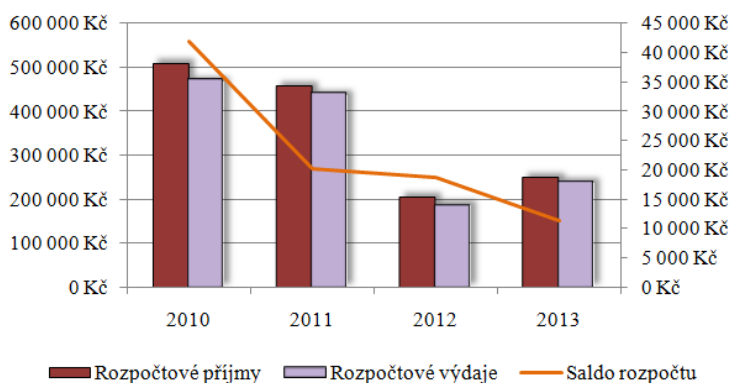
(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Ministerstva financí, [2013])

5.1.3 Vyrovnanost rozpočtu

Z rozdílu velikosti rozebíraných rozpočtových příjmů a výdajů lze usoudit, že ve všech letech sledovaného období město hospodařilo s přebytkem, i když i ten samozřejmě s ohledem na klesající příjmy a výdaje slábl, a to výrazněji než hlavní položky (pokles za čtyřleté období o 73 %).

Na rozdíl od rozpočtových příjmů a výdajů však byl jeho pokles trvalý během celého období, jak je možné vyzorovat na obrázku 36, tj. nedošlo k jeho navýšení v loňském roce, a to i přes skutečnost, že příjmy vyrazily směrem nahoru. Do této skutečnosti se jistě promítl jev roku 2013, kdy rozpočtové výdaje narostly rychleji než rozpočtové příjmy, čímž ubraly možnost nárůstu přebytku. Připomeňme, že výdaje rostly oproti příjmům rychleji díky kapitálovým výdajům, tj. díky investování.

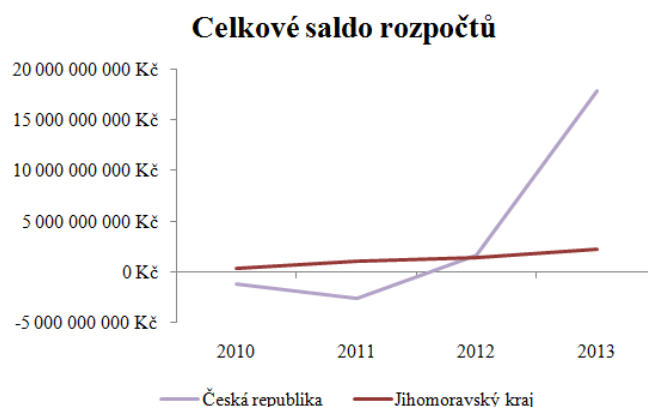
Hospodaření města

Obrázek 36: Hospodaření města v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě rozpočtů města)

Vzhledem k již konstatovaným skutečnostem, že ne vždy se příjmy a výdaje vyvíjely shodně se souhrnnými údaji za Českou republiku a Jihomoravský kraj, nepřekvapí ani skutečnost, že rovněž saldo rozpočtu města Kyjov se vyvíjelo odlišně, v porovnání s Jihomoravským krajem dokonce přesně opačným směrem, jak je možné vidět na následujícím obrázku 37.

Obrázek 37: Celkové saldo územních rozpočtů v ČR a Jihomoravském kraji v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Ministerstva financí, [2013])

5.1.3.1 Běžný a kapitálový rozpočet

V teoretické části v kapitole 2.2.2 bylo zmíněno, že obec nemusí zvlášť pojednávat o běžném a kapitálovém rozpočtu, ale pro své účely může. Město Kyjov tak konkrétně činí při zpracovávání rozpočtových výhledů.

Pro připomenutí, do běžných příjmů jsou řazeny příjmy daňové, nedaňové a provozní dotace a slouží k pokrytí běžných výdajů. Kapitálové příjmy tvořeny prodejem dlouhodobého a finančního majetku a investičními dotacemi jsou určeny především k pokrytí investičních záměrů města. Takovéto rozdělení, které pak umožňuje sledovat běžný a kapitálový rozpočet, je zachyceno v tabulce 11.

O tom, jak moc běžné příjmy byly ovlivňovány zejména v prvních dvou letech provozními investičními transfery, již bylo pojednáno. Proto nepřekvapí fakt, že samotné daňové a nedaňové příjmy by na pokrytí běžných výdajů nestačily. Nicméně po zmiňované sociální reformě, díky níž nebývale poklesly běžné výdaje města, již situace nebyla tolik znatelná, a dokonce v posledním roce by samotné vlastní příjmy postačily na úhradu běžných výdajů, což je pozitivní skutečnost, neboť nejenže by z nich bylo schopno uhradit veškeré nutné běžné výdaje, ale dosáhlo by i přebytku, který by mohl být využit v neméně důležité kapitálové části. Proto tuto zvyšující se „samostatnost“ města považujeme za velice pozitivní jev.

Tabulka 11: Běžná a kapitálová část rozpočtu v letech 2010-2013

(Zdroj: Vlastní zpracování na základě z rozpočtů města)

Běžný rozpočet				
	2010	2011	2012	2013
Běžné příjmy	445 412 633	423 090 769	198 063 166	221 343 115
Daňové příjmy	132 135 057	122 024 426	126 358 375	151 529 621
Nedaňové příjmy	24 936 337	27 072 769	25 909 419	28 587 178
Provozní dotace	288 341 239	273 993 574	45 795 372	41 226 316
Běžné výdaje	413 865 992	400 263 211	161 996 468	173 593 735
Provozní přebytek	31 546 641	22 827 558	36 066 698	47 749 380
Kapitálový rozpočet				
	2010	2011	2012	2013
Kapitálové příjmy	64 398 453	34 453 492	6 809 795	27 832 800
Kapitálové příjmy	21 431 743	9 138 045	5 329 795	3 509 498
Investiční dotace	42 966 710	25 315 447	1 480 000	24 323 302
Kapitálové výdaje	54 132 960	37 208 144	24 165 180	64 255 213
Kapitálový přebytek/deficit	10 265 493	-2 754 652	-17 355 385	-36 422 413

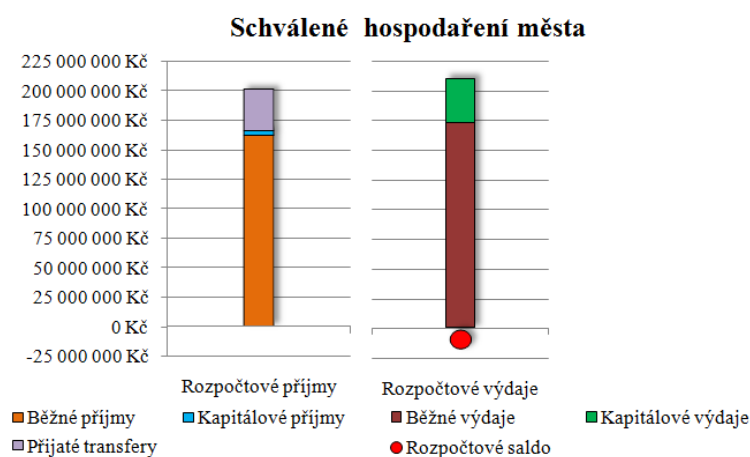
Dalším pozitivem byl celkový přebytek běžné části rozpočtu, který vyjma roku 2011, kdy výdaje poklesly pomaleji než příjmy, měl rostoucí tendenci, což je podstatný faktor právě pro kapitálovou část rozpočtu, ve které, jak je vidět v tabulce 11, převažovalo deficitní hospodaření, neboli samotné kapitálové příjmy nepostačovaly na úhradu všech kapitálových výdajů. Výjimku tvořil pouze rok 2010, který byl excelentním, co se velikosti jak kapitálových příjmů, tak přijatých investičních transferů týče. Od tohoto roku byl deficit kapitálové části rozpočtu prohlubován, neboť celkové kapitálové příjmy již nedosahovaly takových objemů, aby pokryly ne tolik klesající (v roce 2013 rostoucí) kapitálové výdaje.

Nicméně v každém období bylo celkové saldo rozpočtu kladné, neboli město hospodařilo s přebytkem, tudíž opět je poukázáno na schopnost samofinancování i tak podstatných kapitálových výdajů, u kterých je nezbytné, aby nebyly opomíjeny, neboť právě ony napomáhají městu k dlouhodobé prosperitě.

Negativem by se zde mohla zdát skutečnost, že sice provozní přebytek rostl, avšak deficit v kapitálové části se zvyšoval mnohem rychleji. Zajisté by nebylo od věci snažit se více využívat dotačních programů zejména v oblastech, které přinášejí blaho nejen obyvatelům měs-

ta. Přičemž pro připomenutí dotace nemusí být čerpány pouze z ČR, ale v rámci členství i z EU, kteréžto prostředky město v investiční části nevyužívalo. Tento neúměrný nepoměr růstu sald obou částí rozpočtu by touto tendencí totiž mohl směřovat k deficitnímu hospodaření v dalších letech.

Ostatně tak můžeme vidět i na obrázku 38, který vyobrazuje schválený rozpočet na letošní rok, v němž město počítá s deficitním hospodařením. Příjmy i výdaje sice podle schváleného rozpočtu poklesnou, avšak příjmy poklesnou rychleji, a to i navzdory očekávanému růstu v oblasti daňových a nedaňových příjmů (na obrázku souhrnně běžné příjmy). Město tak očekává výrazný pokles přijatých transferů, a to i přes skutečnost, že investiční výdaje tolik nepoklesnou.

Obrázek 38: Schválené hospodaření města na rok 2014

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ze schváleného rozpočtu města)

5.1.3.2 *Financování*

Rozpočet města je bilancí příjmů a výdajů, jak pojednávala kapitola 2.2 v teoretické části, z toho důvodu musí být sestavován jako vyrovnaný. K zajištění vyrovnanosti se užívá položky financování v jednotlivých letech, která je ve velikosti rozpočtového přebytku, popř. deficitu. Vzhledem k dosaženému přebytku ve všech letech byla položka financování vždy se záporným znaménkem, což znamená, že uspořené prostředků bylo využito ke splácení.

Financování se ve všech letech týkalo pouze tuzemské oblasti, přičemž v prvních třech letech převažovalo dlouhodobé financování a v loňském roce financování krátkodobé. Ve všech letech byl přebytek finančních prostředků použit na splácení úvěrů podle úvěrových smluv a půjček ze Státního fondu životního prostředí (viz obrázek 39). Další investiční úvě-

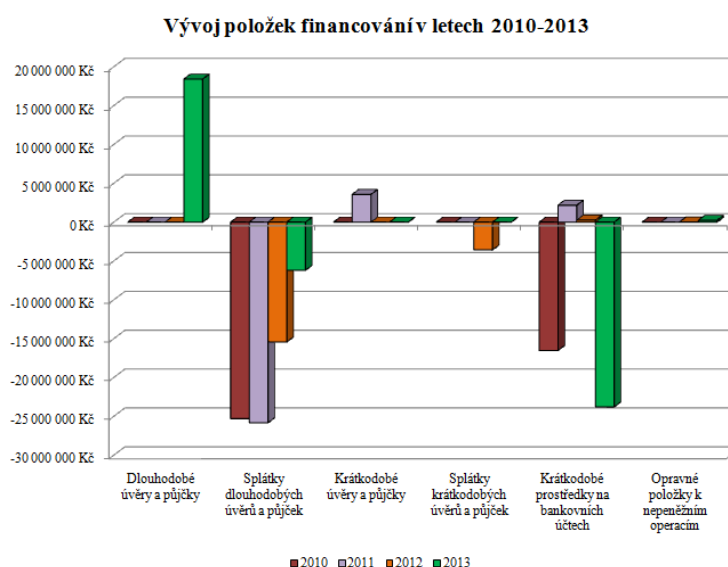

ry a půjčky dlouhodobého charakteru nebyly až do roku 2013, kdy byl přijat nový dlouhodobý úvěr na rekonstrukci smuteční síně a zateplení domu kultury, využívány. Především dlouhodobé úvěry byly v roce 2012 plně uhrazeny.

Během jednotlivých let bylo pravidelně čerpáno i kontokorentních úvěrů, které se však do oblasti financování nepromítly, neboť byly ještě v témže roce uhrazeny. Jejich čerpání souviselo s překlenutím v teorii zmiňovaného časového nesouladu příjmů a výdajů (viz kapitola 2.2.1). Výjimku tvořil pouze rok 2011, kdy byl poprvé vzat kontokorentní úvěr v měsíci prosinci a splacen až následující měsíc v dalším roce. Z tohoto důvodu se objevil i v oblasti financování. Na závěr roku byl kontokorentní úvěr přitom vzat na úhradu záporného salda zůstatku závěrečného účtu vzniklého vlivem vázaných prostředků a úhradu závazků tak, aby žádné nepřešly do dalšího rozpočtového roku.

Zbytek změn se v jednotlivých letech promítal v oblasti bankovního účtu, ať už jeho navyšování (rok 2010 a 2013), nebo jeho úbytkem (2011 a 2012). V rámci připisování na bankovní účet šly přitom většinou prostředky na účet bytů.

V posledních dvou letech byly čerpány i nepatrné prostředky z tzv. opravných položek k peněžním operacím, konkrétně účtu, jenž slouží v situaci, kdy jsou obcí příjmy a výdaje z podnikatelské činnosti zabezpečovány na stejný běžný účet jako u činnosti hlavní. Používají je ty obce, které doposud nepřešly na sledování příjmů a výdajů za činnosti na oddělené bankovní účty. Konkrétně u města Kyjov se jednalo o přenesenou daňovou povinnost.

Obrázek 39: Graf vývoje položek financování v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozpočtů)

5.1.4 Plnění příjmů a čerpání výdajů

Z tabulky 12 je zřejmé, že stejně jako u většiny institucí, jak v oblasti ziskové, tak neziskové sféry, se skutečné hospodaření města vychylovalo od plánovaného stavu. Pozitivně jednoznačně hovoří skutečnost, že v co se odhadu příjmů týče, skutečnost vždy překonala plánovaný stav (vyjma roku 2011 vlivem nadhodnocení výnosů z DPH).

Tabulka 12: Plnění rozpočtů v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z rozpočtů města)

	2010	2011	2012	2013
Rozpočtové příjmy	111,08%	98,33%	105,85%	130,67%
Daňové příjmy	100,85%	91,86%	101,89%	116,48%
Nedaňové příjmy	11,02%	10,35%	97,91%	113,51%
Kapitálové příjmy	88,56%	121,84%	100,56%	166,92%
Přijaté transfery	427,39%	471,85%	125,17%	196,80%
Rozpočtové výdaje	118,38%	97,26%	106,71%	131,44%
Běžné výdaje	109,27%	95,65%	98,34%	98,66%
Kapitálové výdaje	326,89%	118,72%	248,61%	1285,10%
Saldo rozpočtu	65,72%	129,49%	98,00%	116,34%

Bohužel je zde problém se sledováním vývoje plnění nedaňových příjmů a přijatých transferů v roce 2010 a 2011, neboť přijaté dotace na sociální dávky byly plánovány v položce nedaňových příjmů, zatímco skutečnost byla zachycena již pod přijatými transfery. Kdybychom však obě položky sečetly a sledovaly plnění, vždy by to bylo nad 100 %, akorát nelze posoudit, zda byly příjmy podhodnoceny v obou částech či jedna nadhodnocena, zatímco druhá podhodnocena. Nelze tak posoudit ani z dalších let, neboť zatímco v roce 2012 se nedaňové příjmy nepodařilo naplnit, v roce 2011 skutečnost převyšovala plán. Z tohoto dlouhodobého vývoje tak můžeme usoudit, že plánovaný rozpočet z hlediska příjmů v letošním rozpočtovém roce by měl být minimálně splněn na hranici 200 531 600 Kč, přičemž nejvyšší překročení plánované hranice lze očekávat u přijatých transferů.

Bohužel negativně působila skutečnost, že i rozpočtové výdaje ve skutečnosti převyšovaly plánovaný rozpočet (opět až na rok 2011, kdy vlivem nižších běžných výdajů došlo k pozitivní úspoře). Překročení plánovaných výdajů přitom způsobovaly výdaje kapitálové, neboť

v běžných výdajích docházelo v průběhu roku k úsporným opatřením. Z dlouhodobého vývoje tak lze v této části usoudit, že běžné výdaje by se nemuselo podařit naplnit, tudíž by mohlo dojít k pozitivní úspoře, avšak mohou být výrazně překročeny výdaje kapitálové, což se negativně projeví v prohloubení plánovaného deficitu, pokud nebude i výrazně překročeno plánovaných přijatých transferů či kapitálových příjmů, které by je uhradily.

Díky těmto skutečnostem tak docházelo k přeplnění či nenaplnění salda rozpočtu.

5.2 Analýza finančního řízení prostřednictvím finanční analýzy

Díky probíhané reformě v oblasti veřejných financí, jejímž cílem je přiblížit neziskový sektor sektoru ziskovému se i v rámci finančního řízení pro město objevuje více možností. I město tak při svém finančním řízení může využít horizontálních a vertikálních analýz výkazů, stejně jako poměrových ukazatelů, které se od ziskového sektoru méně či více liší až po ty, které jsou typické jen pro tuto oblast. Zvláštností je pak SIMU (viz kapitola 2.3.3).

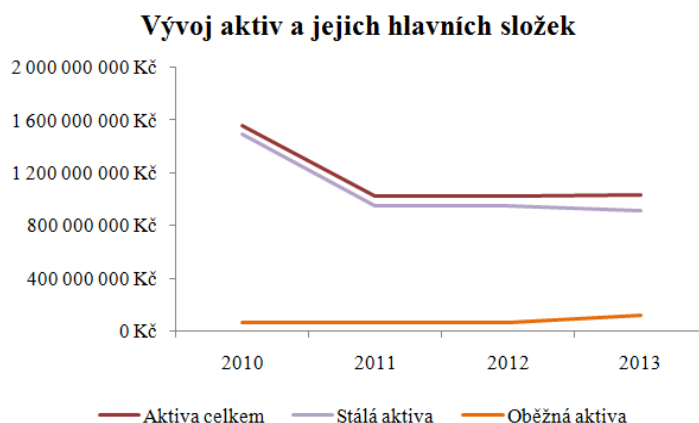
5.2.1 Horizontální a vertikální analýza výkazů

Horizontální a vertikální analýza výkazů je zaměřena na analýzu základních výkazů, a sice rozvahy, VZZ a CF, přičemž v podobě pro veřejnou správu má jejich analýza, zejména pak analýza rozvahy, spíše shrnující charakter, neboť v sobě odráží skutečnosti, které již byly popsány při analyzování hospodaření města. Zopakujme, že účetnictví nákladů a výnosů za hlavní a doplňkovou činnost je sledováno odděleně (viz kapitola 1.2.1). Z tohoto důvodu, je VZZ vykazován, a tudíž i v této práci rozebrán, v rozlišení na tyto dvě oblasti.

5.2.1.1 Rozvaha

Stejně jako rozpočet města se i rozvaha nesla ve znamení klesajícího trendu, rovněž s výjimkou jediného, i když nepatrného, růstu v loňském roce, jak zobrazuje graf na obrázku 40. Celkový pokles však nebyl tak rapidní jako v případě rozpočtu, neboť celková bilanční suma poklesla o 34 %, a to především díky poklesu v roce 2011.

Tento pokles byl na straně aktiv, jak lze rovněž vyčíst z grafu na obrázku 40, vyvolán poklesem *aktiv stálých*, která rovněž tvořila podstatnou část jejich celkové výše (96 % v roce 2010), což jistě není překvapením, neboť se nejedná o výrobní, obchodní či obdobný podnik, a tak nelze očekávat vysokou hodnotu oběžných aktiv. S jejich poklesem však klesal i tento jejich podíl, a to až na 89 %.

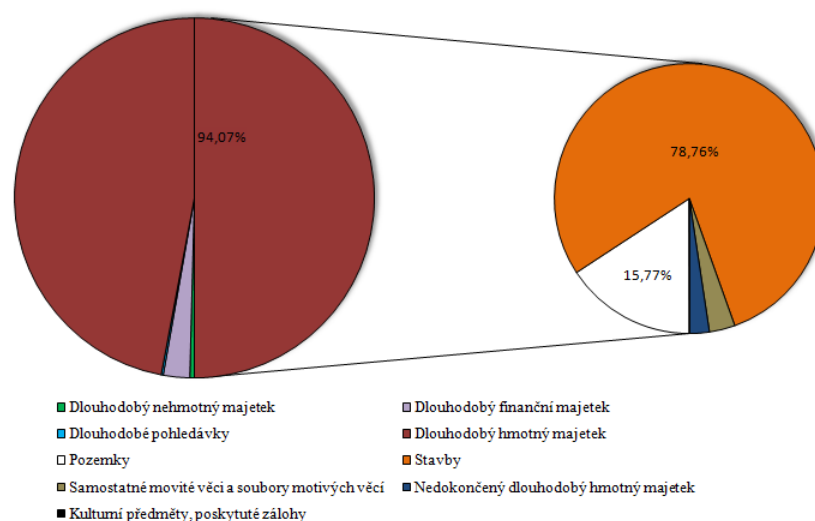

Obrázek 40: Vývoj aktiva jejich hlavních složek v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozvah města)

Stálá aktiva byla po celé období z 95 % tvořena *dlouhodobým hmotným majetkem*, jak zachycuje obrázek 41. Skutečnost, která opět nepřekvapila, stejně jako to, že z tohoto majetku to byly zejména stavby a pozemky, které díky zvyšujícím se výdajům do této oblasti, především na stavební a ostatní pozemky, nabývaly na významu. Na druhou stranu stavby i přes vyšší výdaje do této oblasti klesaly, neboť byly dočasně promítány v oblasti nedokonalého hmotného majetku, z větší části jsou totiž tvořeny bytovými domy a jednotkami, dále pak jinými inženýrskými sítěmi. Díky jejich klesající tendenci, zejména v roce 2011 a v tomto roce rovněž s podporou klesajících samostatných movitých věcí, se i snižovala celková hodnota dlouhodobého hmotného majetku a v důsledku toho i stálých aktiv.

Stálá aktiva a dlouhodobý hmotný majetek

Obrázek 41: Složení stálých aktiv a dlouhodobého hmotného majetku v roce 2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozvahy města)

Tyto skutečnosti tak potvrdily již jen rozebíraný rozpočet, konkrétně jeho příjmovou část, v rámci níž bylo pojednáno o příjmech z prodeje dlouhodobého majetku, neboť město prodávalo jak nemovitý, tak movitý majetek (viz kapitola 5.1.1.4), některý byl zas vyřazen z důvodu jeho předání k hospodaření příspěvkovým organizacím, a pak to byla výdajová strana rozpočtu, v rámci níž byl pořízen jak nemovitý, tak movitý majetek (viz kapitola 5.1.2.2), samozřejmě s přihlédnutím ke skutečnosti, že movitý majetek je z větší části odepisován a tak je jeho hodnota přirozeně snižována vlivem opotřebení.

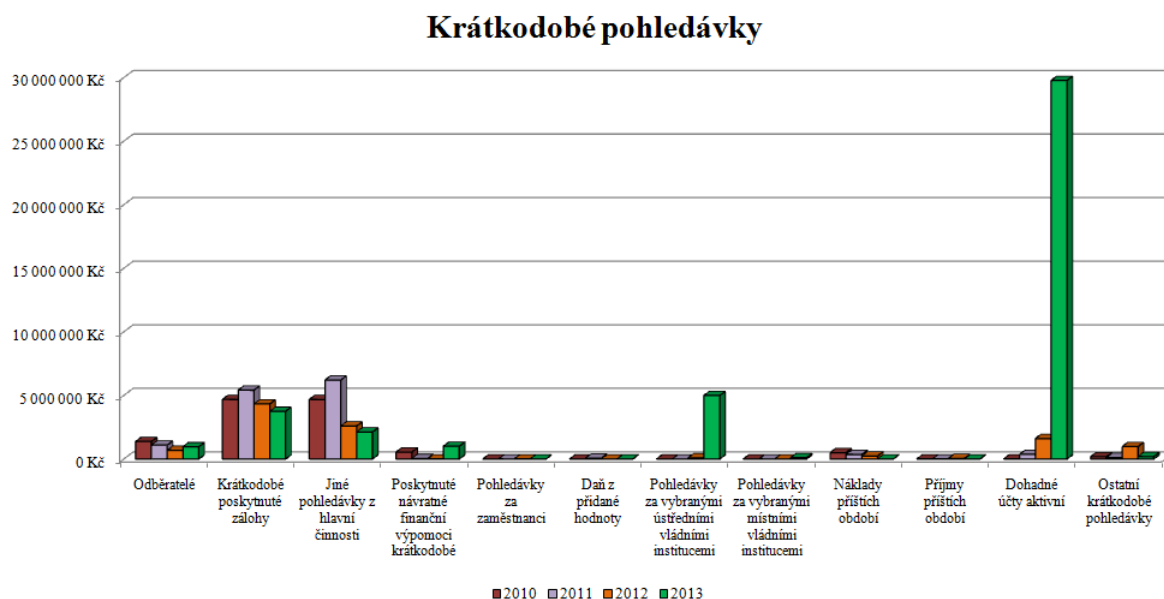
Objemově zajímavým v rámci stálých aktiv byl i *dlouhodobý finanční majetek*, především vykazovaný jako ostatní dlouhodobý finanční majetek. Kromě ostatního dlouhodobého finančního majetku, uloženého ve formě dlouhodobých termínovaných vkladů, měl podobu majetkových účastí v osobách s rozhodujícím a podstatným vlivem souvisejících s nákupem podílů a akcií a dlouhodobých půjček ve stabilní výši. Jeho struktura a výše jednotlivých položek však nevykazovaly výraznějších výkyvů kromě klesající tendence ostatního dlouhodobého finančního majetku a tím pádem i dlouhodobého finančního majetku.

Klesající tendenci vykazovaly i zbylé dvě položky stálých aktiv, a sice *dlouhodobý nehmotný majetek*, převážně tvořený softwarem (nárůst v roce 2011 v korelaci s probíraným nárůstem výdajů na výpočetní techniku) a ostatním dlouhodobým nehmotným majetkem (energetické audity, územní plány) s výraznější klesající tendencí, a dlouhodobé pohledávky.

Dlouhodobé pohledávky v klasické rozvaze, jak je známa ze ziskových podniků, jsou součástí oběžných aktiv. Municipality je však vykazují pod aktivy stálými, přičemž u města Kyjov jejich podoba spočívala v poskytnutých návratných finančních výpomocích a ostatních. Na celkových aktivech však netvořily významnější podíl a meziročně došlo k výraznější změně pouze v roce 2012 nárůstem poskytnutých návratných finančních výpomocí dlouhodobých na více než dvojnásobnou výši způsobenou poskytnutými půjčkami bez úročení.

Oběžná aktiva se naopak nesla v duchu mírného rostoucího trendu (obrázek 40) a jejich výraznější růst v roce 2013 byl důvodem růstu celkových aktiv v tomto roce. Za tímto růstem přitom stála velikost *krátkodobých pohledávek*, v rámci nichž narostly především dohadné účty aktivní, kam spadají zálohy na energie u nájemců bytů, zpětný odběr odpadu a přijaté dotace, a pohledávky za vybranými ústředními vládními institucemi související s dotacemi, jak je vidět na obrázku 42. Vyjma těchto dvou výrazných nárůstu byly krátko-

dobé pohledávky tvořeny krátkodobými poskytnutými zálohami, odběrateli a jinými pohledávkami z hlavní činnosti.

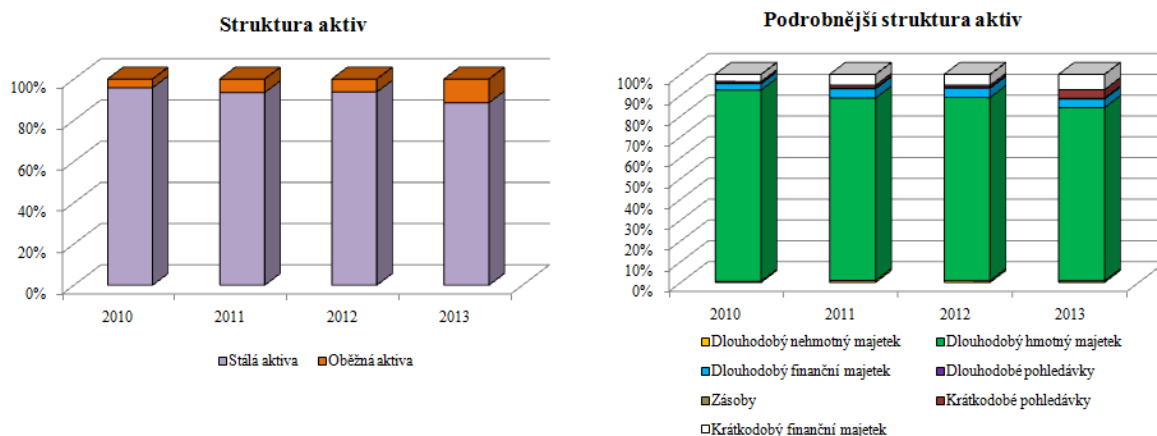
Obrázek 42: Jednotlivé krátkodobé pohledávky v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozvah města)

Na růst stálých aktiv působil rovněž růst v oblasti *krátkodobého finančního majetku* vlivem růstu prostředků na základním běžném účtu a běžném účtu fondů ÚSC, který sice oproti předchozímu roku narostl, ale oproti prvním dvěma letům se naopak výrazně snížil. Rovněž peníze v pokladně zaznamenaly nebyvalého růstu v loňském roce, který se již na celkové sumě krátkodobého finančního majetku tolik neprojevil, neboť z vertikálního pohledu netvořily významnou položku. Podrobnější pohyby krátkodobého majetku a zejména jejich důvody vysvětluje výkaz CF (kapitola 5.2.1.4).

Jistě překvapivá je položka zboží na skladě, která sice nebyla tolik významná, ale u ÚSC neobvyklá. Tato položka totiž souvisela s účtováním o majetku, který byl nakupován přímo za účelem dalšího prodeje, o kteréžto skutečnosti se již pojednávalo v kapitole 5.1.1.2. Toto zboží přitom souvisí s produkty, které jsou nakupovány do Turistického informačního střediska a dále prodávány turistům.

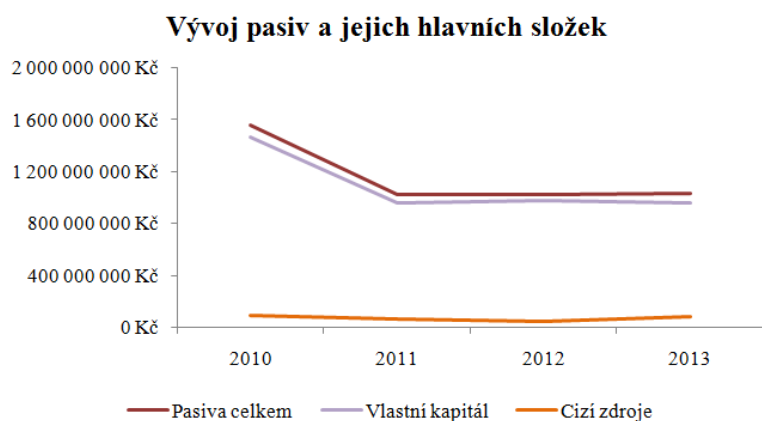
Celkově však struktura aktiv neutrpěla výraznějších změn, jak je vidět na grafech na obrázku 43, až na zmiňovaný pokles vlivu stálých aktiv ve prospěch oběžných, a to vlivem již probíraných skutečností.

Obrázek 43: Struktura aktiv v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z rozvah města)

Pasivní stranu rozvahy táhly dolů obě části, tj. vlastní kapitál, tvořící více než 90 % ve všech letech sledovaného období, i cizí zdroje, avšak za jejich růstem v roce 2013 stály pouze zdroje cizí, jak je vidět z obrázku 44.

Obrázek 44: Vývoj pasiv a jejich hlavních složek v letech 2010-2013

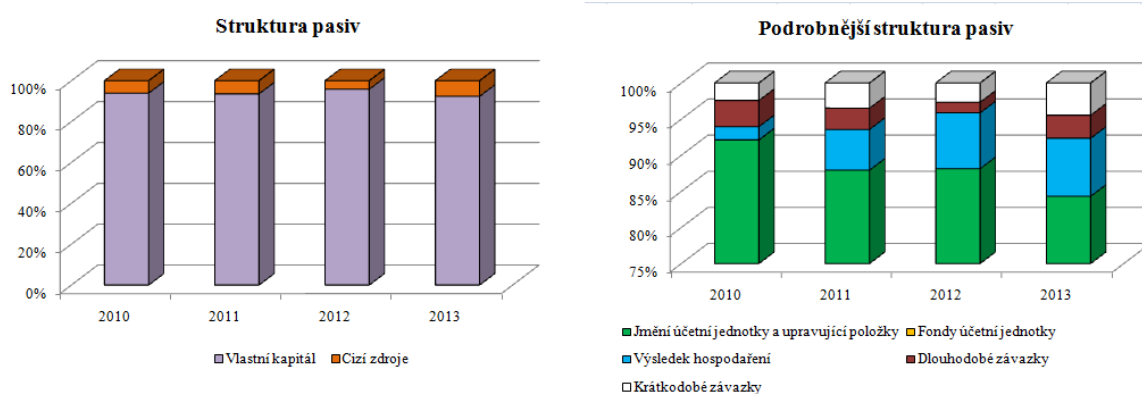
(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z rozvah města)

V případě *vlastního kapitálu* se na snížení podílelo v prvním roce jmění účetní jednotky především vlivem užití sociálního fondu, a pokles ostatních fondů vlivem jejich čerpání, kterýžto pokračoval i nadále. Pokles jmění účetní jednotky byl však v dalších letech vystřídán klesající hodnotou transferů na pořízení dlouhodobého majetku.

Naopak proti klesajícímu trendu šel výsledek hospodaření, který narůstal díky výsledku hospodaření minulých let, zatímco výsledek hospodaření běžného účetního období se snižoval. Růst výsledku hospodaření minulých účetních období byl způsoben kumulací předchozích výsledků hospodaření, tj. akumuloval se přebytek v hospodaření.

V rámci *cizích zdrojů* klesaly ve třech letech obě položky, tj. dlouhodobé i krátkodobé závazky, kteréžto pak narostly v roce 2013. Dlouhodobé závazky klesaly vlivem snížení dlouhodobých úvěrů (investiční úvěry od Komerční banky) a přijatých návratných finanční výpomocí (půjčka na kanalizaci, splatnost v roce 2018). Připomeňme, že rozpočtový přebytek byl z velké části využíván právě k úhradě těchto dlouhodobých cizích prostředků, aniž by byly brány prostředky další, ovšem s výjimkou loňského roku, což byl i důvod navýšení dlouhodobých závazků společně s růstem dlouhodobých přijatých záloh na transfery. Za poklesem krátkodobých závazků stáli dodavatelé, krátkodobé přijaté zálohy a zejména krátkodobé přijaté zálohy na transfery, jejichž nebyvalý růst v roce 2013 byl i hlavním důvodem růstu krátkodobých závazků. Povšimnout bychom si mohli i krátkodobého úvěru v roce 2011, který připomíná oblast financování, v rámci níž byl v prosinci přijat kontokorentní úvěr, který byl následující rok splacen. V posledním roce byly rovněž uhrazeny závazky k vybraným ústředním vládním institucím, které však objemově netvořily příliš významnou položku, a značného nárůstu v roce 2011 dospěla i oblast ostatních krátkodobých závazků (srážky z mezd, omylné platby), která v loňském roce opět poklesla na nižší úroveň.

Celková pasivní struktura tak díky ne příliš výrazným výkyvům nezaznamenala výrazných změn s výjimkou klesajícího podílu jmění účetní jednotky ve prospěch rostoucího vlivu výsledku hospodaření z důvodu již konstatovaných, jak ukazuje obrázek 45.

Obrázek 45: Struktura pasiv v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z rozvah města)

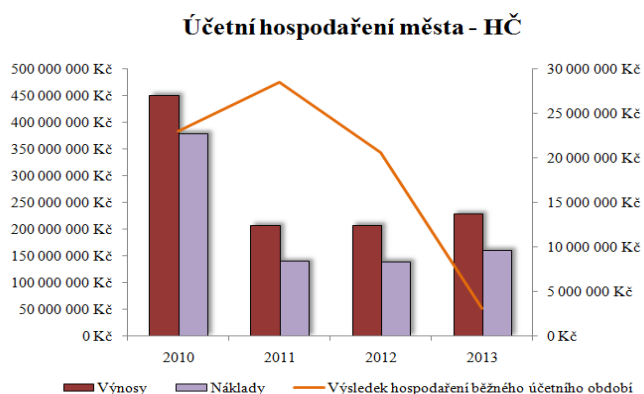
5.2.1.2 Výkaz zisku a ztráty za hlavní činnost

Z účetního pohledu na výsledek hospodaření dosahovalo město zisku ve všech letech sledovaného období, a to s klesající tendencí po růstu v roce 2011, jak je možné vidět na obráz-

ku 46. Výrazného propadu pak bylo dosaženo v loňském roce 2013, kdy výsledek hospodaření poklesl o 78 %, kteréžto skutečnosti se pak projeví i na straně již probíraných pasív.

Samotná velikost nákladů a výnosů v jednotlivých letech vykazovala přitom tendenci přesně opačnou, kdy byl vykázán pokles v jediném roce růstu výsledku hospodaření, zatímco v ostatních letech rostly a výsledek hospodaření klesal, jak zachycuje obrázek 46.

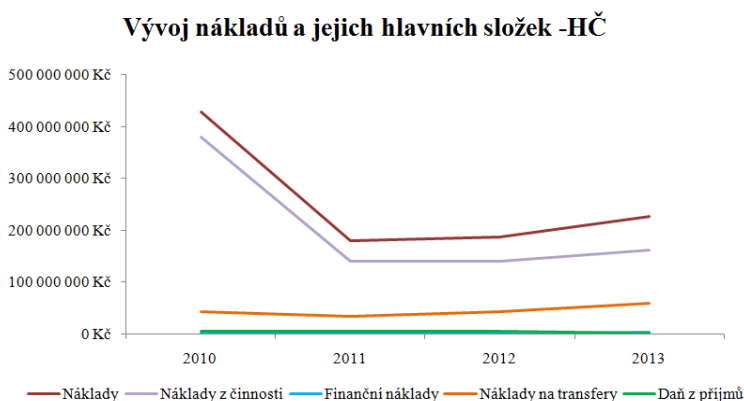

Obrázek 46: Hospodaření z účetního pohledu v hlavní činnosti v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z výkazů zisku a ztráty města)

Tyto skutečnosti byly způsobeny nejdříve pomalejším výrazným poklesem nákladů (-58 %) oproti výnosům a pak jejich rychlejším růstem oproti výnosům, kdy v posledním roce 2013 narostly o dvojnásobnou hodnotu výnosů, a sice o 21 %.

Za nevídaným poklesem *nákladů* v roce 2011 přitom stály všechny složky nákladů, tj. náklady z činnosti, finanční náklady a náklady na transfery, jak ukazuje obrázek 47. Jediná daň z příjmů vzrostla, což není překvapivá skutečnost, neboť výsledek hospodaření v tom roce narostl.

Obrázek 47: Vývoj nákladů a jejich hlavních složek v hlavní činnosti v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z výkazů zisku a ztráty města)

V oblasti nákladů z činnosti to byl 71% pokles prodaného dlouhodobého hmotného majetku a 99% pokles ostatních nákladů z činnosti (pojistné, dopravní obslužnost) vlivem změny v účtování sociálních dávek od roku 2011. Obě tyto položky přitom klesaly i v dalších letech. Dále se zde projevil 44% pokles jiných sociálních nákladů, které se vlivem sociální reformy již od roku 2011 nevyskytovaly. V dalších letech se k výraznému poklesu přidaly spotřeba materiálu, prodané zboží a ostatní služby.

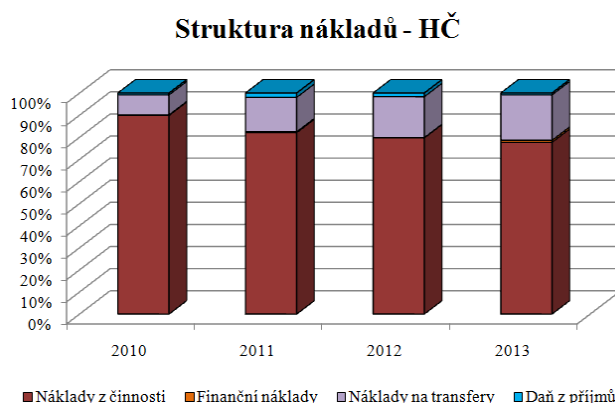
Ve finanční oblasti klesala především oblast úroků, a to vlivem skutečností, které již byly popsány, tj. splácely se půjčky, aniž by se výrazně čerpaly další, a omezilo se úvěrování kontokorentním úvěrem v průběhu rozpočtového období k překlenutí dočasného nesouladu mezi příjmy a výdaji (viz kapitola 5.1.3.2).

Rovněž za nárůstem nákladů v roce 2013 stály veškeré hlavní položky, s tím rozdílem, že daň z příjmů vlivem nižšího výsledku hospodaření jako jediná poklesla, jak je opět možné vyčíst z grafu na obrázku 47.

Růst ve finanční oblasti byl způsoben ostatními finančními náklady souvisejícími převážně s kontokorentními úvěry, které narostly o více než 2,5 milionu. Z nákladů z činnosti narostly o více než 1000 % prodaný dlouhodobý hmotný majetek, více než 600 % náklady z vyřazených pohledávek, 70 % opravy a údržby, 55 % odpisy majetku, které se poprvé ve výkazu objevily za rok 2012, neboť v tomto roce začalo město majetek poprvé odepisovat a k 31. prosinci 2011 dooprávkovala majetek rovnoměrným způsobem, stejně jako náklady z drobného dlouhodobého majetku, a 46 % prodané pozemky.

Společně s výraznými poklesy a růsty docházelo i ke změně ve struktuře nákladů. Zatímco v roce 2010 tvořily více než 50 % nákladů ostatní náklady z činnosti, v roce 2013 již netvořily ani jedno procento a struktura se tak rozdělila mezi více nákladů, z nichž nejpodstatnějšími položkami byly v jednotlivých letech stabilně transferové náklady (26 %) pak samozřejmě mzdové náklady (22 %), odpisy (15 %), ostatní služby (9 %). Procentuální podíly jsou uvedeny podle roku 2013, kdy pouze zesílil jejich vliv na celkové náklady vlivem prudkého poklesu v ostatních nákladech z činnosti.

Objemově nejvýznamnější tak byly náklady z činnosti s tím, že jejich podíl klesal ve prospěch transferových nákladů, které se měnily podle výše nákladů na transfery poskytovaných především na provoz příspěvkových organizací, jak znázorňuje následující graf na obrázku 48.

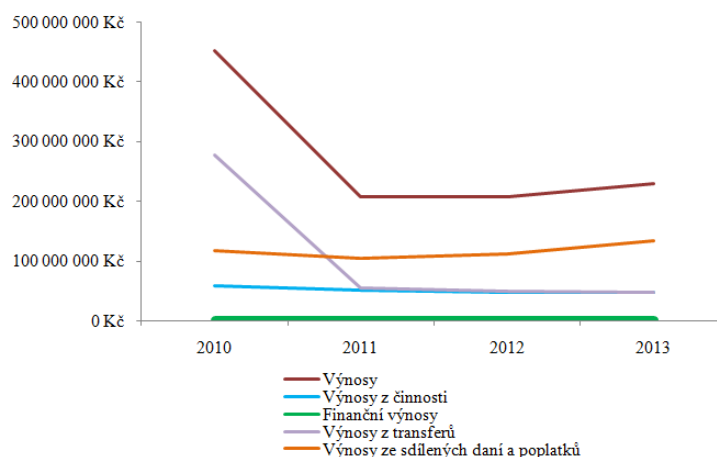

Obrázek 48: Struktura nákladů v hlavní činnosti v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z výkazů zisku a ztráty města)

Ve *výnosové* oblasti byla situace poněkud rozdílná, neboť hlavní položkou zde nebyly výnosy z činnosti, nýbrž stabilní výnosy ze sdílených daní a poplatků, které již s ohledem na jejich probírání v příjmové straně, nepotřebují bližší probírání. Dále to byly výnosy z transferů, které zejména v roce 2010 díky výnosům z nároků na prostředky státního rozpočtu velice významně přispěly do výnosové stránky, jak ukazuje graf na obrázku 49. Neboť šlo však o jednorázový výskyt ve sledovaném období vlivem sociální reformy, byly i příčinou výrazného snížení výnosů v roce 2011 a od tohoto roku již převažovaly v oblasti transferů výnosy z vybraných místních vládních institucí z transferů související s dotacemi s klesající tendencí.

Vývoj výnosů a jejich hlavních složek - HČ

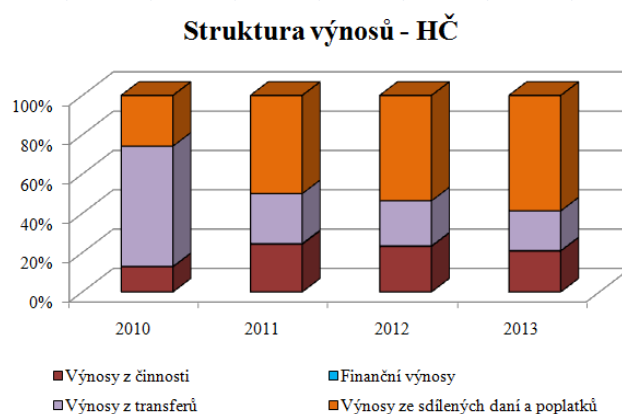
Obrázek 49: Vývoj výnosů a jejich hlavních složek v hlavní činnosti v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z výkazů zisku a ztráty města)

Až po těchto dvou hlavních položkách byly objemově řazeny výnosy z činnosti, které po celé období klesaly. V roce 2011 to byl především pokles výnosů z prodeje dlouhodobého

hmotného majetku kromě pozemků, které rok před tím představovaly nejvýznamnější položkou celkových výnosů z činnosti. Ostatní položky v tomto roce neklesaly nijak výrazně, spíše se jejich pokles projevil až v roce 2012, kdy poklesly podstatné výnosy z pronájmu, prodeje pozemků a služeb, správní a místní poplatky a vlastní výkony. U většiny těchto položek přitom poklesy nepřetržovaly v dalším roce, z toho důvodu již ani pokles v dalším roce nebyl tak výrazný. Od roku 2012 se do popředí začaly dostávat i ostatní výnosy z činnosti (pojistné události, náhrada škod, finanční příspěvky), nejprve tvořící 5 %, poté 16 %. Finanční výnosy tvořily především úroky stejně jako v příjmové části s klesající tendencí.

Struktura výnosů se tak lehce měnila díky těmto výkyvům, přičemž nejvýrazněji strukturu ovlivnila jednorázová položka výnosů z nároků na prostředky státního rozpočtu ve výši 270 mil. Kč v roce 2010, jak je vidět na obrázku 50.

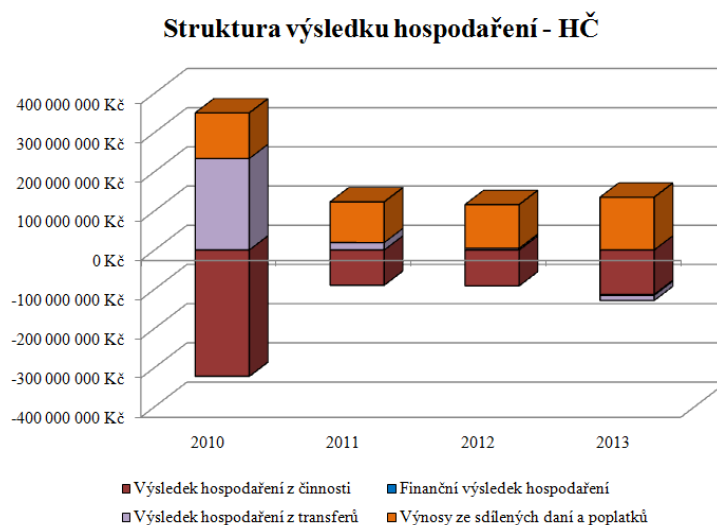

Obrázek 50: Struktura výnosů v hlavní činnosti v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z výkazů zisku a ztráty města)

Při pohledu na strukturu výsledku hospodaření na obrázku 51, tj. rozdělení nákladů a výnosů podle činností, které spolu souvisí – výsledek hospodaření z činnosti, finanční výsledek hospodaření, výsledek hospodaření v oblasti transferů a samostatné výnosy ze sdílených daní a poplatků, je zřejmé, že právě poslední oblast, tedy výnosy ze sdílených daní a poplatků, jsou příčinou kladného výsledku hospodaření. V oblasti hospodaření z činnosti náklady několikanásobně převyšují výnosy a tak zde bylo dosahováno trvalé ztráty, ve finanční oblasti byla situace obdobná s jedinou výjimkou v roce 2012, kdy finanční výnosy lehce převýšily finanční náklady. Jejich ztráta či zisk však nebyly objemově výraznými. V transferové oblasti byla situace příznivější, neboť zde naopak bylo dosahováno trvalého přebytku výnosů nad náklady, i když s výraznou klesající tendencí, která v loňském roce 2013 vyústila ve ztrátu.

I zde je tedy vidět, jak jsou příjmy z daní a poplatků a transfery na provozní činnost pro hospodaření obce důležité a bez nich by jejich činnost nemohla být obhospodařována.

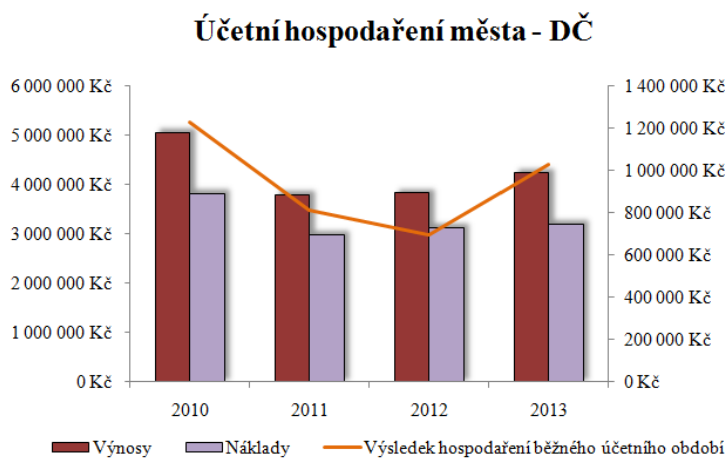

Obrázek 51: Struktura výsledku hospodaření v hlavní činnosti v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z výkazů zisku a ztráty města)

5.2.1.3 Výkaz zisku a ztráty za doplňkovou činnost

Ani v DČ se výsledek hospodaření nevyvíjel stabilně, jak je vidět na obrázku 52. Nejprve dva roky klesal a poté téměř o 50 % narostl. I zde na tuto skutečnost měl vliv nejprve rychlejší pokles výnosů oproti nákladům a posléze jejich pomalejší růst. Tato negativní tendence byla prolomena až v roce 2013, kdy výnosy rostly zhruba čtyřikrát rychleji, a z toho důvodu i výsledek hospodaření narostl o zmiňovaných 50 %.

Obrázek 52: Hospodaření z účetního pohledu ve vedlejší činnosti v letech 2010-2013

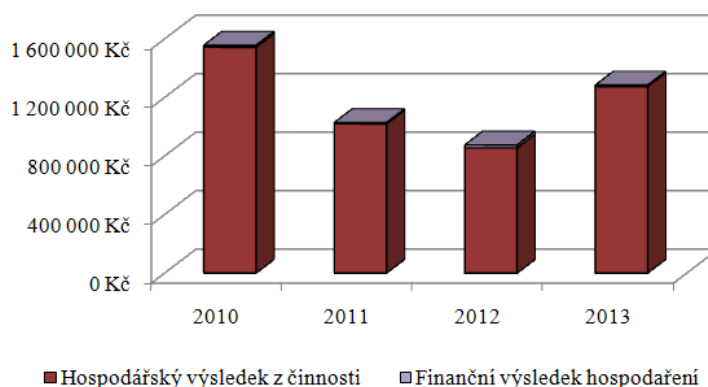
(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z výkazů zisku a ztráty města)

Obecně náklady a výnosy v DČ nejsou tolik bohaté na rozmanitost jednotlivých složek nákladů a výnosů. *Nákladovou oblast* tvořily de facto náklady z činnosti (92 %), v prvních dvou letech finanční náklady (0,4 %) a zbytek tvořila daň z příjmů. Neboť finanční náklady se objevovaly pouze v prvních dvou letech, je zřejmé, že s velikostí nákladů hýbaly náklady z činnosti. Za jejich poklesem v roce 2011 přitom stály veškeré položky kromě spotřeby materiálu, která naopak narostla o více než 120 %. Nejvýrazněji se na poklesu podepsaly objemově nejvýznamnější položky, a to opravy a udržování a ostatní služby, které naopak v dalších letech (s výjimkou 2013) narůstaly a tlačily tak náklady směrem nahoru, zatímco spotřeba materiálu naopak výrazněji již jen klesala. Stejně jako v HČ i zde v roce 2013 výrazněji narostly náklady z vyřazených pohledávek. Struktura byla poměrně stabilní, výrazněji se pouze projevil snižující se vliv ostatních služeb ve prospěch oprav a udržování.

Rovněž *výnosová strana* byla tvořena jen výnosy z činnosti a finančními výnosy. Zde byly hlavními tahouny rovněž výnosy z činnosti, a to de facto shodně všemi položkami, které v roce 2011 poklesly a od té doby rostly. Jmenovitě výnosy z pronájmu, jakožto objemově nejvýznamnější (60 %), prodeje služeb (37 %) a smluvní pokuty a úroky z prodlení (1 %).

Z rozdělení na oblast z činnosti a finanční oblast na obrázku 53 je vidět, že zisku bylo dosaženo v obou oblastech s tím, že výraznější podíl na celkovém hospodářském výsledku měla samozřejmě oblast z činnosti, což vyzdvihuje i rozdíl mezi hlavní a doplňkovou činností. Pro připomenutí v oblasti doplňkové činnosti se město věnuje pronájmu bytů a ubytovně, proto i hlavní část výnosů byla tvořena pronájmem a hlavní část nákladu opravami a udržováním.

Struktura výsledku hospodaření - DČ

Obrázek 53: Struktura výsledku hospodaření v doplňkové činnosti v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z výkazů zisku a ztráty města)

5.2.1.4 Přehled o peněžních tocích

V tabulce 13 je zachycen přehled CF v jednotlivých letech sledovaného období vyjma roku 2010, za který výkaz nebyl sestaven, ve zkrácené podobě rozdělený podle činností na provozní, dlouhodobá aktiva a vlastní kapitál spolu s dlouhodobými závazky a pohledávkami.

Tabulka 13: Zkrácená podoba přehledu o peněžních tocích v letech 2011-2013

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z přehledů o peněžních tocích města)

v Kč	2011	2012	2013
Stav peněžních prostředků na začátku období	53 101 213	53 181 494	53 090 868
Peněžní toky z provozní činnosti	28 515 861	28 827 050	-54 261 379
Peněžní toky z dlouhodobých aktiv	204 282 040	-14 758 340	32 606 043
Peněžní toky z vlastního kapitálu, dlouhodobých závazků a dlouhodobých pohledávek	-232 717 620	-14 159 335	44 210 992
Celková změna stavu peněžních prostředků	80 281	-90 626	22 555 657
Stav peněžních prostředků na konci období	53 181 494	53 090 868	75 646 525

Z tabulky 13 je patrné, že toky z jednotlivých činností neplynuly stabilně. V roce 2011 byla hlavním zdrojem toků činnost související s dlouhodobými aktivy, rovněž nepatrné prostředky plynuly i z provozní činnosti, která pak v dalším roce byla jediným zdrojem přítoku. V posledním roce to pak byla opět činnost související s dlouhodobými aktivy, avšak do popředí tentokrát vystoupila i oblast vlastního kapitálu, dlouhodobých závazků a dlouhodobých pohledávek.

V jednotlivých letech tak byla zdrojem prostředků na pokrytí dalších oblastí jiná část CF, přičemž za pozitivní vyzdvihněme skutečnost, že v prvních dvou letech bylo dosaženo kladného toku v provozní oblasti, a to díky vysokému hospodářskému výsledku, který umožnil zejména v roce 2012 investiční aktivitu projevující se záporným tokem v oblasti dlouhodobých aktiv. Rok 2012 byl také jediným, kdy město investovalo do dlouhodobých aktiv, což prozrazují kladné toky v této činnosti v ostatních letech.

V roce 2013 byla situace opačná. Díky výraznému poklesu výsledku hospodaření a navýšení pohledávek to byla tentokrát provozní oblast, která musela být pokryta z přítoků z ostatních dvou činností, a to i z kladné činnosti v oblasti vlastního kapitálu, kdy město poprvé za sledované období dosáhlo kladného výsledku, a to díky navýšenému jmění, jehož pokles v pře-

dešlých dvou letech se naopak podepsal na záporném toku z činnosti, v roce 2012 tomu přispělo i výrazné snížení dlouhodobých závazků.

Všechny tyto skutečnosti se projeví do celkové změny stavu peněžních prostředků, která se díky nízkému kladnému toku z provozní činnosti v prvních dvou letech a vysokému zápornému toku v oblasti vlastního kapitálu, dlouhodobých pohledávek a závazků projevila nejdříve v nižší hodnotě, o rok později již v záporné hodnotě. Naopak za loňský rok vykázalo vysokého celkového přírůstku, a to i přes skutečnost záporného toku v provozní činnosti a nízkého výsledku hospodaření.

Z analýzy CF tak vyplynulo, že město z vlastní provozní činnosti není schopno uhrazovat případné vyšší investiční výdaje, možná díky tomu ani příliš v jednotlivých letech neinvestovalo (pouze v roce 2012), což by bylo problematické zejména v ziskových společnostech. Ačkoliv hradí své dlouhodobé závazky, není schopno se dobře vypořádat se splatností pohledávek, o čemž nasvědčuje jejich narůstání, tvorba opravných položek a náklady z vyřazených pohledávek. Pro zlepšení situace, která by napomohla k vyšší solventnosti, by bylo vhodné zaměřit se na oblast řízení pohledávek. Nicméně i tyto skutečnosti napomáhají potvrdit fakt určité závislosti na transferech od státu na provoz a rozšiřování se.

5.2.2 Analýza poměrových ukazatelů

Poměrové ukazatele, zejména ty podobné ziskové sfěře, lze použít za podmínky sestavování rozvahy a VZZ na základě aktuálního principu, jak to umožňuje právní úprava platná od 1. ledna 2010. Neboť tuto podmínku město splňuje, může být tato analýza provedena, a to za pomoci použití vzorců uvedených v příloze P III v závěru práce.

5.2.2.1 Autarkie

Ukazatele autarkie patří mezi typické ukazatele pro municipální sféru. Z velikosti *ukazatele autarkie HČ na bázi výnosů a nákladů* (vzorec 1.1) v jednotlivých letech lze usoudit, že město bylo soběstačné, co se dosahování výnosů na pokrytí nákladů v HČ týče, o čemž hovořila i velikost dosahovaného zisku, probíraného v rámci analýzy VZZ (viz kapitola 5.2.1.2), neboť výnosy ve všech letech převyšovaly náklady. Vlivem negativních nesouladů v tempech poklesu a růstu nákladů a výnosů z důvodů již probíraných se však velikost ukazatele v letech 2011 a 2012 snižovala, jak je možné vidět v tabulce 14. V loňském roce ale

vlivem pozitivního rychlejšího růstu výnosů oproti nákladům dosáhla nejvyšší hodnoty a překonala do té doby nejvyšší úroveň roku 2010.

Tabulka 14: Ukazatele autarkie v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní výpočty na základě uvedených dat z výkazů města)

	2010	2011	2012	2013
Výnosy _{НЧ} v Kč	5 062 000	3 802 754	3 832 855	4 241 978
Náklady _{НЧ} v Kč	3 831 000	2 988 968	3 137 554	3 209 306
Autarkie _{НЧ} na bázi výnosů a nákladů	1,32133	1,27226	1,22161	1,32177
Příjmy celkem v Kč	509 811 086	457 544 261	204 872 961	249 175 915
Výdaje celkem v Kč	467 998 952	437 471 355	186 161 648	237 848 948
Autarkie na bázi příjmů a výdajů celkem	1,0893	1,0459	1,1005	1,0476
Příjmy investiční v Kč	64 398 453	34 453 492	6 809 795	27 832 800
Výdaje investiční v Kč	54 132 960	37 208 144	24 165 180	64 255 213
Autarkie na bázi příjmů a výdajů investiční	1,1896	0,9260	0,2818	0,4332
Příjmy neinvestiční v Kč	445 412 633	423 090 769	198 063 166	221 343 115
Výdaje neinvestiční v Kč	413 865 992	400 263 211	161 996 468	173 593 735
Autarkie na bázi příjmů a výdajů neinvestiční	1,0762	1,0570	1,2226	1,2751
Neinvestiční dotace v Kč	288 341 239	273 993 574	45 795 372	41 226 316
Neinvestiční příjmy v Kč	445 412 633	423 090 769	198 063 166	221 343 115
Míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech	0,64736	0,64760	0,23122	0,18626

Z pohledu *autarkie na příjmy a výdaje* (vzorec 1.2) již nebyla patrná tak vysoká převaha příjmů nad výdaji, jak tomu bylo v případě výnosů nad náklady. Jsou-li brány v úvahu celkové příjmy a výdaje, pak ve všech letech příjmy postačovaly na pokrytí výdajů, o čemž svědčily i přebytky hospodaření. Velikost v jednotlivých letech však značně kolísala, jak je možné vidět v tabulce 14, a tak nevykazovala pozitivní rostoucí tendenci, což bylo vyvoláno rychleji rostoucími výdaji či naopak rychleji klesajícími příjmy.

Při rozpitvání tohoto ukazatele na *investiční a neinvestiční část* je nestabilita vidět ještě zřetelněji. Zatímco v investiční oblasti příjmy převyšovaly výdaje pouze v prvním roce, v neinvestiční oblasti to bylo po všechny roky, a to se zlepšující se tendencí. Tyto ukazatele tak podtrhují rozbor kapitálové a běžné části rozpočtu, v rámci něhož bylo zjištěno, že přebytek běžné části rozpočtu financoval deficit v kapitálové části, neboť kapitálové příjmy byly pro pokrytí kapitálových výdajů nedostatečné. Tato oblast tak vyvolávala kolísavé

změny v ukazateli na bázi celkových příjmů a výdajů. Nejhuře na tom město bylo v roce 2012, kdy ukazatel na bázi investičních příjmů a výdajů dosahoval velice nízké hodnoty 0,2818, z čehož plyne, že kapitálové příjmy kryly pouze 28 % kapitálových výdajů. Přestože v tomto roce dosáhl nejnižší hodnoty, v ukazateli na bázi celkových příjmů a výdajů město dosáhlo hodnoty nejvyšší, a to díky vysoké hodnotě ukazatele za neinvestiční oblast. V loňském roce již ale ani pozitivní výsledky za neinvestiční oblast nestačily dostatečně umazat negativní výsledky za oblast investiční, a tak se hodnota ukazatele za celou oblast snížila.

Pozitivně však můžeme hodnotit, že se celková hodnota nenachází příliš vysoko, neboť při vysokých hodnotách by pro město bylo vhodné zvažovat řízení CF směrem k vyššímu zhodnocení. Což by de facto mohlo platit v neinvestiční fázi kvůli její rostoucí tendenci a vyšším hodnotám v posledních dvou letech. Nicméně tyto prostředky z větší části spolknou deficit v kapitálové oblasti. Znovu je tak upozorňováno na skutečnost, že město na financování kapitálových výdajů nemusí spoléhat jen samo na sebe a prostředky může zhodnocovat efektivněji, neboť při trvalém a prohlubujícím se vývojovém trendu v oblasti ukazatele autarkie na bázi celkových příjmů a výdajů by si vyžádal zvýšenou míru pozornosti a řešení nedostatku příjmů na potřebné výdaje, a tudíž deficitní hospodaření.

Z porovnání ukazatelů autarkie na bázi výnosů-nákladů a příjmů-výdajů lze vypožorovat, že ne vždy se pohybovaly stejnými směry. Zatímco v roce 2011 oba poklesly, v roce 2012 výnosy-náklady znovu porostly, ale příjmy-výdaje vzrostly. V dalším roce byla situace opačná. Rovněž báze výnosů-nákladů se nachází řádově poněkud výš. Tato skutečnost souvisí s rozdílností mezi výnosy-příjmy a náklady-výdaji, tj. odrážejí se zde účetní principy především aktuálnost, realizační princip, brutto princip zjišťování hospodářského výsledku apod.

Poslední ukazatel z této oblasti zachycený v tabulce 14, a sice *míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech* (vzorec 1.3) vypovídá o podílu rozpočtových prostředků na financování produkce. Vzhledem k vysokým provozním dotacím v prvních dvou letech především vlivem transferů na výplatu sociálních dávek tento ukazatele nabýval vysokých hodnot, kdy podle tohoto ukazatele tvořily provozní dotace 65 % provozních příjmů. V dalších letech se již po sociální reformě ustálil na nižší úrovni s klesající tendencí v roce 2013, což pro město znamenalo, že do popředí se dostaly pro něj podstatnější položky, a sice daňové a nedaňové příjmy, a stává se tak více soběstačným.

5.2.2.2 Rentabilita

Rentabilita, jak doporučují citovaní autoři publikací uvedení v teoretické části, je vyhodnocena zejména v DČ, neboť v oblasti HČ není cílem dosahování co nejvyššího výsledku hospodaření. Snižující se hodnota ukazatele *rentability nákladů v DČ* (vzorec 2.1) v letech 2011 a 2012 v tabulce 15 upozorňuje na nižší účinnost vynakládání nákladů způsobenou nerovnoměrným vývojem výnosové a nákladové oblasti. Pozitivně však hovoří skutečnost dosahování kladného výsledku ve všech letech sledovaného období v DČ, neboť koneckonců to je i podmínkou její existence, a rovněž navýšení ukazatele v roce 2013 na téměř stejnou velikost jako před poklesy, tj. v roce 2010, a tudíž návrat k účinnějšímu vynakládání prostředků. I přes snížení však rentabilita nákladů dosahovala vysokých hodnot.

Tabulka 15: Ukazatele rentability v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní výpočty na základě uvedených dat z výkazů zisku a ztráty města)

	2010	2011	2012	2013
Hospodářský výsledek _{DČ} v Kč	1 556 000	1 027 832	874 769	1 283 758
Náklady _{DČ} v Kč	3 831 000	2 988 968	3 137 554	3 209 306
Rentabilita nákladů _{DČ}	0,4062	0,3439	0,2788	0,4000
Náklady _{DČ} v Kč	3 831 000	2 988 968	3 137 554	3 209 306
Výnosy _{DČ} v Kč	5 062 000	3 802 754	3 832 855	4 241 978
Haléřový ukazatel nákladovosti _{DČ}	0,7568	0,7860	0,8186	0,7566
Náklady celkem (Δ)	-	-0,5783	0,0448	0,2033
Výnosy celkem (Δ)	-	-0,5364	0,0007	0,1018
Celkový nákladový variátor	-	1,0781	62,7458	1,9966
Náklady _{HČ} (Δ)	-	-0,5816	0,0447	0,2064
Výnosy _{HČ} (Δ)	-	-0,5397	0,0006	0,1017
Nákladový variátor _{HČ}	-	1,0776	76,8285	2,0281
Náklady _{DČ} (Δ)	-	-0,2198	0,0497	0,0229
Výnosy _{DČ} (Δ)	-	-0,2488	0,0079	0,1067
Nákladový variátor _{DČ}	-	0,8835	6,2801	0,2142
Dividendy	0	115 197	0	115 197
Dlouhodobý finanční majetek	1 200 000	1 200 000	1 400 000	1 400 000
Rendita	-	9,60%	-	8,23%

Výše haléřového ukazatele $DC\check{r}$ (vzorec 2.2) uvedeného taktéž v tabulce 15 má být porovnána k tzv. lomovému faktoru ψ o velikosti 0,6180. Z vývoje tohoto ukazatele je vidět, že během roku 2011 a 2012 se jeho hodnota od lomového faktoru oddalovala, což je vnímáno jako jev negativní, neboť čím je ukazatel vzdálenější, tím bylo hospodaření v $DC\check{r}$ horší. Pozitivně působila skutečnost jeho zlepšení v loňském roce 2013, kdy se navrátil na hodnotu roku 2010 a opět se tak více přiblížil k faktoru, což upozorňuje na zlepšení hospodaření v $DC\check{r}$, které de facto podtrhovalo i zlepšení v oblasti rentability nákladů v tomtéž roce.

Celkový nákladový variátor (vzorec 2.3) odhalující dynamiku vývoje celkových nákladů k výnosům prozrazuje, že náklady se vyvíjely po celé období výrazněji než výnosy, což bylo příčinou i kolísání hospodářských výsledků. Hlavním tahounem nákladového variátoru přitom byla činnost hlavní, kde nejdříve náklady klesaly rychleji než výnosy, což bylo pozitivní, ale v dalších dvou letech naopak rostly rychleji než výnosy, jak je patrné z tabulky 15. Velice výrazným byl přitom rok 2012, kdy náklady rostly několikrát rychleji, nicméně jejich celkový nárůst byl asi 4 %. To vývoj v $DC\check{r}$ byl příznivější, bohužel jeho převaha v celkovém nákladovém variátoru není tak znatelná, a tak negativní vývoj v $H\check{C}$ tlumil jen nepatrně. V $DC\check{r}$ rostly náklady rychleji jen v roce 2012, v ostatních letech se rychleji vyvíjely výnosy, což se v roce 2011 projevilo negativně, neboť v tomto roce jak výnosy, tak náklady klesaly. Naopak pozitivní byl vývoj v roce 2013, kdy výnosy rostly rychleji než náklady. Vlivem $H\check{C}$ se tak město nedařilo eliminovat dynamiku nárůstu nákladů dynamikou nárůstu výnosů a město tak musí počítat s nutností větších neinvestičních dotací.

Poslední ukazatel z této oblasti *ukazatel rentity* (vzorec 2.4) prozrazuje, že vlastněné akcie ve společnosti Vodovody a kanalizace Hodonín přinášejí městu každé dva roky výnosnost kolem 9 %, z čehož lze usoudit, že prostředky jsou dobře zhodnocovány a jejich nákup byl dobrou investicí.

5.2.2.3 *Likvidita*

Ukazatele likvidity prozradily, že město bylo schopno hradit své krátkodobé závazky, a to už i při samotném využití pouze peněžních prostředků (viz okamžitá likvidita v tabulce 16), přičemž doporučená hodnota je 0,2. Hodnota *okamžité likvidity* (vzorec 3.1) byla navíc v čase rostoucí (až na rok 2013 neboť v tom roce významně narostly krátkodobé závazky), což je bráno jako pozitivní jev. Nicméně je vidět, že výše okamžité likvidity byla poměrně

vysoká, tudíž by se dalo městu doporučit zhodnocovat volné prostředky či je uložit alespoň na výnosnější možnosti oproti běžným účtům, např. termínované vklady.

Neboť již okamžitá likvidita přesahovala hodnotu 1, je už z tohoto jevu zřejmé, že i *rychlá likvidita* (vzorec 3.2), označovaná též jako rychlý test finančního zdraví, bude vysoko nad doporučenou hodnotou 1. Díky nepřetržitému růstu pohledávek, zejména pak v posledním sledovaném roce (viz tabulka 16), vykazovala po celé období navíc pozitivně hodnocenou rostoucí tendenci, což značí, že by měla být věnována pozornost řízení pohledávek, ostatně jak již bylo konstatováno v kapitole 5.2.1.4 zabývající se CF. Závěrečné účty města navíc dále prozrazují, že pohledávky po splatnosti narůstají a za rok 2012 činily 1,6 mil. Kč.

Kladná hodnota *čistého pracovního kapitálu* (vzorec 3.3) ve všech letech s rostoucí tendencí tedy také nepřekvapila, neboť zatímco oblast oběžných aktiv trvale rostla, závazky se navýšily pouze v roce 2013.

Tabulka 16: Ukazatele likvidity v letech 2010-2013

(Zdroj: vlastní výpočty na základě uvedených dat z rozvah města)

	2010	2011	2012	2013
Peněžní prostředky v Kč	53 102 000	53 181 494	53 090 868	75 646 526
Krátkodobé závazky v Kč	37 653 000	35 661 419	27 226 010	46 195 943
Okamžitá likvidita	1,4103	1,4913	1,9500	1,6375
Krátkodobé pohledávky v Kč	11 963 000	13 660 241	10 573 360	42 886 976
Rychlá likvidita	1,7280	1,8743	2,3384	2,5659
Oběžná aktiva v Kč	65 396 000	67 254 715	64 069 144	119 011 591
Čistý pracovní kapitál v Kč	27 743 000	31 593 296	36 843 134	72 815 648

Proto z pohledu všech ukazatelů likvidity je zřejmé, že z pohledu schopnosti hradit své krátkodobé závazky patří město Kyjov k vysoce likvidním, a to především díky velikosti finančního majetku, což je pozitivní, neboť kdyby převažovaly pohledávky, není u nich jasné, zda budou splaceny či v celé výši, kteréžto tvrzení podtrhuje i problém s pohledávkami po splatnosti zmiňované v předchozím odstavci, či opravné položky a náklady z vyřazených pohledávek ve VZZ. Dokonce má město vytvořeno i velice slušný finanční polštář pro pokrytí neočekávaných závazků a pro provoz své běžné činnosti v podobě čistého pracovního kapitálu. Nicméně příliš vysoké hodnoty těchto ukazatelů poukazují na neefektivní vázání prostředků.

5.2.2.4 *Financování*

Oblast financování umožňuje identifikovat míru, v níž se na financování podílí jiné subjekty, a jejím prostřednictvím pak posoudit výši rizika, kterému je při dané struktuře vlastních a cizích zdrojů město vystaveno.

Velikost *ukazatele finanční samostatnosti* (vzorec 4.1) v tabulce 17 podtrhuje vysokou hodnotu vlastního kapitálu oproti kapitálu cizímu a poukazuje tak na vysokou finanční samostatnost města. Přestože v roce 2013 díky nižším transferům na pořízení dlouhodobého majetku a snížení výsledku hospodaření projevujících se ve snížené hodnotě vlastního kapitálu s podporou nárůstu krátkodobých závazků jeho hodnota klesla, nelze říci, že by tato změna město ohrožovala, neboť pozornost má být na ukazatel zaměřena až v případě, klesne-li jeho hodnota pod 50 %.

Tabulka 17: Ukazatele financování v letech 2010-2013
(Zdroj: vlastní výpočty na základě uvedených dat z výkazů města)

	2010	2011	2012	2013
Vlastní kapitál	1 466 414 000	959 075 994	980 195 726	957 079 072
Pasiva celkem	1 560 784 000	1 024 979 024	1 022 523 734	1 036 320 177
Ukazatel finanční samostatnosti	0,9395	0,9357	0,9586	0,9235
Cizí kapitál	94 370 000	65 903 030	42 328 008	79 241 105
Ukazatel věřitelského rizika	0,0605	0,0643	0,0414	0,0765
Míra zadluženosti vlastního kapitálu	0,0644	0,0687	0,0432	0,0828
CF	-	80 281	-90 626	22 555 657
Míra oddlužování	-	0,0012	-0,0021	0,2846
Převrácená hodnota míry oddlužení		820,9015	-	3,5131

Z důvodu vysoké hodnoty vlastního kapitálu, je tak podíl cizího kapitálu na celkových pasivech nízký, jak i dokresluje *ukazatel věřitelského rizika* (vzorec 4.2) rovněž v tabulce 17, neboť vysoká finanční nezávislost přináší nízké věřitelské riziko. Finanční stabilita města tak není ohrožena, což ukazovala již skutečnost u ukazatelů likvidity a především vysoká hodnota vysoce likvidních prostředků.

Z konstatovaných skutečností je jasné, že i *míra zadluženosti vlastního kapitálu* (vzorec 4.3) bude nabývat nízkých hodnot, stejně tak jako její zhoršení se v roce 2013. Zvětšením její hodnoty v jednotlivých letech o jednotku, lze zjistit ukazatel síly finanční páky, který je

vhodný pro zjištění efektu, jenž má město z cizího kapitálu ve vazbě na její působení (Kraťová, 2002, s. 127 a 130). Vzhledem k existenci cizího úročeného kapitálu je však nutné doplnit ji o vyhodnocení směru a intenzity jejího působení, k čemuž se využívá rozdílu rentability aktiv a úrokové míry (vzorce 4.4 a 4.5), následovně:

$$\frac{5\,514\,671}{1\,036\,320\,177} - \frac{199\,745}{19\,514\,326} = 0,53\% - 1,02\% = -0,0049$$

$$-0,0049 \times (1 + 0,0828) = -0,0053$$

Z výpočtů je patrné, že finanční páka zhoršuje hospodaření, avšak s nízkou intenzitou 0,0053. To znamená, že cizí kapitál nezlepšuje zhodnocování celkového kapitálu, neboť velice nízká rentabilita aktiv je nižší než úroková míra. Aby rentabilita aktiv při současném stavu výše celkových pasiv přesahovala výši úrokové míry, tj. aby finanční páka působila pozitivně na výsledek hospodaření, muselo by město dosáhnout vyššího zisku než 10,6 mil. Kč, tj. dvounásobné výše. Finanční páka tak říká, že další zadlužování by pro město rozhodně nebylo přínosné, jak se plánuje v rozpočtu na letošní rok 2014 v důsledku očekávání deficitního hospodaření vlivem skutečností již probíraných.

Podstatně hůře je na tom oblast *míry oddlužování* (vzorec 4.6), a to z důvodu ne příliš pozitivního vývoje v oblasti CF, jak již bylo rozebráno při analyzování tohoto výkazu. Z tohoto důvodu ukazatel nabýval velice nízkých hodnot, v roce 2012 dokonce záporné z důvodu záporného CF a město tak nebylo schopno vytvořit prostředky na splácení dluhu. Kdybychom se podívali na převrácenou hodnotu, zjistili bychom, že stav CF byl kromě záporného roku kritický už i rok předtím, neboť město by bylo schopno uhradit závazky za 821 let, jediný rok tedy, kdy lze hovořit o pozitivním vývoji, je rok 2013, kdy celkový stav CF byl příznivější, ale připomeňme, že provozní činnost vykazovala záporný tok. Rozhodně by se město mělo zaměřit na tuto oblast, neboť výkaz CF i ukazatel upozorňují na problémy, neboť by jednak měla být zajišťována vhodná relace mezi délkou splatnosti bankovního úvěru a vytvořeným CF a jednak při žádosti o úvěr poskytovatele bude více zájmat právě schopnost generovat dostatek prostředků na splácení poskytnutého kapitálu, nikoli věřitelské riziko, jehož nízká hodnota je pro municipality typická.

5.2.2.5 Aktivita

Ukazatele oblasti aktivity představují doplňkové hodnocení napomáhající ilustrovat dopady řízení města na její efektivnost, a to zejména na její složku hospodárnosti, posouzením využívání prostředků.

Obrat kapitálu (vzorec 5.1), hovořící o hrubé výnosnost využívaných celkových zdrojů, dosahoval poměrně vysokých, jak ukazuje tabulka 18, s pozitivní rostoucí tendence, neboť cílem tohoto ukazatele je jeho maximalizace. Po převrácení hodnoty roku 2013, bychom zjistili, že by výnosy obnovily objem využívaných prostředků zhruba za 4,5 let.

Tabulka 18: Ukazatele aktivity v letech 2011-2013

(Zdroj: vlastní výpočty na základě uvedených dat z výkazů města)

	2011	2012	2013
Výnosy	207 557 014	207 677 827	228 808 975
Pasiva (průměr)	1 292 881 512	1 023 751 379	1 029 421 955
Obrat kapitálu	0,1605	0,2029	0,2222
Stálá aktiva (průměr)	1 226 556 154	958 089 449	937 881 588
Míra vázanosti stálých aktiv ve výnosech	5,9095	4,6133	4,0990
Pohledávky (průměr)	12 811 621	12 116 801	26 730 168
Doba obratu pohledávek	22,22	21,00	42,06
Doba obratu pohledávek (provozní výnosy)	0,2546	0,2518	0,5610
Doba obratu závazků (provozní náklady)	0,2618	0,2255	0,2282
Poměr dob obratu	0,9723	1,1167	2,4583

Míra vázanosti stálých aktiv (vzorec 5.2) poukazuje na náročnost činnosti na dlouhodobý majetek, což je logické, neboť město pro provozování své činnosti potřebuje stálá aktiva. Hodnoty jsou přitom blízko převráceným hodnotám předchozího ukazatele, neboť stálá aktiva tvořila více než 90 % celkové bilanční sumy. Klesající tendence tohoto ukazatele dále prozrazuje, že byla stálá aktiva intenzivněji využívána při tvorbě výnosů, neboť se rychleji obracela z dosažených výnosů.

Průměrná doba úhrady pohledávek podle *ukazatele doby obratu pohledávek* (vzorec 5.3) činila 22 dnů, což je řekněme pod optimálním stavem 30 dnů, tudíž pozitivní výše. Velice výrazně se však zhoršila v loňském roce, a to na dvojnásobnou hodnotu vlivem vysokého nárůstu pohledávek v oblasti dohadných účtů aktivních.

Zajímavý je i ukazatel *poměrující dobu obratu závazků a pohledávek* (vzorec 5.4), a to v oblasti provozních nákladů a výnosů. Zde se na rozdíl od ostatních ukazatelů situace zhoršovala, neboť z hlediska hospodaření je výhodnější, dosahuje-li ukazatel hodnoty nižší než 1, jak tomu bylo pouze v roce 2011. V ostatních letech tak doba obratu pohledávek převyšovala dobu obratu závazků s tím, že se tyto doby od sebe čím dál tím více oddalovaly. V případě přetrvávajícího dosahování hodnoty roku 2013 či více, by bylo vhodné zaměřit se na oblast řízení pohledávek směrem ke snižování doby jejich splatnosti, neboť jsou v nich vázány prostředky, které městu náleží, ale doposud je nemá, a nepříznivě tak dopadají na provozní činnost města a její solventnost, či pro vylepšení ukazatele je i možné prodlužovat splatnost závazků, což jistě není tolik vhodné s ohledem na důvěryhodnost města apod. Znovu tak narážíme na problém s navyšováním pohledávek, i těch po splatnosti.

5.2.2.6 Investiční rozvoj/útlum

Ukazatele investičního rozvoje/útlumu charakterizují stav a hospodaření s dlouhodobým majetkem. *Koeficient opotřebení* (vzorec 6.1) v tabulce 19 prozrazuje, že majetek je již z 50 % odepsán. Při rozčlenění na stavby a samostatné movité věci je vidět, že stavby zatím nejsou ani z poloviny odepsané, kdežto samostatné movité věci již ze 72 % ano, proto by město ve svých investicích mělo v blízké době počítat s potřebou obnovení majetku, samozřejmě s přihlédnutím na plnění funkcí majetku a jeho stavu upotřebitelnosti.

Tabulka 19: Ukazatele investičního rozvoje/útlumu v roce 2013

(Zdroj: vlastní výpočty na základě uvedených dat z výkazů a přílohy města)

	2013		2013
Oprávky v Kč	707 705 318	Oprávky – SMV v Kč	67 016 259
Dlouhodobá aktiva v Kč	1 413 930 147	SMV	93 644 692
Koeficient opotřebení	0,5005	Koeficient opotřebení – SMV	0,7156
Oprávky – stavby v Kč	640 689 059	Plánované investice	37 543 000
Stavby v Kč	1 320 285 455	Odpisy	33 985 989
Koeficient opotřebení – stavby	0,4853	Míra investičního rozvoje	1,1047

Obraz o potřebě investičních zdrojů dokresluje ukazatel *míry investičního rozvoje* (vzorec 6.2) počítaný na bázi odpisů, neboť odpisy jsou vedle zisku, který se u municipalit nepředpokládá, a přírůstků rezerv, které se zde vyskytují jen minimálně, hlavním zdrojem využitelným pro obnovu majetku. Její hodnota (tabulka 19) ukazuje, že na investice v uvedeném

rozsahu vytvoří zdroje pomocí odpisů za zhruba jeden rok a jeden měsíc, což dává prostor i pro větší investice, neboť hodnota odpisů je dostačující.

5.3 Soustava informativních a monitorujících ukazatelů

Z tabulky 20 znázorňující přehled Soustavy informativních a monitorujících ukazatelů, která je počítána a sledována MF ČR (viz kapitola 2.3.3) vyplývá, že město ani v jednom období nespadlo díky dobré likviditě a nízkému podílu cizích zdrojů k celkovým aktivům do sledovacích intervalů uvedených v teoretické části. Zatímco oblast celkové likvidity (vzorec 3.1.2 z kapitoly 3.1.3) se v průběhu let zlepšovala, podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům se zhoršoval, a to vlivem již probíraných důvodů v rámci příslušných poměrových ukazatelů.

Tabulka 20: Soustava informativních a monitorujících ukazatelů v letech 2010-2013
(Zdroj: vlastní výpočty na základě dat z výkazů města a vzorců z Oddělení 1203, 2008)

	2010	2011	2012	2013
Počet obyvatel	11 539	11 548	11 483	11 480
Příjem celkem v Kč	509 811 086	457 544 261	204 872 961	249 175 915
Úroky v Kč	1 040 000	653 933	334 757	199 745
Uhrazené splátky v Kč	25 298 000	25 820 000	18 992 661	6 192 070
Dluhová služba celkem v Kč	26 338 000	26 473 933	19 327 418	6 391 815
Ukazatel dluhové služby	5,17%	5,79%	9,43%	2,57%
Celková aktiva v Kč (brutto)	-	1 560 784 000	1 024 979 024	1 022 523 734
Cizí zdroje v Kč	94 370 000	65 903 030	42 328 008	79 241 105
Stav na bankovních účtech v Kč	53 022 000	53 085 988	52 996 069	75 543 760
Úvěry a komunální dluhopisy v Kč	36 772 000	16 756 661	0	14 462 651
Přijaté půjčené prostředky v Kč	17 873 000	15 637 000	13 401 000	11 165 000
Zadluženost celkem v Kč	54 645 000	32 393 661	13 401 000	25 627 651
Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům	-	4,22%	4,13%	7,75%
Podíl zadluženosti na cizích zdrojích	57,91%	49,15%	31,66%	32,34%
Oběžná aktiva v Kč	65 396 000	67 254 715	64 069 144	119 011 591
Krátkodobé závazky v Kč	37 653 000	35 661 419	27 226 010	46 195 943
Celková likvidita	1,74	1,89	2,35	2,58

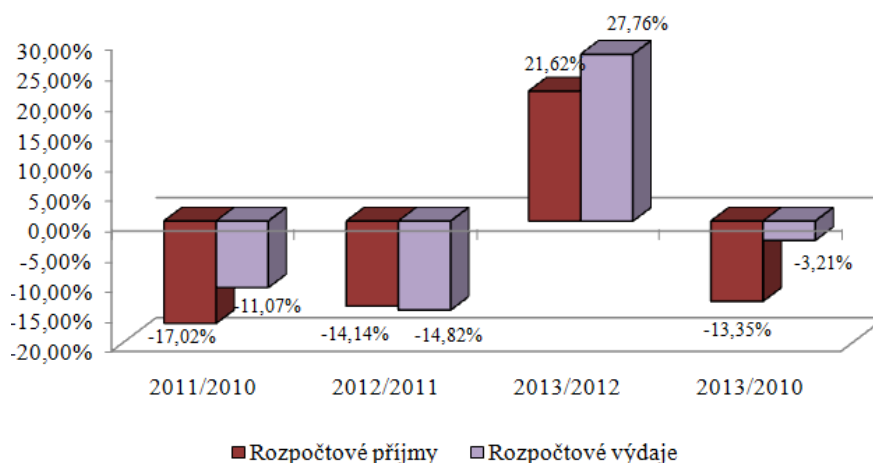
Z pohledu ukazatele dluhové služby (vzorec 3.1.1 z kapitoly 3.1.3) je na tom město rovněž výborně, neboť jeho hodnota by neměla přesáhnout 25 %. Jak je vidět v tabulce 20, hodnoty se udržovaly po celé období na velmi nízké úrovni. Nejvyšší úrovně 9,43 % dosáhlo v roce

2012 vlivem snížení příjmů, naopak nejnižší v loňském roce 2013, a to vlivem růstu příjmové strany rozpočtu.

5.4 Závěry z analýzy finančního hospodaření a řízení

Finanční hospodaření a řízení bylo ve sledovaném období značně zkresleno situací kolem sociální reformy, díky níž výrazně poklesly příjmy a výdaje, stejně tak i náklady a výnosy. Proto je posouzení stability hospodaření problematičtější. Z grafu na obrázku 54 je však patrné, že se pouze utlumily meziroční a celkové změny a zvýraznil se propad příjmů oproti výdajům z důvodu výrazných poklesů kapitálových příjmů a přijatých transferů, což mělo pak dopad na různá úsporná opatření v průběhu roku na straně výdajů.

Meziroční a celková změna v příjmech a výdajích bez sociální reformy

Obrázek 54: Meziroční a celkové změny v příjmech a výdajích bez vlivu sociální reformy

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z rozpočtů města)

Tato situace tak lépe podtrhuje nástin možných problémů do budoucna města zjištěné v průběhu celé analýzy, a sice že navzdory pozitivnímu posilování samostatnosti vlivem růstu daňových a nedaňových příjmů mající pozitivní dopad na provozní přebytek rozpočtu, vlivem snižujících se kapitálových příjmů a přijatých transferů zejména v investiční oblasti mající dopad na rychlejší růst kapitálového deficitu rozpočtu, je celkový přebytek rozpočtu dlouhodobě neudržitelným, o čemž svědčí i skutečnost jeho postupného snižování v jednotlivých letech a schváleného deficitního hospodaření v letošním rozpočtovém roce. Město by se tedy mělo zaměřit spíše než na soběstačnost při investičních výdajích na získávání více

prostředků z dotačních titulů, především pak z EU, které město v investiční oblasti vůbec nevyužívalo. To by napomohlo zlepšit situaci v hospodaření do budoucna.

Kromě nesouladu v růstu deficitu v kapitálové části rozpočtu a růstu přebytku v provozní části rozpočtu, docházelo i k výrazným nesouladům jak mezi příjmy a výdaji, tak mezi náklady a výnosy, které se projeví v klesajícím přebytku hospodaření a výsledku hospodaření. Tuto situaci pak dokreslily názorně ukazatele nákladových variátorů či ukazatele autarkie.

Celkově poměrové ukazatele prokázaly dobré finanční řízení, zejména pak zlepšení v téměř všech ukazatelích v posledním roce sledovaného období, vykreslily nastíněné problémy a odhalily společně s rozбором výkazů další slabiny města, a to oblast pohledávek, kde by se město mělo zaměřit na řízení pohledávek, sledovat dobu splatnosti v porovnání s dobou splatnosti závazků a efektivněji ji řešit, stejně jako na opravné položky a náklady související s vyřazením pohledávek, které upozorňují na rostoucí pohledávky po splatnosti.

Díky těmto skutečnostem se i zhoršuje řízení peněžních toků, díky čemuž město neprodukuje dostatečné prostředky na splácení dluhu a případné investice i do samotné obnovy majetku, neboť jak bylo zjištěno, z větší části je již opotřeben.

Naopak pozitivně lze hodnotit doplňkovou činnost města, kde bylo prokázáno, že náklady jsou efektivně využívány a rostou výnosy z jejich provozu, díky čemuž je vytvářen zisk v určitém poměru jdoucí do rozpočtu hlavní činnosti. Velmi dobře je na tom město z hlediska likvidity, a to díky vysoké hodnotě vysoce likvidních prostředků, jejichž držení však upozorňuje na jejich možné lepší využití než držení na běžných účtech. Rovněž informativní a monitorující ukazatele sledovány MF ČR nepoukazují na problémy, a to díky nízkému podílu cizích zdrojů, vysoké likviditě a nízké dluhové službě.

V průběhu analýzy byl i několikrát potvrzen poznatek z teoretické části (kapitola 2.2.1) o tom, že město není a ani nemůže být zcela soběstačné, a tudíž bez podpory z ústřední úrovně se neobejde. Vlivem legislativních změn a změnám v rozpočtovém určení daní je však tato závislost do jisté míry snižována.

6 INVESTIČNÍ ZÁMĚR A MOŽNOSTI JEHO FINANCOVÁNÍ

Město Kyjov a region Kyjovska má vzhledem ke svému umístění v Jihomoravském kraji, kde oplývá pestrostí krajinných typů, a bohatstvím místní kultury a folklóru značný potenciál cestovního ruchu a tím i vhodné předpoklady pro jeho rozvoj. Specifickou výhodou je i dobrá dopravní poloha a dostupnost dopravních tras. Tato oblast tak patří k místům s určitými druhy turistiky a cestovního ruchu jako představují vinařská turistika a cykloturistika.

Sport a aktivní využití volného času je nedílnou součástí veřejného života, o čemž svědčí i výsledky dotazníkového šetření, které proběhlo na území města v průběhu měsíce září 2011 v rámci projektu „Přátelský úřad – Zefektivnění činnosti Městského úřadu Kyjov“ spolufinancovaného z operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost v souvislosti s tvorbou Strategického plánu rozvoje města Kyjov. Do dotazníkového šetření se přitom zapojili i představitelé města, podnikatelské subjekty a neziskové organizace. Jeho smyslem bylo zjistit názory, připomínky a podněty obyvatel v souvislosti s kvalitou života se zaměřením na hodnocení kvality veřejných služeb poskytovaných zejména městským úřadem a příspěvkovými organizacemi města a tyto postoje zohlednit v budoucím rozvoji ve formě konkrétních aktivit. Ačkoli bylo zvoleno více forem oslovení, průzkumu se zúčastnilo pouhých 812 osob, což představovalo 7 % tehdejšího počtu obyvatel. Účast tedy nebyla velká, nicméně pro vypovídací schopnost postačující, neboť přesáhla doporučený počet pro reprezentativní vzorek respondentů u průzkumů na území krajského města, tj. minimálně pro 100 tis. obyvatel, kde je požadována účast 500-600 respondentů (Město Kyjov, [2014]).

Z šetření kromě jiného vyplynulo, že nejméně spokojeni jsou občané s parkováním a nejvíce se zdravotnickými službami. Sportovní aktivity zaujímaly slabší průměr, což městu dává zelenou v rozvíjení této aktivity. Z oblasti sportu a volnočasových aktivit občané podle průzkumu preferují cyklistiku a turistiku, avšak možnosti, jak trávit volný čas představují třetí největším problémem města, a kdyby si měli obyvatelé vybrat, rozvíjeli by cyklostezky.

Z tohoto důvodu město přistoupilo k vyslyšení požadavků svých obyvatel a rozhodlo se rozšířit ne příliš bohatou síť cyklostezek na Kyjovsku vybudováním nové Cyklostezky Kyjov-Bohuslavice-Mouchnice, nejdříve první etapou SO 01 Bohuslavice-Kyjov, Nětčice, jejímuž financování je věnována projektová část práce.

6.1 Cyklostezka Kyjov-Bohuslavice-Mouchnice, SO 01 Bohuslavice-Kyjov, Nětčice

Zájmové území se nachází jižně od obce Bohuslavice směrem ke Kyjovu na okraji teplé Pannonské nížiny, která je od severu chráněna Ždánickým lesem a pohořím Chřiby, jak dokresluje mapa na obrázku 55. Území je v současnosti nezastavěné a daná lokalita je vzhledem ke vzrostlé zeleni, relativní rovnosti terénu a malebnému prostředí ideální pro daný účel využití. Stavba je samozřejmě řešená tak, aby co nejméně narušila svým provozem okolní krajinu a negativně neovlivňovala životní prostředí a zdraví, stejně jako aby umožnila bezbariérový přístup pro osoby s omezenou schopností pohybu (Čech, 2012).

Obrázek 55: Mapa cyklostezky Kyjov-Bohuslavice-Mouchnice
(Zdroj: Čech, 2012)

Cyklostezka, o celkové délce 2 209,20 m, je navržena se živičným povrchem s oboustrannými zpevněnými krajnicemi. Šířka úseku komunikace je 2,5 zpevněné části + oboustranné, štěrkodrtí zpevněné krajnice o šířce 0,25 m.

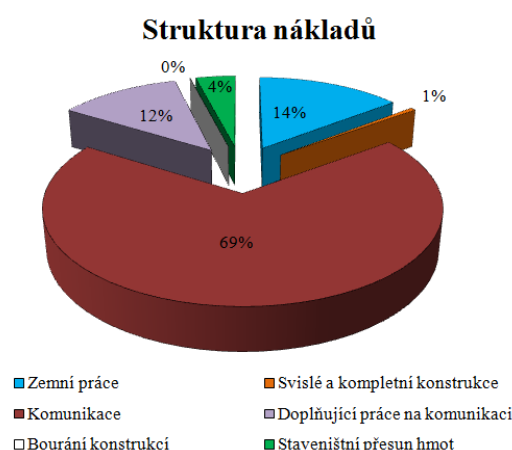
Začátek cyklostezky s asfaltobetonovým povrchem navazuje na stávající zpevněnou polní cestu, vedoucí od Bohuslavic až po hranici zemědělského družstva, a vytváří pohodlnou a příjemnou spojnici obce Bohuslavice s městem Kyjov mimo hlavní komunikaci II. třídy, čímž umožňuje její využití nejen k rekreačním vyjížděnkám, ale i k dojíždění za prací. Konec úpravy je v místě zpevněné polní cesty, pokračující směrem k zástavbě v Kyjově-Nětčicích.

Pozemky, na nichž je stavba situována, leží v katastrálním území Bohuslavic u Kyjova a Nětčic, ve vlastnictví Městského úřadu Kyjov, popř. soukromých vlastníků, se kterými

budou vztahy sesmluvněny. Doba výstavby by z technického hlediska neměla přesáhnout 4 měsíce, přičemž návrh postupu a provádění výstavby má následující podobu:

1. převzetí vytyčovacíh bodů a vytyčení trasy,
2. vytyčení všech podzemních sítí a ochranných pásem,
3. odstranění ornice,
4. odkopávka pro spodní stavbu,
5. příčné a podélné přesuny, násypy,
6. dokončení hutněné pláně a její převzetí dozorem investora,
7. konstrukční podkladní vrstvy cyklostezky – štěrkodrtě, vibrované šterky,
8. zatrubnění příkopy, oprava propustu,
9. živičné povrchy cyklostezky – OKS a ABJ,
10. úseky s dlážděným povrchem – nad plynovodem,
11. osazení dřevoocelového svodidla,
12. rozprostření ornice na upravovaných svazích,
13. zatravnění ploch,
14. likvidace ZS, předání stavby,
15. předání stavby vč. dokumentace skutečného provedení a geodetického zaměření (Čech, 2012).

Celkové náklady takto rozplánované výstavby jsou rozpočtovány ve výši 9 395 745 Kč, z nich největší část spolkně samotná komunikace, jak je vidět v grafu na obrázku 56.

Obrázek 56: Struktura rozpočtovaných nákladů

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě Krycího listu rozpočtu, [2014])

Vlastníkem a správcem stavby bude město Kyjov a obec Bohuslavice u Kyjova.

6.2 Možnosti financování

Jak bylo pojednáno v kapitole 3, k úhradě rozpočtovaných nákladů na výstavbu cyklostezky může město využít návratných a nenávratných prostředků či jejich kombinaci.

6.2.1 Nenávratné prostředky

Nenávratné prostředky jsou dále pro připomenutí členěny na vlastní zdroje v podobě daňových a nedaňových příjmů a cizí zdroje v podobě dotací, ať už z tuzemské úrovně či zahraničí (viz kapitola 3.1).

6.2.1.1 Vlastní zdroje

Z analýzy daňových a nedaňových příjmů (viz kapitoly 5.1.1.1 a 5.1.1.2) pro město vyplývá, že s rostoucím trendem v této oblasti roste i potenciál využití vlastních prostředků pro svůj rozvoj. Pro připomenutí je posilování těchto příjmů převážně výsledkem legislativních změn a změn v rozpočtovém určení daní, jejichž cílem je právě zvýšit soběstačnost obcí. Což se koneckonců i daří, neboť analýza běžné a kapitálové části rozpočtu (kapitola 5.1.3.1) prokázala, že již v roce 2013 bylo město z těchto příjmů schopno uhradit své běžné výdaje a navíc ještě něco „uspořit“ pro kapitálovou oblast.

To však bohužel neplatí pro schválenou podobu rozpočtu na letošní rok 2014, kdy by daňové a nedaňové příjmy neměly o cca 10 mil. Kč dosáhnout na výši běžných výdajů, což zvyšuje tlak města na neinvestiční dotace k jejich úhradě. Neboť však jejich přesná výše není doposud známa, můžeme o možné úspoře v běžné části rozpočtu zatím jen spekulovat. I když z minulých rozborů je patrné, že převážná část plánovaných přijatých transferů bude mít právě podobu běžných dotací, a tak v běžném rozpočtu budou i nadále uspořeny prostředky, rovněž s přihlédnutím ke skutečnosti, že schválené příjmy bývají ve skutečnosti překročeny, kdežto běžné výdaje nikoli.

Z nejnovějšího rozpočtového výhledu, který je sestavován s jistou mírou opatrnosti, kdy příjmy jsou spíše podhodnocovány a výdaje nadhodnocovány, na roky 2014-2018, zachyceného v tabulce 21, bychom mohli odhad přiblížit. Budeme-li se držet plánovaných kapitálových příjmů ve výši cca 9 mil. Kč (raději podhodnotíme), zbude z dotací 28,5 mil. Kč na neinvestiční oblast, díky které dojde k přebytku v běžné části rozpočtu ve výši 17,9 mil. Kč,

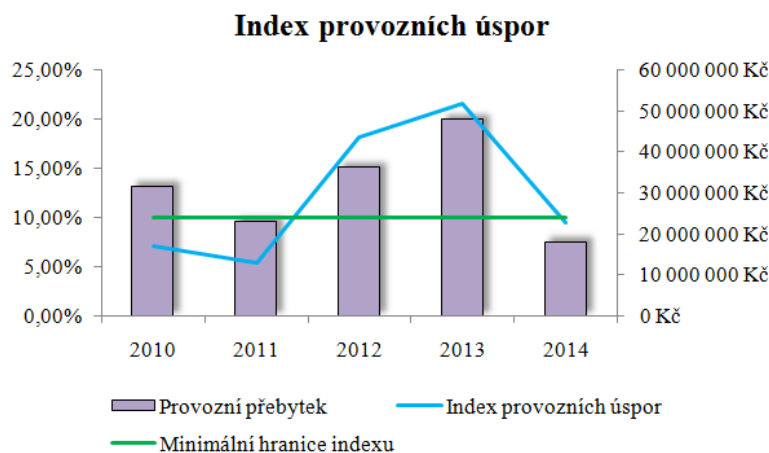
jenž poslouží na úhradu dluhové služby (plán 5 773 100 Kč) a úhradu plánovaných kapitálových výdajů (37 543 000 Kč).

Tabulka 21: Rok 2014 v rozpočtovém výhledu

(Zdroj: Rozpočtový výhled města 2014-2018, vlastní zpracování)

Údaje (v tis. Kč)	2014
Běžné příjmy	196 044
Běžné výdaje	170 128
Provozní přebytek	25 916
Kapitálové příjmy	9 829
Kapitálové výdaje	91 440
Příjmy celkem	231 873
Výdaje celkem	267 341
Saldo rozpočtu	35 468

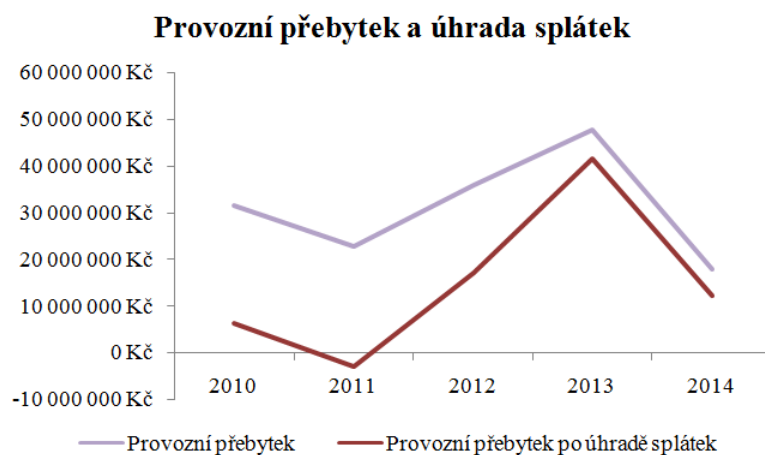
Pro tyto účely je městem sledován i tzv. *index provozních úspor*, který prozrazuje, jaká část provozních prostředků může být použita na krytí investičních záměrů. Jeho optimální hodnota by se přitom měla pohybovat okolo 20 % a minimální hodnota, pod kterou by neměla klesnout, je polovina, tj. 10 %. Z grafu na obrázku 57 je tedy patrné, že v roce 2012 se index zotavil po finanční krizi a začal se pohybovat nad minimální hranicí, v posledním roce dokonce překročil i hodnotu 20 %. Bohužel kvůli ne příliš pozitivnímu vývoji můžeme v letošním roce očekávat jeho pokles, a to těsně pod minimální hranici.

Obrázek 57: Vývoj indexu provozních úspor v letech 2013-2014

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě dat z rozpočtů města)

Rovněž nesmí být opomenuta skutečnost, že provozní přebytek je přednostně používán na úhradu dluhu, tudíž i jeho hodnota po odečtení musí být kladná, aby bylo možné prostředky použít pro rozvoj města. Z grafu na obrázku 58 je patrné, že v roce 2014 tomu tak bude. V podstatě jediný rok, kdy tomu tak nebylo, byl rok 2011 vlivem snížení provozního přebytku při konstantní úrovni dluhové služby. Město tak po odečtení běžných výdajů a splátek bude mít na investice k dispozici cca 12,2 mil. Kč z vlastních prostředků.

Obrázek 58: Vývoj provozního přebytku po úhradě splátek v letech 2010-2014

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě rozpočtů města)

6.2.1.2 Cizí zdroje

Dotace, v práci již několikrát skloňované, představují pro město obrovský potenciál, co se investiční oblasti týče. Sice se jedná o cizí zdroj financování, ale jako nenávratný prostředek nezatěžují dluhovou službu, která je sice pro město Kyjov vzhledem k nízkému využívání úvěrů nízká (viz kapitola 5.3), nicméně do budoucna vzhledem ke všem nastíněným problémům by tomu tak nemuselo být, což i částečně potvrzuje záměr pro letošní rok vzít další úvěr ve výši 22,7 mil. Kč, neboť bez něj by schválené příjmy nebyly postačující, přičemž nový úvěr čerpalo město již i loni, a to ve výši 18 mil. Kč.

Jak již několikrát bylo konstatováno, posilování vlastních příjmů má za cíl zvýšení soběstačnosti města, z tohoto důvodu by se dalo oponovat, že město by se na dotace nemělo tolik spoléhat. Nicméně jako členové EU můžeme čerpat prostředky i z tohoto rozpočtu, kteroužto možnost doposud město v investiční oblasti příliš nevyužilo (viz kapitola 5.1.1.3). Navíc s výskytem debat o možnosti stát se v blízké budoucnosti čistými plátcí vůči rozpočtu EU (Vejvodová, 2012), tj. budeme do rozpočtu více přispívat, než čerpat, by tohle mohla

být jedna z posledních příležitostí, kdy nám budou vyčleněny vyšší finanční obnosy na rozvoj (na období 2007-2013 bylo pro ČR vyčleněno 26,7 mld. EUR, v novém programovém období 2014-2020 budou rozdělovány prostředky ve výši 20,5 mld. EUR podle Dotačního období 2014-2020, ©2014) a žádost má tak vyšší potenciál být úspěšnou, neboť jak bylo pojednáno v kapitole 33, všem žádostem nemusí být vyhověno.

Obecně s ohledem na velikost přijímaných investičních dotací v jednotlivých letech můžeme usoudit, že město buďto málo žádá o dotace, nebo je v nich neúspěšné, a vzhledem k nízkým kapitálovým příjmům se tak dostává do narůstajícího kapitálového deficitu, díky jehož prohlubování se dostane do deficitu i celkové saldo rozpočtu, jak vyplývá ze schválené podoby rozpočtu na letošní rozpočtové období 2014.

Pro financování cyklostezky může přitom využít hned několika možností z následujících dotačních programů:

- Dotační programy Jihomoravského kraje
  - Dotační oblast Regionální rozvoj,
- Státní dotační programy ČR
  - Státní fond dopravní infrastruktury,
- Strukturální fondy EU
  - Regionální operační program Jihovýchod (pro období 2007-2013),
  - Integrovaný operační program (pro období 2014-2020),
- Dotační programy ostatních institucí
  - Nadace Partnerství.

6.2.2 Návrtné prostředky

Poslední možností pro město, jak získat potřebné finanční prostředky, je cesta zadlužení. Během analyzovaného období přitom město přistoupilo k přijetí nového investičního úvěru až v loňském roce, do té doby pouze dlouhodobé investiční úvěry splácelo. Díky tomu vykázalo i nízkou dluhovou službu (viz kapitola 5.3) a nízký podíl cizích zdrojů na celkových pasivech (kapitola 5.2.2.4).

Spolupráci při žádosti o úvěr navazuje město s Komerční bankou a Československou obchodní bankou, které mu rovněž spravují i běžné účty. V současnosti má dojednány dva investiční úvěry od roku 2013, a to na zateplení kulturního domu (splatnost v roce 2017) a rekonstrukci smuteční síně (splatnost v roce 2018). Kromě těchto investičních úvěrů ještě nadále až do roku 2018 splácí půjčku od Státního fondu životního prostředí na kanalizaci. Tyto skutečnosti, neboť smlouvy jsou již uzavřeny, zatěžují rozpočet města do roku 2018 splátkami ve výši 55 718 tis. Kč včetně úroků, jak vyobrazuje následující tabulka 22.

Tabulka 22: Předpokládaná dluhová služba v letech 2014-2018 v tis. Kč

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě rozpočtového výhledu města 2014-2018)

Akce	Splátka	2014	2015	2016	2017	2018
Kanalizace	jistina	2 236	2 236	2 236	2 236	2 221
	úrok	204	196	186	178	151
Zateplení	jistina	3 537	3 859	3 859	3 859	-
	úrok	120	114	108	95	-
Rekonstrukce	jistina	-	6 165	6 383	6 608	6 842
	úrok	-	857	639	413	180
Dluhová služba		6 097	13 427	13 411	13 389	9 394

Tato předpokládaná výše dluhové služby bude mít své dopady do oblasti ukazatele dluhové služby, který se tak díky rostoucí dluhové službě navýší, jak zobrazuje tabulka 23 a s jejím splácením pak opět klesá.

Tabulka 23: Předpokládaná výše ukazatele dluhové služby v letech 2014-2018

(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě rozpočtového výhledu města 2014-2018)

	2014	2015	2016	2017	2018
Příjmy celkem v tis. Kč	193 550	197 960	200 697	203 711	207 324
Dluhová služba celkem v tis. Kč	6 097	13 427	13 411	13 389	9 394
Ukazatel dluhové služby	3,15%	6,78%	6,68%	6,57%	4,53%

Neboť tato forma financování má na město nejvyšší dopady do budoucna, jak je možné vypozorovat z tabulky 22 a 23 výše, musí být tato možnost posuzována zvláště obezřetně, a to i s přihlédnutím k výsledku směru působení finanční páky (viz kapitola 5.2.2.4), která prokázala, že zadlužování na hospodaření působí negativně, tj. nezlepšuje zhodnocování celkového kapitálu, i když prozatím s nízkou intenzitou.

7 NÁVRH FINANCOVÁNÍ A MODELOVÁNÍ DOPADŮ NA HOSPODAŘENÍ A ŘÍZENÍ MĚSTA

Jak lze vidět z předchozí kapitoly 6, může město uvažovat o všech nabízejících se způsobech financování daného investičního záměru, popsanych v teoretické části v kapitole 3. Samotné město se při rozhodování o způsobu financování cyklostezky, neboť její výstavba se uskuteční již letos, a tak byl způsob financování započítán i do schváleného rozpočtu, rozhodlo využít pouze vlastních prostředků. Z provedené analýzy však nelze s volbou města o způsobu financování záměru souhlasit, zvláště existují-li vhodné dotační programy, kterých by město mohlo využít.

V následujících kapitolách bude proto městu zřetelně nastíněn důvod, proč by samofinancování formou využití zcela vlastních prostředků mělo ještě jednou zvážit, a jak může změnou svého rozhodnutí ve prospěch využití doporučeného dotačního titulu přispět ke svému finančnímu hospodaření a řízení.

7.1 Modelování dopadů zamýšleného způsobu financování z vlastních prostředků na finanční hospodaření a řízení

Pakliže město využije pro financování cyklostezky vlastních prostředků, díky čemuž pak bude muset vzít i vysoký investiční úvěr, zatíží tím více dluhovou službu, jak je možné vidět v doplněné tabulce 24, pro níž byla výchozí tabulka 22.

Tabulka 24: Dluhová služba s nově přijatým úvěrem v letech 2014-2018 v tis. Kč

(Zdroj: vlastní výpočty na základě rozpočtového výhledu města 2014-2018)

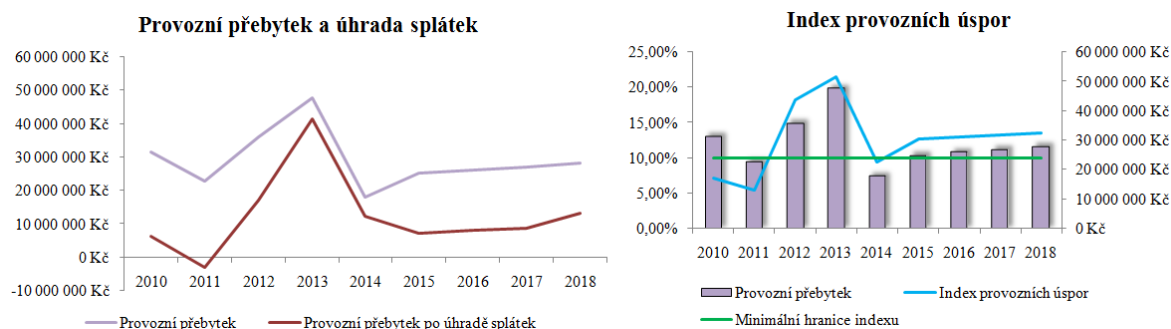
Akce	Splátka	2014	2015	2016	2017	2018
Staré úvěry	jistina	5 773	12 260	12 478	12 703	9 063
	úrok	324	1 167	933	686	331
Nové úvěry	jistina	-	5 669	5 669	5 669	5 669
	úrok	-	794	595	397	198
Dluhová služba		6 097	19 889	19 675	19 454	15 261

V porovnání se situací před a po úvěru v roce 2014 bude město muset oproti původním 55,7 mil. Kč během pěti let (včetně roku 2014) splatit 80,4 mil. Kč, tj. o 24,7 mil. Kč více díky přijetí nového úvěru v letošním roce.

Zvyšující se dluhová služba bude mít přitom dopad hned na několik skutečností. V prvé řadě dojde ke každoročnímu navýšení nákladů vlivem placených úvěrů a poplatků za poskytnutí úvěrů, a jak víme z analýzy nákladových variátorů, město se neumí vypořádat s rychleji rostoucími náklady rychlejším růstem výnosů (kapitola 5.2.2.2), což by dále vyvolalo negativní vliv na výsledek hospodaření, který už tak byl v roce 2013 nízký. V rámci řetězové reakce by nadále došlo ke zhoršení vlivu působení finanční páky, nikoli v jejím směru, ale rostoucí intenzitě působení, neboť jak víme, město mělo nízkou rentabilitu aktiv, se kterou by se mohlo vypořádat buďto růstem výsledku hospodaření při stávající úrovni aktiv, nebo při nízkém výsledku hospodaření větším snižováním aktiv, což město neplánuje. Další zadlužování by tak z pohledu finanční páky působilo na zhodnocování více negativně.

Navyšování úvěrů má dopad i do oblasti rozvahy, kdy se díky přijatým úvěrům navýší cizí zdroje, které tak díky klesajícímu trendu ve vlastním kapitálu posílí a zhorší míru věřitelského rizika. V této oblasti má však město zatím dostatečné rezervy, neboť podíl vlastního kapitálu na celkových pasivech přesahuje 90 % (kapitola 5.2.2.4). Nutno ale podotknout, že částečně i díky tomu, že úvěrů příliš nevyužívalo, až na rok 2013, což se s ohledem na odhalené problémy rychle rostoucího deficitu v kapitálové části rozpočtu může do budoucna změnit. Vyšší podíl cizích zdrojů přitom nejen zvyšuje riziko, ale snižuje i stabilitu, neboť v budoucnu bude potřeba zajistit dostatečné příjmy na jejich úhradu a de facto tak ubírají možnost tyto příjmy využít pro rozvoj. Zatímco tedy snižují potenciální rozpočtové příjmy, na druhé straně rozpočtu ve výdajové oblasti působí přesně naopak, a to díky výdajům na splátky úvěrů včetně úroků.

Díky tomu i seberou větší část provozního přebytku, jak je možné vidět v grafu na obrázku 60 (levý graf), a na úhradu kapitálových výdajů tak bude z vlastních zdrojů zbývat méně prostředků, a to dokonce i když hodnoty indexu provozních úspor budou nad minimální hraniční hodnotou a vyšší úrovní v porovnání s rokem 2013 (pravý graf), přičemž do požadované optimální hranice 20 % budou mít indexy v jednotlivých letech daleko. Nicméně splátky budou natolik vysoké, že na úhradu kapitálových výdajů zbude méně prostředků než v roce předešlém.

Obrázek 59: Budoucí vývoj provozního přebytku po úhradě splátek a indexu provozních úspor
(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů na základě rozpočtového výhledu města 2014-2018)

Dále z grafu na obrázku 60 vyplývá, že město může od roku 2014 do roku 2018 z vlastních prostředků investovat 49,5 mil. Kč, aniž by muselo uvažovat o dalším úvěru, přičemž roky 2015, 2016 a 2017 poskytují jen velice malý prostor od 7 do 8,7 mil. Kč vlastních prostředků. Zejména v těchto letech by tak muselo město buď počítat s nízkými kapitálovými výdaji, nebo se snažit o získání dotací či navýšit kapitálové příjmy v podobě prodeje majetku. Možnost prodeje majetku přitom závisí na celkové struktuře a výši majetku, který město může postrádat, aniž by ohrozilo svůj plynulý provoz.

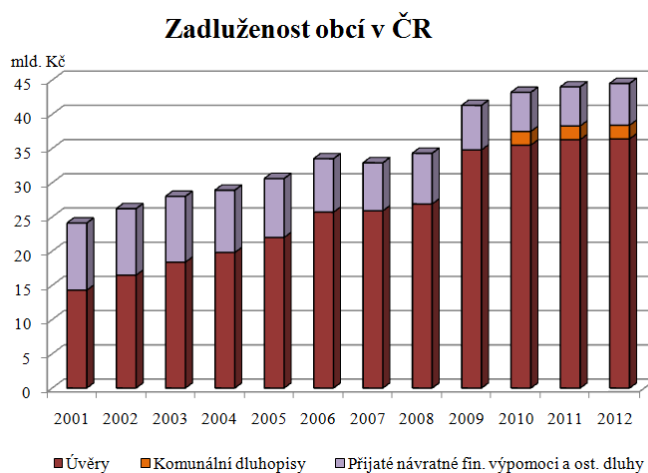
V neposlední řadě nesmí být opomenut fakt, že zvyšující se zadlužení bude mít negativní dopad i na ukazatel dluhové služby, jehož výše je zachycena v tabulce 25. Hodnoty budou sice nadále nízké, takže dopis od MF ČR čekat město nemusí, nicméně vzhledem k nízké úrovni dluhové služby ve všech letech (kapitola 5.3) je jasně viditelný negativní dopad, a to jsou do výpočtu započítány pouze úvěry stávající a nový úvěr v roce 2014, přičemž rozhodně není vyloučena možnost přistoupení k dalším úvěrům během let 2015-2018. Nezapočítání dalších úvěrů má tak dopad na skutečnost, že dluhová služba od roku 2016 klesá a tím i ukazatel dluhové služby. Nejvyšší navýšení však pro město přijde v roce 2015, a to zrovna v období, kdy zastupitelstvo plánuje ukončit provoz výherních hracích přístrojů na území města, který byl čtvrtým nejpodstatnějším příjmem pro daňovou stránku příjmů, ihned po sdílených a svěřených daních, což bude pro město znamenat snížení daňových příjmů, a tím pádem i celkových příjmů na úhradu výdajů a šetřit v běžných výdajích úspornými opatřeními nemůže město donekonečna. Celkově se tak ukazatel dluhové služby při porovnání hodnot s tabulkou 22 zvýší od roku 2015 o cca 3 %.

Tabulka 25: Ukazatel dluhové služby v letech 2014-2018

(Zdroj: vlastní výpočty na základě rozpočtového výhledu města 2014-2018)

	2014	2015	2016	2017	2018
Příjmy celkem v Kč	193 549 800	197 960 000	200 697 000	203 711 000	207 324 000
Úroky v Kč	324 000	1 960 597	1 528 198	1 082 799	529 399
Uhrazené splátky dluhopisů a půjčených prostředků v Kč	5 773 000	17 928 550	18 146 550	18 371 550	14 731 550
Dluhová služba celkem v Kč	6 097 000	19 889 147	19 674 748	19 454 349	15 260 949
Ukazatel dluhové služby	3,15 %	10,05 %	9,80 %	9,55 %	7,36 %

Zvyšující se zadluženost města bude mít však mnohem globálnější dopad, neboť místní finance jsou součástí veřejných financí, takže jejich nestabilita může dříve či později vyvolat nestabilitu celého systému, na rozdíl od ziskového sektoru, jehož dluhy jsou více méně záležitostí podnikatelů, tudíž neexistuje pro město důvod dobrovolně se dál zadlužovat a přispívat tak do již rostoucí zadluženosti obcí v ČR, jak zobrazuje graf na následujícím obrázku 61, do něhož nebyla zachycena zadluženost velkých měst (Praha, Brno, Plzeň, Ostrava), které samy v součtu tvoří zhruba stejně vysokou zadluženost jako ostatní obce dohromady.

Obrázek 60: Zadluženost obcí v ČR mimo velká města

(Zdroj: vlastní zpracování na základě dat z Odboru 12, 2013, Zadluženost)

Vydá-li se tedy město touto cestou, může očekávat zhoršení ve svém finančním hospodaření a řízení, a zároveň nepřehodnotí-li svoji dosavadní strategii nízkého využívání dotačních titulů v porovnání s vysokou investiční aktivitou, budou se odhalené problémy jen kumulovat a odkládat k řešení do budoucna, kdy jejich dopad nabude mnohem vyšších rozměrů. Z těchto důvodů je městu doporučeno financovat cyklostezku spolufinancováním s dotačními prostředky.

7.2 Financování za pomoci nenávratných cizích prostředků

Od roku 2003 získalo město dotace na 40 investičních akcí, díky čemuž uspořilo polovinu celkové částky, cca 200 mil. Kč. Stejného počtu, tj. 40 spolufinancovaných akcí, získalo i v případě neinvestičních záměrů, avšak s nižším časovým horizontem, konkrétně od roku 2007, přičemž zde byla spoluúčást ze strany města nižší, neboť z 30 mil. Kč hradilo z vlastních prostředků cca 5 mil. Kč. Což opět upozorňuje na skutečnost, že dotací při investičních záměrech je využíváno méně a rovněž že je u nich vyžadována vyšší spoluúčást či dotační tituly jsou vypsány na nižší maximální částky, než jsou uznatelné náklady na projekty. Tahle skutečnost, jak uvidíme v následující podkapitole 7.2.1 je typická právě pro využívání dotačních prostředků v ČR. Využitím dotací z EU tak mohlo město i v minulosti uspořit na spoluúčasti investičních akcí více prostředků. Pokrytí investičních prostředků z dotačních titulů má i klesající charakter za sledované období, zatímco v roce 2010 bylo hodnota optimální na 80 %, tj. město hradilo 20 %, o dva roky později dotace financovaly pouhých 6 % investičních výdajů. V loňském roce díky využití dotací na úpravy a rozšiřování dětských hřišť jejich spoluúčást opět narostla na cca 40 %. V letošním roce je podle vlastních odhadovaných výpočtů předpokládána zhruba 20% spoluúčást cizích prostředků.

Na rok 2014 je přitom schváleno 19 investičních akcí s celkovými předpokládanými náklady ve výši 134,57 mil. Kč. Předpokládaná výše investic započítaných do rozpočtu města podle rozpočtového výhledu byla 91 mil. Kč připadající na 9 investic, přičemž plánované dotace byly ve výši 9,9 mil Kč, a to pouze u tří záměrů. Ve schváleném rozpočtu byly tyto výdaje dále osekány, a to na cca 37 mil. Kč, z nichž 9,4 mil. Kč připadá na cyklostezku. Z rozebrání volných prostředků z vlastních příjmů města, ze kterých město plánuje tuto stezku hradit, ve výši cca 12 mil. Kč se dá lehce odvodit, že to městu spolkne téměř všechny volné prostředky, a z toho důvodu i přistoupí k potřebnému dlouhodobému úvěru. Z vlastních prostředků je tak sice možné daný záměr uskutečnit, avšak na úkor dalšího zadlužení. Na město to přitom v současnosti nebude mít až tolik negativní dopad, vzhledem k jejímu celkovému nízkému zadlužení a v minulosti ne tak častému využívání úvěrů, nicméně úvěr řeší situaci krátkodobě. Je potřeba změnit pohled města na financování investičních akcí. Dotace byly utvořeny právě k tomu účelu, aby pomohly municipalitám rozvíjet se, tak proč by jich město nemělo využívat. Toto řešení je navíc dlouhodobého charakteru, protože se bude jednat de facto o změnu strategie města ve financování, která tím, že bude uplatňována každoročně, bude mít jen pozitivní dlouhodobé dopady, na rozdíl od úvěru,

který situaci řeší méně elegantně, a navíc krátkodobě, neboť po jeho vyčerpání, musí město přistoupit pro svůj rozvoj k dalším úvěrům, na které se budou nabalovat problémy se zadlužováním a celkově se tak všechny problémy budou kumulovat (více viz kapitola 7.1).

7.2.1 Volba dotačního titulu

Bohužel skutečností, že se město rozhodlo financovat potřebný investiční záměr z vlastních prostředků, si poměrně zkomplikovalo dotační cestu, neboť mu již pár zajímavých dotačních možností, které měly uzávěrku do února tohoto roku, uniklo.

Konkrétně se jednalo o *nadaci Partnerství* a její dotační program *Greenways 2013*, v němž byla maximální výše grantu 80 000 Kč (Nadace Partnerství, 2014). Pravda, částka sice ne příliš vysoká, nicméně v kombinaci s dalšími dotačními tituly by i ona mohla být nápomocná. A dále *Státní fond dopravní infrastruktury*, který byl ukončen zhruba v polovině ledna tohoto roku, přičemž na vybranou akci bylo možno získat maximálně 85 % celkových uznatelných nákladů stavební části akce s limitní výší 20 mil. Kč pro jednoho žadatele, avšak v tomto případě příspěvek nešlo kombinovat s prostředky ze strukturálních fondů EU. 15% spoluúčast ze strany města však byla rozhodně zajímavou příležitostí, pakliže celkové náklady nejsou až tolik vysoké, tudíž si nevyžadují kombinaci více dotačních programů, je-li výše jednoho dotačního titulu dostatečně zajímavá (Cyklodoprava.cz, 2008).

Jmenované dotační programy byly sice již uzavřeny, nicméně do budoucna je možné vypsání dalších dotačních titulů z těchto oblastí, na které město může zažádat například při investování do druhé části cyklostezky, tudíž je na místě doporučení městu dané dotace sledovat a také rozplánovat, s jakou výší dotace může převážně počítat.

Nicméně pro změnu pohledu města na financování akce zajisté hraje do karet skutečnost, že doposud nebyl schválen dotační program EU na období 2014-2020, tudíž možnosti, které město vůbec za sledované období nevyužilo.

Obecně se má za to, že obce málo využívají dotačních prostředků z EU kvůli náročnosti vypracování potřebné žádosti a vidině nízké šance na úspěch. Nicméně projektová dokumentace je hotová a právě dosavadní neschválení dotační politiky dává městu možnost dopilovat detaily a zvýšit své šance na úspěch.

Dotační program EU na nové období 2014-2020 projde určitými inovacemi. Nejvyšším krokem kupředu je tzv. Integrovaný regionální operační program, který je nástupcem jed-

notlivých regionálních operačních programů, které EU tímto způsobem sjednocuje pod jednu oblast. Podle informací na stránkách Regionální rady regionů soudržnosti Jihovýchod (© 2014) však bude, až na výjimky financovat vše, na co byli žadatelé zvyklí, a podle obrázku 59 (oblast podpory 1.4) je patrné, že oblast cyklostezek bude i nadále aktuální.

Oblast podpory ROP JV	Podporované aktivity ROP Jihovýchod	Návrh podporovaných aktivit IROP
1.1. Rozvoj dopravní infrastruktury v regionu	silnice II. a III. třídy, letiště	silnice II. a III. třídy, místní komunikace
1.2 Rozvoj dopravní obslužnosti a veřejné dopravy	informační a odbavovací systémy, přestupní terminály, telematika, parkoviště, dopravní prostředky	inteligentní dopravní systémy, přestupní terminály, železniční stanice, autobusová nádraží, telematika, informační a platební systémy, parkoviště, dopravní prostředky
1.3 Obnova vozového parku drážních vozidel hromadné přepravy osob	nákup a modernizace vozidel VHD	nákup vozidel VHD
1.4 Rozvoj infrastruktury pro bezmotorovou dopravu	cyklostezky, bezbariérový přístup	cyklostezky, bezbariérový přístup
2.1 Rozvoj infrastruktury procestovních služeb	turistická infrastruktura (kongresová a lázeňská centra, sportovní rekreační zařízení, skanzeny, turistická informační centra, zoologické zahrady), památky, ubytovací a stravovací zařízení, cyklotrasy, naučné stezky, hipostezky, přístupové komunikace	naučné stezky, infocentra, kulturní památky, ubytovací a stravovací zařízení, volnočasové areály
2.2 Rozvoj služeb v cestovním ruchu	marketingové strategie, propagace turistických produktů, systémy informování turistů, kulturní akce, informační systémy cestovního ruchu, marketingové a informační kampaně	marketingové výzkumy, propagační kampaně, monitoring návštěvníků
3.1 Rozvoj urbanizačních center	regenerace historických center, veřejná prostranství (náměstí, parky, dětská hřiště), zařízení sociální péče, parkovací domy, školy, zhodnocení zdravotnických zařízení včetně přístrojového vybavení, zařízení sociálních služeb, infrastruktura pro kulturu a sport, regenerace brownfields, partnerství mezi městy	revitalizace a obnova památek, sociální, zdravotní a návazné služby, místní komunikace, vybavení mateřských škol a základních škol, vybavení zařízení služeb pro kulturu
3.2 Rozvoj regionálních středisek	veřejná prostranství, školy, zdravotnická zařízení včetně přístrojového vybavení, zařízení sociální péče, objekty pro kulturu a sport, regenerace brownfields, výstavba místních datových sítí	vybavení mateřských škol, vybavení základních škol, modernizace a vybavení zdravotnických zařízení, sociální služby, volnočasové areály, ubytovací a stravovací zařízení
3.3 Rozvoj a stabilizace venkovských sídel	veřejná prostranství, školy, zdravotnická zařízení včetně přístrojového vybavení, zařízení sociální péče, objekty pro kulturu a sport, regenerace brownfields, výstavba místních datových sítí	vybavení mateřských škol, vybavení základních škol, modernizace a vybavení zdravotnických zařízení, sociální služby, volnočasové areály, ubytovací a stravovací zařízení
3.4 Veřejné služby regionálního významu	zařízení pro celoživotní vzdělávání (střední školy, speciální školy, knihovny), zdravotnická zařízení včetně přístrojového vybavení, zařízení sociální péče, regionální páteřní síť internetu	vybavení mateřských škol, vybavení základních škol, modernizace a vybavení zdravotnických zařízení, sociální služby, volnočasové areály, ubytovací a stravovací zařízení, vybavení středních škol, vybavení vyšších odborných škol

Navíc budou v rámci IROP podporovány tyto aktivity: prostředky pro řešení mimořádných situací způsobených změnami klimatu, výcviková střediska integrovaného záchranného systému (IZS), stanice IZS, sociální podniky, investice pro snižování nezaměstnanosti, zpracování územních plánů, datový fond veřejné správy, datové sítě veřejné správy, inteligentní aplikace, radiokomunikační systém IZS, elektronická identifikace občanů.

Obrázek 61: Srovnání podporovaných aktivit ze Strukturálních fondů EU

(Zdroj: Regionální rada regionů soudržnosti Jihovýchod, © 2014)

Loňský rok sice jedno programové období uzavřel, nicméně vzhledem k prozatímnímu neschválení nového programového období, jak bylo konstatováno výše, je možné z operačních programů na předchozí období čerpat až do roku 2015 a souběžně s ním se pak v průběhu roku 2014 rozběhne nové programové období (Regionální rada regionů soudržnosti Jihovýchod, © 2014).

Bohužel dotační tituly na cyklostezky jsou již vyčerpány, avšak, jak je vidět na obrázku 59, může město počítat s jejich výskytem i pro rok 2014. V minulém období šlo přitom o *Regionální operační program Jihovýchod* s oblastí podpory *Rozvoj infrastruktury pro bezmotorovou dopravu* (prioritní osa Dostupnost dopravy), a to jak v oblasti výstavby cyklostezek,

tak v oblasti ochrany životního prostředí a předcházení rizikům, neboť navrhovaná cyklostezka vyhovuje požadavku na přizpůsobení komunikace pro nemotorovou dopravu osobám s omezenou pohyblivostí nebo orientací. Pro oba programy bylo dohromady vyčleněno 17 963 364 EUR, přičemž minimální přípustná výše celkových způsobilých výdajů na jeden projekt činila 0,5 mil. Kč, maximální výše dotace 50 mil. Kč (Regionální rada regionů soudržnosti Jihovýchod, © 2014). Nemotorová doprava byla přitom podle informací na Cykldodoprava.cz (2008) zařazena i do programového dokumentu pro Integrovaný regionální operační program pro období 2014-2020. Maximální podpora u toho projektu byla nastavena ve výši 85 % způsobilých výdajů (pro porovnání se Státním fondem dopravní infrastruktury stejná výše s tím rozdílem, že maximální výše 20 mil. Kč). Ze stejné oblasti pak i *Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch* (prioritní osa Rozvoj udržitelného cestovního ruchu), kde minimální výše celkových způsobilých výdajů na jeden projekt činila 2 mil. Kč a maximální výše dotace nebyla omezena, přičemž rovněž jako u předchozího činila spoluúčast města min. 15 % (Regionální rada regionů soudržnosti Jihovýchod, © 2014).

Z aktuálních výzev jak za ČR, tak EU, se městu nabízí pouze jedna možnost dotačního programu, a to na *Podporu rozvoje cyklistiky a cyklistické dopravy v Jihomoravském kraji v roce 2014*, který je určen na výstavbu, rekonstrukci, opravy cyklostezek a související doplňkovou infrastrukturu, značení cyklostezek a cyklotras a projektovou dokumentaci. Program je přitom zaměřen na realizaci maximálně ekonomicky levných opatření a jeho cílem je podpořit zkvalitnění infrastruktury cyklistické dopravy a rozvoj cyklistiky jako součást budování systému bezpečných mezinárodních, národních a krajských cyklostezek a cyklotras na území Jihomoravského kraje (Jihomoravský kraj, [2014]).

Pro celý dotační program je předpokládána výše dotace 11 mil. Kč. Žádosti jsou přijímány průběžně od 13. ledna 2014 do 8. srpna 2014, s tím, že první kolo výzvy bylo ukončeno 13. dubna a nejbližší, v pořadí druhé, kolo končí 9. května tohoto roku. Na jednu akci je přitom nastavena maximální výše dotace 2 mil. Kč. Minimální výše příslibu dotace z cizích nebo vlastních zdrojů žadatele musí činit 60 % celkových nákladů na projekt, v tomto případě tedy 5 637 447 Kč.

Vzhledem k nízkým prostředkům z tohoto dotačního titulu bych však městu přece jen doporučila sečkat na operační programy z Evropské unie, ty totiž nabízejí vyšší finanční prostředky. Podle informací na BusinessInfo.cz (2014) může město vzhledem k uváděnému zpoždění při vyjednávání očekávat, že se nové operační programy otevřou pro potenciální

žadatele zhruba v červnu 2014, což by pro město nemělo znamenat zpoždění se spuštěním stavby, neboť ještě stejně nejsou ukončeny všechny potřebné kroky. Město tímto doporučením přitom nemůže tratit, ale jen získat, neboť v případě, že se nepodaří získat příslušný titul, může postupovat podle vlastního návrhu. Využití jakýchkoli dotačních prostředků pro cyklostezku bude mít přitom pro město obdobné dopady s tím, že ty budou jen zesilovány díky konečné částce, kterou se podaří získat.

7.2.2 Modelování dopadů navrhovaného způsobu financování na finanční hospodaření a řízení

Problémům nastíněným v kapitole 7.1 se, jak již bylo konstatováno, město využitím navrhovaného způsobu financování využitím dotačních prostředků však zcela nevyhne, nicméně je díky tomu utlumí, neboť přijaté finanční prostředky z dotačního titulu umožní uvolnit vzniklou rezervu na další investiční záměr a celkový úvěr se tak nebude muset vzít v tak vysoké výši. Názorně popsanou situaci demonstruje tabulka 26, kdy s využitím dotačního titulu, u něhož je sice předpoklad získání až 85 % z fondů EU, avšak raději celkové přijaté prostředky o 1 milion podhodnotíme, lze vidět, že ukazatel dluhové služby se snížil, nicméně ne tolik výrazně, cca o 1 %.

Tabulka 26: Ukazatele dluhové služby dle způsobu financování záměru v letech 2014-2018
(Zdroj: vlastní zpracování výpočtů z rozpočtového výhledu města 2014-2018)

v Kč	2014	2015	2016	2017	2018
Příjmy celkem	193 549 800	197 960 000	200 697 000	203 711 000	207 324 000
Dluhová služba celkem _{úvěr}	6 097 000	19 889 147	19 674 748	19 454 349	15 260 949
Ukazatel dluhové služby _{úvěr}	3,15%	10,05%	9,80%	9,55%	7,36%
Dluhová služba celkem _{dotace}	6 097 000	17 894 147	17 740 998	17 581 849	13 449 699
Ukazatel dluhové služby _{dotace}	3,15%	9,04%	8,84%	8,63%	6,49%

Díky nižším splátkám však zbude z provozního přebytku po jejich úhradě více prostředků na kapitálovou oblast do budoucna. Oproti 49,5 mil. Kč tak bude mít město na úhradu kapitálových výdajů k dispozici 56,5 mil. Kč z vlastních prostředků v letech 2014-2015. Dále nebudou tolik vysoké náklady vlivem nákladových úroků, čímž nemusí vzniknout až tolik negativní dopad na případné snížení výsledku hospodaření, nezesílí se intenzita působení finanční páky, v jednotlivých letech nebudou výdaje zatíženy tak vysokými splátkami

a v neposlední řadě nebude tolik zasažena oblast rizika související s navyšováním podílu cizích zdrojů na celkových pasivech.

Doposud tedy skryté problémy, které se vyskytly díky nižšímu využívání dotačních titulů, začínají městu vyplouvat na povrch a tak rozhodně není možné je zalátat pouze jednou investiční akcí s využitím dotací. Nicméně je dobré nastávající problém podchytit co nejdříve a sílu, spočívající ve vyšším provozním přebytku na financování investičních aktivit využít ve svůj prospěch tím způsobem, že budou prostředky využity pro spoluúčasti, aniž by k ní muselo město brát vysoké cizí zdroje.

Pakliže vezme město strategii, která je zde nastíněna důkladněji a dotačních titulů využije i v případě jiných investičních akcí, nastíněné problémy budou utlumeny hlouběji. De facto má město z provozního přebytku po úhradě dluhové služby tento rok k dispozici 30 % z plánovaných investičních výdajů, tj. může si dovolit 30% spoluúcast bez použití cizích zdrojů. Úvěr je přitom efektivní využít pro ty oblasti, které budou generovat budoucí příjmy, například, jak bude nastíněno níže, výstavbou ubytování pro turisty, kteréžto investice si tak na sebe vydělají a budou schopny dluh vlastní výdělečnou činností uhradit. Rovněž je při rozhodování o využití vlastních prostředků vhodné přihlídnout k charakteru veřejného statku a služby, neboť ze statku regionálního charakteru budou mít prospěch nejen obyvatelé města, ale i z širšího okolí. Vlastní prostředky je tak z tohoto pohledu vhodnější využívat na financování těch oblastí, které budou výhradně sloužit jen obyvatelům města.

Nastíněné problémy však neznamenají, že by město mělo utlumovat počet svých investičních záměrů, vždy je třeba vidět i druhý pohled na danou věc. Financování investiční akce sice s sebou přináší určité komplikace včetně nákladů na případné údržby, o které se město bude dělit společně s obcí Bohuslavice, která je rovněž správcem cyklostezky (viz kapitola 6.1), nicméně její uskutečnění a dokončení, je-li v souvislosti s tzv. 3E či ještě lépe 6E (viz kapitola 2.1), přinese požadované ovoce v podobě zvyšování kvality života obyvatel, o čemž konkrétně v případě cyklostezky svědčí i městem přiřazená priorita C definovaná jako prospěšná akce, tj. žádoucí pro zlepšení komfortu života v Kyjově.

A nejen to. Rozšiřování sítě cyklostezek je totiž velkou investicí do budoucna, zvláště s ohledem na umístění v Jihomoravském kraji, kam turisté vyráží za kulturními památkami, slavnostmi, vínem a tradicí. Přesné přínosy v podobě příjmů z tohoto záměru do rozpočtu města však vyčíslit nelze. Studie však prokazují, že cykloturistika už není jen okrajovou

tržní záležitostí. Např. v Německu či Rakousku představují cykloturisté 3 % všech turistů a 5 % příjmů z cestovního ruchu. V EU jdou 3 % všech přenocování na vrub cykloturistů, přičemž v regionech jako Porýní-Falcko v Německu je to až 10 % (Cyklodoprava.cz, 2008). Na Kyjovsku se přitom cyklostezky začaly rozšiřovat teprve nedávno. Ještě v roce 2007 zde byla pouze jediná cyklostezka přidružená k silničnímu tahu, která ani není dál začleněna do systému stezek. V současnosti tímto územím prochází tři z deseti okruhů regionálních cyklostezek, které spojuje malebná krajina, bohaté tradice a jiskrné víno. Město se tak díky rozšiřování těchto druhů stezek může těšit na možný příval turistů, kteří díky svým výdajům ve městě budou napomáhat rozvoji podnikatelům, a tím i v rámci rozpočtového určení daní příjmové straně rozpočtu, díky které tak bude vzkvétat kvalita života nejen obyvatel, ale i turistů.

Zde by však město mohlo narazit na problém s nedostatkem ubytovacích zařízení pro cyklisty, proto by bylo vhodné městu i doporučit při využití doporučených dotačních programů ušetřené prostředky investovat do oblastí, která s cykloturistikou souvisí, jako jsou například ubytovací zařízení, neboť dlouhodobé pobyty turistů budou přínosnější než pobyty krátkodobé. S přílivem turistů může dojít také k tomu, že se podnikatelským subjektům bude lépe dařit a dojde k jejich rozšiřování se, tím pádem se zvýší i nabídka pracovních příležitostí, díky které může ve městě přetrvat více obyvatel a ti se tak nebudou muset za prací stěhovat. Navíc je i z provedených studií prokázáno, že díky rozvoji cykloturistiky roste i počet cyklistů, což zvýší zájem o koupi kola, servis apod., které se nacházejí v Kyjově a tím de facto opět budou nepřímo posilovat příjmovou stranu.

Naopak přímo budou příjmovou stranu posilovat díky areálu cyklozázemí ve dvorním traktu kyjovského informačního centra, zřízeného v květnu 2009, který tak rozšiřuje nabídku služeb pro cyklisty. Ti zde mohou využít zastřešenou půjčovnu a úschovnu kol, miniopravnu, cykloservis a další služby. Akce byla přitom realizována v rámci projektu zaměřeného na podporu cestovního ruchu s příznačným názvem „Aktivní Kyjov – blíž turistům i obyvatelům“, jenž navozuje aktivní roli města v oblasti turismu a sportu. V prostorách cyklisté naleznou také místo pro odpočinek s krytým posezením, možnosti základního občerstvení a hygieny. Celý objekt informačního centra byl certifikován značkou „Cyklisté vítání“ (celonárodní certifikační systém turistických cílů obsahující standardy srovnatelné se systémy jiných evropských zemí v Německu či Rakousku (Město Kyjov, [2014]). Informační centrum má přitom každoroční příjmy nejen z cyklozázemí, ale i z poskytování služeb a výrobků

v rámci turistického informačního centra a z prodeje zboží, jak bylo již i probíráno v analytické části (viz kapitola 5.2.1.1).

Stezka ale není určena jen pro turisty, ale i pro obyvatele, kteří tak mají možnost využívat levnější a hlavně bezpečnější dopravy do práce, což bude mít pozitivní dopad na bezpečnost a nižší nehodovost ve městě. A co je pozitivní, rostoucí počet cyklistů nezatěžuje na rozdíl od silniční dopravy životní prostředí.

V neposlední řadě, odhlédneme-li od příjmové strany rozpočtu, bude mít výše popisovaná situace dopad na další problémové oblasti, které rovněž byly zjištěny z uskutečněného dotazníkové šetření zmiňovaného na začátku kapitoly 6, a sice nedostatek pracovních příležitostí a na druhou stranu kvalifikovaných pracovních sil, díky čemuž dochází k úbytku jak podnikatelů, tak obyvatel. Rostoucí příjmy z turismu udrží ve městě více podnikatelů, kteří mohou obyvatelům nabídnout práci, a ti se tak nemusí za prací stěhovat. Potenciálně naspořené prostředky díky využitím dotací by tak město mohlo využít pro investici do těchto problémových oblastí, stejně tak jako do rozšíření bytových jednotek, školek, služeb pro starší populaci, boj s drogami apod.

7.3 Vyhodnocení projektu

Město Kyjov se z důvodu zvyšování kvality života svých obyvatel rozhodlo na základě uspořádaného dotazníkové šetření rozšířit síť cyklostezek v Jihomoravském kraji uskutečněním investičního záměru stavby Cyklostezky Kyjov-Bohuslavice-Mouchnice, nejprve její první etapou SO 01 Bohuslavice-Kyjov, Nětčice, jejíž výstavba započne v letošním roce a pro níž byl hledán vhodný způsob financování.

Ačkoli se městu nabízely všechny možnosti způsobu financování, tj. má dostatečné vlastní prostředky, existují vhodné dotační tituly a je zde možnost získání úvěru, u něhož má město vzhledem k získání úvěru v loňském roce a poměrně delší absenci nečerpání úvěrových prostředků během analyzovaného období vysokou pravděpodobnost jeho získání, zvolilo si možnost využití pouze vlastních prostředků.

Po výdajové stránce, jak konstatovalo samo město, se sice nejedná o rozsáhlý projekt (9,4 mil. Kč) a volné finanční prostředky, které byly vlastními odhady na základě všech dostupných informací stanoveny pro tento rok na cca 12,2 mil. Kč, jsou postačující, nicméně

po jejich využití na financování cyklostezky zeštíhlí o 77 % a na dalších investiční akce tak zbudou nízké prostředky i třeba na možné spolufinancování.

Z toho důvodu bude muset město přistoupit k přijetí nového úvěru, kterým budou profinancovány ostatní investiční akce a který vzhledem ke své rozsáhlosti s sebou přinese negativní dopady na finanční hospodaření a řízení města, o to větší s přihlédnutím ke skutečnosti zatížené dluhové služby do roku 2018 stávajícími úvěry města, z nichž nejnovější byl přijat v loňském roce.

Jak bylo nastíněno při modelování, přijetí nového úvěru zapříčiní zvýšení dluhové služby, čímž bude muset město uhradit o 24,7 mil. Kč více prostředků v letech 2014-2018, které se promítnou do vyšších nákladů, možného snížení výsledku hospodaření díky analyzování nákladových variátorů, zvýší se intenzita negativního směru působení finanční páky, navýší se cizí zdroje, a tím pádem zhorší ukazatel celkové zadluženosti a vzroste míra věřitelského rizika včetně dopadů promítajících se ve zhoršení ukazatele dluhové služby. V neposlední řadě splátky úvěrů budou zatěžovat výdajovou stranu rozpočtu a sníží tím možné prostředky pro financování jak provozní, tak investiční oblasti.

Těmto problémům však město může čelit změnou svého rozhodnutí a zažádat si o dotaci. Navrhována je přitom dotace z fondů Evropské unie, neboť nabízí prostor pro získání většího finančního obnosu (85 % způsobilých výdajů, oproti maximální částce 2 mil. Kč z aktuálně vypsaneho dotačního titulu z Jihomoravského kraje).

Jak již bylo konstatováno, vzhledem k ne příliš rozsáhlé akci, tím veškeré nastíněné problémy městu neodpadnou, nicméně se jejich účinky utlumí a to tím více, čím více prostředků se podaří městu získat, a to nejen při investování tohoto záměru, ale i dalších záměrů, pro něž existují vhodné dotační tituly.

Uskutečnění investičního záměru však městu nepřinese jen negativní dopady, nýbrž i pozitivní, např. v podobě přílivu turistů, zvýšení příjmové strany rozpočtu, možné příležitosti pro další investiční akce, umožnění dopravy do zaměstnání na kole mimo hlavní silnici, a tím snížení nehodovosti, možné řešení problémů s vysokou nezaměstnaností, upadajícího počtu podnikatelských subjektů a obyvatel města celkově apod.

ZÁVĚR

Hospodaření představuje pro obci prostředek pro dosažení svých cílů, kterými jsou zejména zabezpečení své hlavní činnosti tak, aby bylo naplněno jejího poslání, rozvíjení se a neustálé zlepšování způsobů, kterými je možno toto poslání naplňovat. Finanční řízení na druhou stranu poskytuje komplex činností, jejichž cílem je vhodnými prostředky a metodami zajistit dostatečné množství finančních prostředků, které tuto existenci, rozvoj a naplnění vytyčených cílů zajistí.

Zatímco nástroj hospodaření obce je ztělesňován do podoby vlastního rozpočtu, do jisté míry nezávislého na finančních prostředcích státu, pro finanční řízení je k dispozici finanční analýza, jež je beze sporu pro každou organizaci bez rozdílu právní formy a zdrojů financování důležitá pro hodnocení úspěšnosti finančního řízení. Navíc s postupným přizpůsobováním účetnictví veřejné sféry akruálnímu principu se pro uplatnění metod finanční analýzy u municipalit otevírá více možností, se zabudováním určitých specifík pro veřejný sektor.

Cílem práce bylo na základě nastíněných analýz nalézt vhodnou metodu financování investičního záměru obce Kyjov, využívající označení město.

I když se hospodaření města Kyjov po tříletém propadu v příjmech a výdajích, do jisté míry zkráceným uskutečněnou sociální reformou související se změnou místa vyplácení sociálních dávek, odrazilo v loňském roce ode dna, zda došlo ke skutečnému prolomení klesajícího trendu, nebo jen k dočasné situaci, ukáže až letošní rozpočtový rok. Vyhledky města ve schváleném rozpočtu však počítají s poklesem oproti loňskému roku, což by nasvědčovalo spíše druhé variantě. Z rozboru plánovaných a skutečných rozpočtů tu však svítá jistá naděje i na první možnou variantu, neboť skutečnost ve většině případů předčila plány, zvláště pak v loňském roce. Tento stav přitom lehce souvisí se situací celkové ekonomiky během krize, která znesnadňuje plánování zejména daňových příjmů, a rovněž díky legislativním změnám a reformám. I když totiž existuje několik způsobů, jak rozpočet sestavit, neexistuje žádný ověřený způsob, kterým lze dosáhnout co největší pravděpodobnosti jeho naplnění.

Zda se ale městu podaří v právě probíhajícím rozpočtovém roce vyhnout plánovanému deficitnímu hospodaření, je otázkou. Ačkoliv se zvyšovala samostatnost města díky změnám ve struktuře rozpočtových příjmů, kdy posilovaly zejména daňové, ale i nedaňové příjmy, a probíhané reformy, jejichž cílem je zvyšování vlastní příjmové stánky územních samospráv, tak díky tomu můžeme považovat za účinné, rychle se snižující investiční transfery

spolu s poklesem kapitálových příjmů ubírají městu prostor pro rozšiřování se a budoucí rozvoj. O to více, když z přijatých transferů je převážná část poskytnuta na výkon související s rozšířenou působností města, kde i přesto že objem činností, které město vykonává za stát, roste, objem finančních prostředků na jejich výkon klesá, a tudíž musejí být dofinancovány právě z posílené daňové a nedaňové strany, což rovněž ubírá městu prostředky.

Tyto skutečnosti dokreslil rozbor kapitálové a běžné části rozpočtu, kdy nedostatečné kapitálové příjmy způsobují deficit v této části rozpočtu, který tak musí být kryt přebytkem běžné části rozpočtu. Ten však roste pomalejšími tempy než deficit a tak se celkové saldo rozpočtu snižuje, i když stále vykazovalo město přebytek v hospodaření. Za stávající situace je tak plánovaný deficit nejspíše skutečně nevyhnutelným. Zvláště s přihlédnutím ke skutečnosti, že město málo využívá dotačních titulů a v investiční oblasti téměř nevyužívá možnost čerpání prostředků z fondů Evropské unie.

Díky posilování vlastní příjmové strany rozpočtu se sice městu daří být víceméně soběstačné, nicméně musí mít na zřeteli, že s ohledem na důvod své existence, se rozhodně o úplné finanční nezávislosti vůči státu uvažovat nedá. Pakliže město trvá na vybudování určitého statutu nezávislé instituce, je vhodnější tak činit v oblastech, které budou mít charakter místních (lokálních) veřejných statků a služeb a nikoli regionálních, či alespoň v těch oblastech, které budou generovat v budoucnu příjmy a tak budou moc umazat krátkodobý výpadek v hospodaření. Zvláště nabalují-li se ve finančním řízení další problémové oblasti jako špatné řízení pohledávek či horší řízení likvidity a cash flow.

Z těchto konstatovaných důvodů je městu doporučeno přehodnotit celkovou strategii, kterou přistupuje k financování svých investičních aktivit, přičemž prvním krokem může být vybraný investiční záměr související s rozšiřováním sítě cyklostezek v Jihomoravském kraji, která je navržena tak, aby svým provozem co nejméně narušila okolní krajinu či negativně dopadala do oblasti životního prostředí, stejně jako aby umožnila přístup i osobám s omezenou schopností pohybu. Cyklostezka by přitom mohla pozitivně ovlivnit nejen příjmovou stranu rozpočtu, ale i kvalitu života obyvatel ve městě díky přílivu turistů, možnosti využívání cyklostezky na dopravu do zaměstnání, přínosy ekologické povahy apod.

Ačkoli město plánuje cyklostezku hradit z vlastních prostředků, z provedených analýz a nutnosti díky tomu v novém rozpočtovém roce přijmout další dlouhodobý úvěr, jehož velikost si vyžádá negativní dopad do oblasti zadluženosti, míry rizika a dluhové služby,

nákladů, výsledku hospodaření a finanční páky stejně jako úbytku prostředků pro další rozvoj vlivem vysokých výdajů na splátky a úroky, se tato cesta nejeví příliš efektivně. Za zmínku stojí i skutečnost globálního dopadu zvyšující se zadluženosti územních rozpočtů do celého systému veřejných financí. Využití vhodného dotačního titulu a úspěšnost v něm by pomohlo nastíněnou situaci zmírnit. Neboť však výstavba cyklostezky není tolik investičně náročnou, dopady nebudou tak rázné, ale nastiňují městu budoucí průběh, dá-li se cestou využívání dotací při svých investičních záměrech.

Díky prvotnímu rozhodnutí města zafinancovat cyklostezku z vlastních prostředků, přišlo město o zajímavé dotační tituly z českého prostředí, které měly uzávěrku do února letošního roku. Jediným aktuálně otevřeným titulem je tak Podpora rozvoje cyklistiky a cyklistické dopravy v Jihomoravském kraji v roce 2014, který však nabízí na jednu akci pomoc v maximální výši 2 mil. Kč, což při celkových výdajích překračujících 9 mil. Kč městu příliš nepomůže. Může jej však kombinovat s dotačními programy z fondů Evropské unie či využít pouze fondů Evropské unie. Povzbuzením pro město může být skutečnost, že dotační programy Evropské unie na nové programové období 2014-2020 doposud nebyly zahájeny, a tak má město ještě nějaký měsíc prostor na dopilování projektové žádosti, čímž zvýší své šance na úspěch. Získáním dotačních prostředků se město novému úvěru nevyhne, pokud nepřistoupí k celkové změně strategie, ale pomůže utlumit nastíněné negativní dopady. Přičemž čím více dotací u investičních záměrů celkově využije, tím budou dopady příznivější, a to nejen z krátkodobého hlediska, ale i dlouhodobého. Při uvážlivé hospodářské politice tak město disponuje dostatečnými finančními zdroji ke svému rozvoji, využije-li je na spolufinancování projektů spíše než na samofinancování.

Možné úspory prostředků díky vyššímu využívání dotačních titulů by město mohlo využít na další problémová místa zjištěná při dotazníkovém šetření, např. rozšíření bytových jednotek, škole, služeb pro starší populaci, boj s drogami či rozšíření ubytovacích zařízení pro rozvoj turismu. Velkým problémem města je ze strany potenciálních zaměstnanců nedostatek pracovních příležitostí a ze strany potenciálních zaměstnavatelů nedostatek kvalifikovaných pracovních sil. Díky tomu dochází ke každoročnímu úbytku obyvatel, kteří se tak stěhují za prací do jiných oblastí, a úbytku podnikatelských subjektů, kteří se dlouhodobě uchytí jen málokdy, a díky tomu k rostoucí míře nezaměstnanosti. Uspořené prostředky by tak město mohlo využít i právě pro řešení a rozvoj těchto oblastí, které jsou považovány za klíčové k dodržení motto města: „Kyjov – město pro život i návraty“.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ, 2010. *Veřejné finance*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 340 s. ISBN 978-80-7357-0.

KRAFTOVÁ, Ivana, 2002. *Finanční analýza municipální firmy*. Praha: C. H. Beck, 206 s. ISBN 80-7179-778-2.

MÁČE, Miroslav, 2013. *Účetnictví a finanční řízení*. Praha: Grada, 551 s. ISBN 978-80-247-4574-9.

MÁČE, Miroslav, 2012. *Účetnictví pro územní samosprávné celky, příspěvkové organizace a organizační složky státu: aplikace v příkladech*. Praha: Grada, 632 s. ISBN 978-80-247-3637-2.

OCHRANA, František, Jan PAVEL a Leoš VÍTEK, 2010. *Veřejný sektor a veřejné finance: financování nepodnikatelských a podnikatelských aktivit*. Praha: Grada Publishing, 261 s. ISBN 978-80-247-3228-2.

OCHRAN, František, 2011. *Veřejné výdajové programy, veřejné projekty a zakázky: jejich tvorba, hodnocení a kontrola*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 219 s. ISBN 978-80-7357-644-8.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Praha: C. H. Beck, 178 s. ISBN 978-80-7400-342-4.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR, 2012. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 488 s. ISBN 978-80-7357-936-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada Publishing, 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9.

ROSEN, Harvey S a Ted GAYER, 2010. *Public finance*. 9th ed. New York: McGraw-Hill Higher Education, 595 s. ISBN 978-0-07-351135-1

STEJSKAL, Jan, Helena KUVÍKOVÁ a Kateřina MAŤÁTKOVÁ, 2012. *Neziskové organizace - vybrané problémy ekonomiky: se zaměřením na nestátní neziskové organizace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 169 s. ISBN 978-80-7357-973-9.

Elektronické knihy

BALÍK, Stanislav, 2009. *Komunální politika: Obce, aktéři a cíle místní politiky* [online]. Praha: Grada Publishing, 256 s. [cit. 2014-02-17]. ISBN 978-80-247-6984-4. Dostupné z: <http://books.google.cz/books?id=Y3BaAgAAQBAJ&pg=PA236&dq=komun%C3%A1ln%C3%AD+politika&hl=cs&sa=X&ei=8ZkMU9zwFaWN4ASzrIHIDA&ved=0CDAQ6AEwAA#v=onepage&q=komun%C3%A1ln%C3%AD%20politika&f=false>

GRUBER, Jonathan , c2011. *Public finance and public policy* [online]. 3rd ed. New York: Worth Publishers, 860 s. [cit. 2014-02-26]. ISBN 978-1-4292-1949-5. Dostupné z: <http://196.29.172.66:8080/jspui/bitstream/123456789/1370/1/251.pdf>

Legislativní dokumenty

ČESKOSLOVENSKO, 1991. Zákon č. 563/1991 Sb. ze dne 12. prosince 1991, o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky* [online]. Částka 107, s. 2802-2810 [cit. 2014-02-07]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKOSLOVENSKO, 1992. Zákon č. 586/1992 Sb. ze dne 20. listopadu 1992 České národní rady o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České a Slovenské federativní republiky* [online]. Částka 117, s. 3473-3491 [cit. 2014-02-10]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO, 1993. Zákon č. 1/1993 Sb. ze dne 16. prosince 1992, Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 1, s. 3-16 [cit. 2014-02-06]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO, 2000. Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 38, s. 1737-1764 [cit. 2014-02-06]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO, 2000. Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000, o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 73, s. 3557-3567 [cit. 2014-02-20]. Dostupné z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO, 2005. Vyhláška č. 231/2005 Sb. ze dne 17. května 2005, o účasti státního rozpočtu na financování programů pořízení a reprodukce majetku. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 85, s. 4702-4780 [cit. 2014-03-10]. Dostupné z:

<http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

ČESKO, 2009. Vyhláška č. 410/2009 Sb. ze dne 11. listopadu 2009, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. Částka 133, s. 6854-6930 [cit. 2014-03-02]. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/>

Internetové zdroje

BUSINESSINFO.CZ, 2014. Nové dotace z EU na roky 2014 až 2020: Jaké příležitosti firmám přinesou?. In: *BusinessInfo.cz: Oficiální portál pro podnikání a export* [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/nove-dotace-z-eu-na-roky-2014-az-2020-jak-prilezitosti-firmam-prinesou-48030.html>

CEMR: Czech Republic, [2014]. *The Council of European Municipalities and Regions: Local & Regional Europe* [online]. [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://ccre.org/en/pays/view/35>

CYKLODOPRAVA.CZ, 2008. Finance: Státní fond dopravní infrastruktury. *Cyklo doprava: Jak ji rozvíjet a podporovat* [online]. Poslední aktualizace 8.8.2013 [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://www.cyklodoprava.cz/finance/statni-fond-dopravni-infrastruktury/>

Databáze demografických údajů za obce ČR, ©2013. *Český statistický úřad: ČSÚ* [online]. [cit. 2014-02-08]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm

Dotační období 2014-2020, ©2014. *EUFC CZ: EUro Finance Consulting* [online]. [cit. 2014-03-10]. Dostupné z: <http://www.eufc.cz/dotacni-obdobi-2014-2020.html>

JIHOMORAVSKÝ KRAJ, [2014]. *Dotační portál Krajského úřadu Jihomoravského kraje* [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://dotace.kr-jihomoravsky.cz/>

Kyjov, © 2012 - 2014. *RIS: Regionální Informační Servis* [online]. [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=586307>

Kyjovské noviny: Tak tluče srdce našeho města [online], březen 2014. Kyjov: město Kyjov. [cit. 2014-04-01]. Dostupné z:

http://www.mestokyjov.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=7843&id_dokumenty=16559. 1 x měsíčně.

Město Kyjov [online], [2014]. [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://www.mestokyjov.cz/>

MINISTERSTVO FINANČÍ, [2013]. *Monitor* [online]. [cit. 2014-04-05]. Dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2013/>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, 2012. Průvodce změnami sociálního systému v roce 2012: Sociální reforma. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2014-03-20]. Dostupné z: <http://socialniporadce.mpsv.cz/cs/269>

MINISTERSTVO PRÁCE A SOCIÁLNÍCH VĚCÍ, [2014]. Integrovaný portál MPSV: Zaměstnanost. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2014-04-01]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat/nz/uzem>

NADACE PARTNERSTVÍ, 2014. Pro žadatele v obci. *Nadace Partnerství: Lidé a příroda* [online]. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://www.nadacepartnerstvi.cz/Granty/Pro-zadatele/V-obci>

ODBOR 12: Financování územních rozpočtů a programové financování, 2013. Nový model sdílených daní pro obce - rok 2013: Novela zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní - s účinností od 1. ledna 2013. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Poslední aktualizace 3. 9. 2013 [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/prijmy-kraju-a-obci/2013/novy-model-sdilenych-dani-pro-obce-10890>

ODBOR 12: Financování územních rozpočtů a programové financování, 2013. Zadluženost územních rozpočtů v roce 2012. In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Poslední aktualizace 18. 9. 2013 [cit. 2014-04-14]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/monitoring/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu/2013/zadluzenost-uzemnich-rozpocetu-v-2012-11641>

ODDĚLENÍ 1104: Rozpočtová legislativa, 2002. Vyhláška č. 323/2002 Sb.: Příloha k vyhlášce č. 323/2002 Sb. – rozpočtová skladba pro rok 2013 – (s účinností od 1. ledna 2013). In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Poslední aktualizace 28. 2. 2014 [cit. 2014-03-24]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2002/vyhlaska-c-323-2002-sb-3461>

ODDĚLENÍ 1203: Rozpočtové analýzy hospodaření územních rozpočtů, 2008. Monitoring hospodaření obcí: Soustava informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU). In: *Ministerstvo financí České republiky* [online]. Poslední aktualizace 6. 11. 2012 [cit. 2014-03-09]. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/regulace/hospodareni-kraju-a-obci/monitoring-hospodareni-obci>

Regionální rada regionů soudržnosti Jihovýchod [online], © 2014. [cit. 2014-04-13]. Dostupné z: <http://www.jihovychod.cz/>

VEJVODOVÁ, Alžběta, 2012. ČR by se do pěti let mohla stát čistým plátcem EU. In: *Česká televize* [online]. Poslední aktualizace 4.3.2012 [cit. 2014-04-11]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/exkluzivne-na-ct24/166875-cr-by-se-do-peti-let-mohla-stat-cistym-platcem-eu/>

Výkazy a dokumenty města

ČECH, Miloslav, 2012. *Průvodní zpráva k projektové dokumentaci "Cyklostezka KYJOV-BOHUSLAVICE-MOUCHNICE, SO 01 - Bohuslavice-Kyjov, Nětčice"*. Hodonín.

MĚSTO KYJOV, 2011-2014. *Přehled o peněžních tocích 2010-2013*. Kyjov.

MĚSTO KYJOV, 2011-2014. *Rozpočet 2010-2013*. Kyjov.

MĚSTO KYJOV, 2011-2014. *Rozvaha 2010-2013*. Kyjov.

MĚSTO KYJOV, 2011-2014. *Výkaz zisku a ztráty 2010-2013*. Kyjov.

MĚSTO KYJOV, 2012. *Výroční zpráva městského úřadu Kyjov za rok 2011*. Kyjov.

MĚSTO KYJOV, 2013. *Rozpočtový výhled města 2014-2018*. Brno.

MĚSTO KYJOV, 2013. *Výroční zpráva městského úřadu Kyjov za rok 2012*. Kyjov.

MĚSTO KYJOV, [2014]. *Krycí listu rozpočtu*. Kyjov.

Výkazy a rozpočty města dostupné z: <http://monitor.statnipokladna.cz/2013/obce/detail/00285030>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CAF	Common Assessment Framework (společný hodnotící rámec)
CF	Cash flow
ČR	Česká republika
DČ	Doplňková činnost
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
ERDF	European Regional Development Fund (Evropský fond regionálního rozvoje)
ESF	European Social Fund (Evropský sociální fond)
EU	Evropská unie
HČ	Hlavní činnost
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
PPP	Public Private Partnership (partnerství soukromého a veřejného sektoru)
SIMU	Soustava informativních a monitorujících ukazatelů
ÚSC	Územní samosprávné celky
VÚSC	Vyšší územní samosprávné celky
VZZ	Výkaz zisku a ztráty
ZÚSC	Základní územní samosprávné celky
3E	Economy, Effectiveness, Efficiency (hospodárnost, účelnost, efektivita)
6E	3E + Equity, Environment, Ethics (spravedlnost, prostředí, etika)

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Schéma veřejné správy.....	14
Obrázek 2: Rozpočtová skladba v České republice.....	24
Obrázek 3: Strukturovaný soubor ukazatelů finanční analýzy municipální firmy.....	30
Obrázek 4: Rozdělení dotací	35
Obrázek 5: Vývoj počtu obyvatel a míry nezaměstnanosti v desetiletém období.....	41
Obrázek 6: Struktura podnikatelské činnosti podle velikosti a odvětví v roce 2013	42
Obrázek 7: Meziroční změny v příjmech a výdajích a jejich celkové změny v letech 2010-2013.....	46
Obrázek 8: Vývoj rozpočtových příjmů a jejich hlavních částí v letech 2010-2013	47
Obrázek 9: Složení rozpočtových příjmů v roce 2010 při rozdílném přiřazení přijatých transferů do běžné a kapitálové části rozpočtu	48
Obrázek 10: Struktura rozpočtových příjmů v letech 2010-2013	49
Obrázek 11: Struktura schválených rozpočtových příjmů na rok 2014	49
Obrázek 12: Skladba rozpočtových příjmů územních rozpočtů v ČR a Jihomoravském kraji v letech 2010-2013	50
Obrázek 13: Vývoj daňových příjmů a jejich hlavních částí v letech 2010-2013	50
Obrázek 14: Struktura daní a poplatků z vybraných činností a služeb v letech 2010-2013.....	51
Obrázek 15: Složení daňových příjmů v roce 2013	52
Obrázek 16: Vývoj struktury daní z příjmů, zisku a kapitálových výnosů v letech 2010-2013	53
Obrázek 17: Vývoj struktury daňových příjmů v letech 2010-2013.....	53
Obrázek 18: Vývoj struktury nedaňových příjmů v letech 2010-2013	55
Obrázek 19: Výše jednotlivých přijatých investičních transferů v letech 2010-2013	56
Obrázek 20: Jednotlivé přijaté neinvestiční transfery v letech 2010-2013	57
Obrázek 21: Vývoj struktury kapitálových příjmů v letech 2010-2013.....	59
Obrázek 22: Vývoj rozpočtových výdajů a jejich složek v letech 2010-2013	60
Obrázek 23: Struktura rozpočtových výdajů v letech 2010-2013	60
Obrázek 24: Schválená struktura rozpočtových výdajů na rok 2014	61
Obrázek 25: Skladba rozpočtových výdajů v České republice a Jihomoravském kraji.....	61
Obrázek 26: Vývoj běžných výdajů a jejich hlavních částí v letech 2010-2013.....	62
Obrázek 27: Vývoj složek neinvestičních nákupů a souvisejících výdajů v letech 2010-2013.....	63
Obrázek 28: Jednotlivé neinvestiční transfery v letech 2010-2013.....	64
Obrázek 29: Vývoj běžných výdajů v letech 2010-2013 bez započítání sociálních dávek	65
Obrázek 30: Vývoj struktury běžných výdajů v letech 2010-2013.....	65
Obrázek 31: Vývoj kapitálových výdajů a jejich hlavních částí v letech 2010-2013.....	66

Obrázek 32: Jednotlivé investiční nákupy a související výdaje v letech 2010-2013	67
Obrázek 33: Jednotlivé investiční transfery v letech 2010-2013	67
Obrázek 34: Vývoj struktury kapitálových výdajů v letech 2010-2013.....	68
Obrázek 35: Struktura výdajů z odvětvového pohledu v letech 2010-2013	69
Obrázek 36: Hospodaření města v letech 2010-2013	69
Obrázek 37: Celkové saldo územních rozpočtů v ČR a Jihomoravském kraji v letech 2010-2013	70
Obrázek 38: Schválené hospodaření města na rok 2014.....	72
Obrázek 39: Graf vývoje položek financování v letech 2010-2013.....	73
Obrázek 40: Vývoj aktiva jejich hlavních složek v letech 2010-2013.....	76
Obrázek 41: Složení stálých aktiv a dlouhodobého hmotného majetku v roce 2013.....	76
Obrázek 42: Jednotlivé krátkodobé pohledávky v letech 2010-2013	78
Obrázek 43: Struktura aktiv v letech 2010-2013	79
Obrázek 44: Vývoj pasiv a jejich hlavních složek v letech 2010-2013	79
Obrázek 45: Struktura pasiv v letech 2010-2013.....	80
Obrázek 46: Hospodaření z účetního pohledu v hlavní činnosti v letech 2010-2013.....	81
Obrázek 47: Vývoj nákladů a jejich hlavních složek v hlavní činnosti v letech 2010-2013	81
Obrázek 48: Struktura nákladů v hlavní činnosti v letech 2010-2013	83
Obrázek 49: Vývoj výnosů a jejich hlavních složek v hlavní činnosti v letech 2010-2013	83
Obrázek 50: Struktura výnosů v hlavní činnosti v letech 2010-2013	84
Obrázek 51: Struktura výsledku hospodaření v hlavní činnosti v letech 2010-2013	85
Obrázek 52: Hospodaření z účetního pohledu ve vedlejší činnosti v letech 2010-2013	85
Obrázek 53: Struktura výsledku hospodaření v doplňkové činnosti v letech 2010-2013	86
Obrázek 54: Meziroční a celkové změny v příjmech a výdajích bez vlivu sociální reformy	99
Obrázek 55: Mapa cyklostezky Kyjov-Bohuslavice-Mouchnice.....	102
Obrázek 56: Struktura rozpočtovaných nákladů	103
Obrázek 57: Vývoj indexu provozních úspor v letech 2013-2014.....	105
Obrázek 58: Vývoj provozního přebytku po úhradě splátek v letech 2010-2014.....	106
Obrázek 60: Budoucí vývoj provozního přebytku po úhradě splátek a indexu provozních úspor	111
Obrázek 61: Zadluženost obcí v ČR mimo velká města	112
Obrázek 59: Srovnání podporovaných aktivit ze Strukturálních fondů EU	115

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Organizace zakládané a zřizované ÚSC	17
Tabulka 2: Princip 3E a jeho rozšíření v neziskové sféře na 6E	20
Tabulka 3: Příjmy a výdaje obce.....	22
Tabulka 4: Podrobný pohled na finanční analýzu v municipální sféře.....	28
Tabulka 5: Posuzování kritérií finančního zdraví v podnikatelském a veřejném sektoru.....	29
Tabulka 6: Informativní, monitorující a doporučené ukazatele	31
Tabulka 7: Souhrnné informace o městu Kyjov	40
Tabulka 8: Hospodářská činnost v roce 2013	42
Tabulka 9: Sebehodnocení města podle modelu CAF v letech 2011 a 2012	44
Tabulka 10: Rozpočty města z pohledu druhového členění v letech 2010-2013	45
Tabulka 11: Běžná a kapitálová část rozpočtu v letech 2010-2013	71
Tabulka 12: Plnění rozpočtů v letech 2010-2013.....	74
Tabulka 13: Zkrácená podoba přehledu o peněžních tocích v letech 2011-2013.....	87
Tabulka 14: Ukazatele autarkie v letech 2010-2013	89
Tabulka 15: Ukazatele rentability v letech 2010-2013	91
Tabulka 16: Ukazatele likvidity v letech 2010-2013	93
Tabulka 17: Ukazatele financování v letech 2010-2013	94
Tabulka 18: Ukazatele aktivity v letech 2011-2013	96
Tabulka 19: Ukazatele investičního rozvoje/útlumu v roce 2013.....	97
Tabulka 20: Soustava informativních a monitorujících ukazatelů v letech 2010-2013.....	98
Tabulka 21: Rok 2014 v rozpočtovém výhledu	105
Tabulka 22: Předpokládaná dluhová služba v letech 2014-2018 v tis. Kč.....	108
Tabulka 23: Předpokládaná výše ukazatele dluhové služby v letech 2014-2018	108
Tabulka 24: Dluhová služba s nově přijatým úvěrem v letech 2014-2018 v tis. Kč.....	109
Tabulka 25: Ukazatel dluhové služby v letech 2014-2018.....	112
Tabulka 26: Ukazatele dluhové služby dle způsobu financování záměru v letech 2014-2018	117

SEZNAM PŘÍLOH

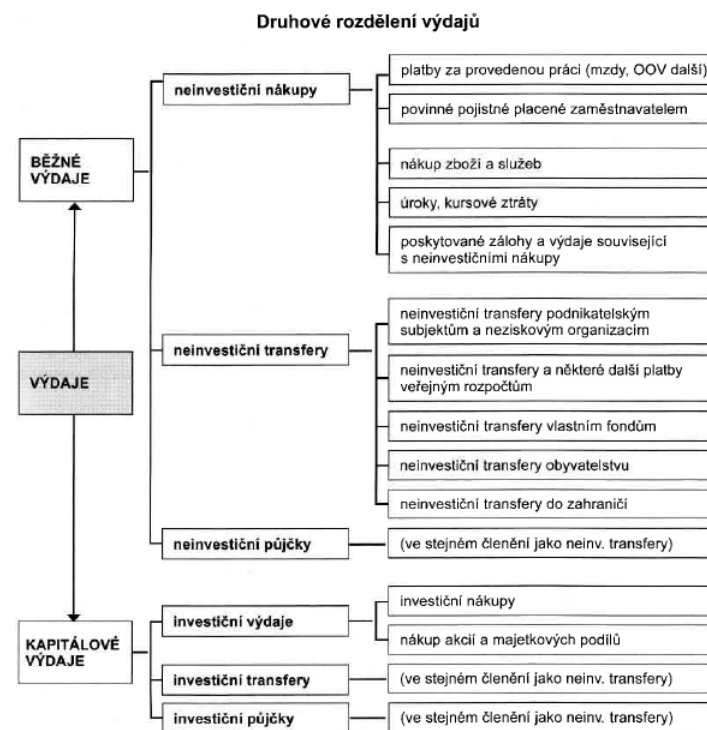
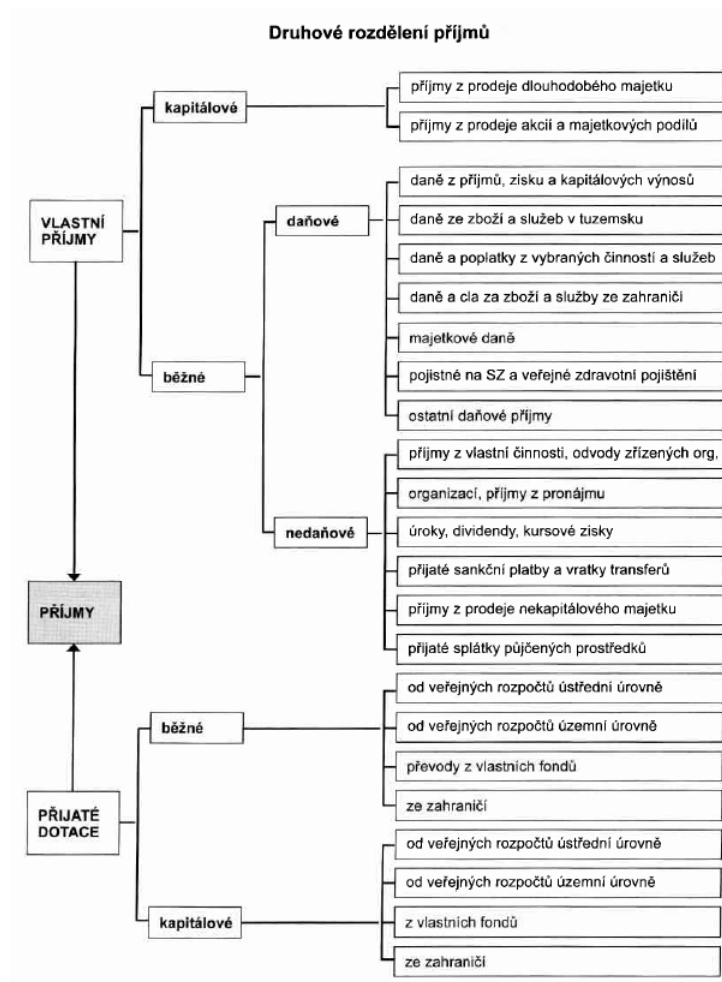
- P I Podstatná legislativní úprava obcí
- P II Druhové členění příjmů a výdajů
- P II: Poměrové ukazatele
- P IV Rozpočtové určení daní
- P V Dotační období 2014-2020

PŘÍLOHA P I: PODSTATNÁ LEGISLATIVNÍ ÚPRAVA OBCÍ

ve znění pozdějších předpisů:

- Zákon č. 1/1993 Sb., Ústavy České republiky,
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení),
- Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení),
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví,
- Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosu některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům (zákon o rozpočtovém určení daní),
- Zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností,
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě,
- Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích,
- Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí,
- Zákon č. 565/1990 Sb., České národní rady o místních poplatcích,
- Zákon č. 475/2013 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2014,
- Vyhláška MF ČR č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě,
- Vyhláška č. 410/2009 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro některé vybrané účetní jednotky,
- Vyhláška č. 388/2002 Sb., Ministerstva vnitra o stanovení správních obvodů obcí s pověřeným obecním úřadem a správních obvodů obcí s rozšířenou působností,
- Vyhláška č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů pořízení a reprodukce majetku,
- České účetní standardy č. 401 až 414,
- daňové zákony
- vnitřní předpisy
- ...

PŘÍLOHA P II: DRUHOVÉ ČLENĚNÍ PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ

(Zdroj: Provozničková, 2009, s. 116 a 117)

PŘÍLOHA PIII: POMĚROVÉ UKAZATELE

1. Ukazatele autarkie

$$\text{autarkie}_{H\check{C}} \text{ na bázi výnosů a nákladů} = \frac{\text{výnosy}_{H\check{C}}}{\text{náklady}_{H\check{C}}} \quad (1.1)$$

$$\text{celková autarkie na bázi příjmů a výdajů} = \frac{\text{příjmy (resp. neinvestiční příjmy)}}{\text{výdaje (resp. neinvestiční výdaje)}} \quad (1.2)$$

$$\text{míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech} = \frac{\text{neinvestiční dotace}}{\text{neinvestiční příjmy}} \quad (1.3)$$

2. Ukazatele rentability

$$\text{rentabilita nákladů} = \frac{\text{hospodářský výsledek}_{D\check{C}} \text{ (popř. jiný efekt)}}{\text{náklady}_{D\check{C}} \text{ (na činnost)}} \quad (2.1)$$

$$\text{haléřový ukazatel nákladovosti}_{D\check{C}} = \frac{\text{náklady}_{D\check{C}}}{\text{výnosy}_{D\check{C}}} \quad (2.2)$$

haléřový ukazatel nákladovosti_{DČ} - $\psi \rightarrow \min.$

$$\text{nákladový variátor} = \frac{\frac{\text{náklady celkem}_{t+1} - \text{náklady celkem}_t}{\text{náklady celkem}_t}}{\frac{\text{výnosy celkem}_{t+1} - \text{výnosy celkem}_t}{\text{výnosy celkem}_t}} \quad (2.3)$$

$$\text{rendita} = \frac{\text{součet dividend}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (2.4)$$

3. Ukazatele likvidity

$$\text{okamžitá likvidita} = \frac{\text{peníze a jejich ekvivalenty}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (3.1)$$

$$\text{rychlá likvidita} = \frac{\text{peníze a jejich ekvivalenty} + \text{krátkodobé pohledávky}}{\text{krátkodobé závazky}} \quad (3.2)$$

$$\text{čistý pracovní kapitál} = \text{oběžná aktiva} - \text{krátkodobé závazky} \quad (3.3)$$

4. Ukazatele financování

$$\text{ukazatel finanční samostatnosti} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková pasiva}} \quad (4.1)$$

$$\text{ukazatel věřitelského rizika} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{celková pasiva}} \quad (4.2)$$

$$\text{míra zadluženosti vlastního kapitálu} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}} \quad (4.3)$$

$$\text{směr působení finanční páky} = \frac{\text{výsledek hospodaření}}{\text{celková pasiva}} - \frac{\text{nákladové úroky}}{\text{cizí úročený kapitál}} \quad (4.4)$$

$$\text{intenzita působení finanční páky} = \text{síla finanční páky} \times \text{finanční páka} \quad (4.5)$$

$$\text{míra oddlužování} = \frac{CF}{\text{cizí kapitál}} \quad (4.6)$$

5. Ukazatele aktivity

$$\text{obrat kapitálu} = \frac{\text{výnosy (celkem, hlavní činnost)}}{\text{pasiva (vlastní kapitál a cizí zdroje)}} \quad (5.1)$$

$$\text{míra vázanosti stálých aktiv ve výnosech} = \frac{\text{stálá aktiva}}{\text{výnosy (celkem, z HČ)}} \quad (5.2)$$

$$\text{doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky} \times 360}{\text{výnosy (celkem, z HČ)}} \quad (5.3)$$

$$\text{poměr dob obratu} = \frac{\frac{\text{pohledávky} \times 360}{\text{výnosy}}}{\frac{\text{závazky}}{\text{provozní náklady}}} \quad (5.4)$$

6. Ukazatele investičního rozvoje/útlumu

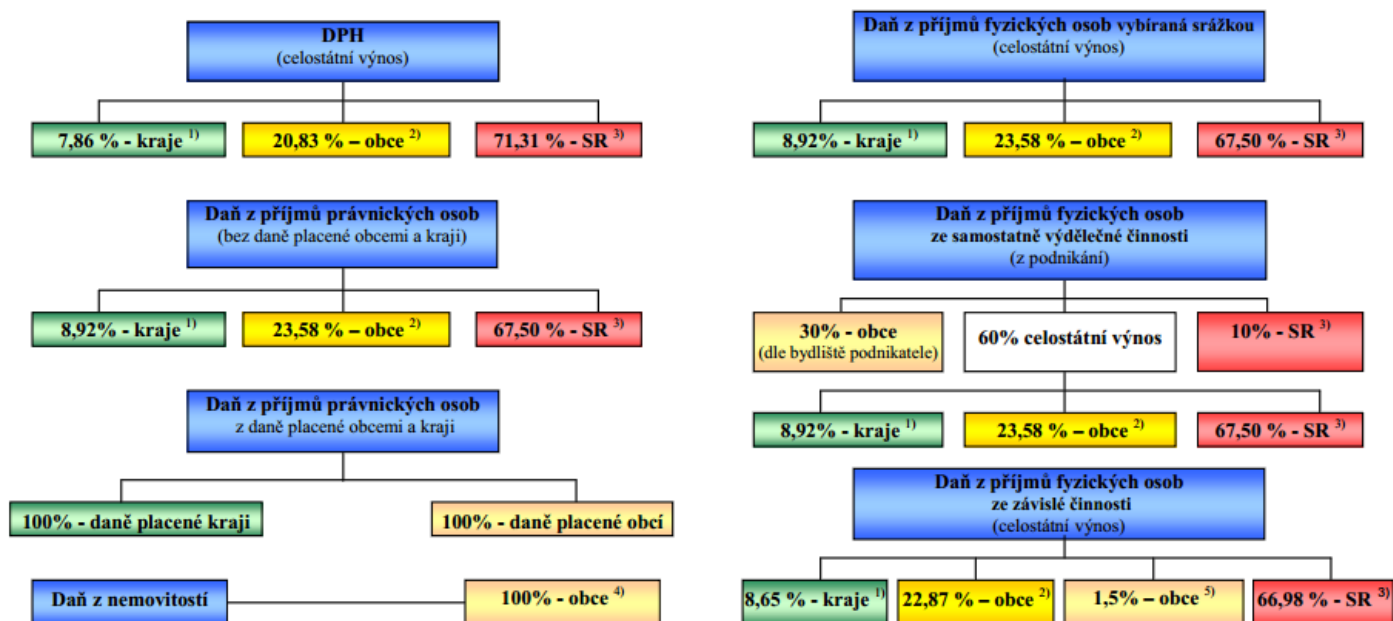
$$\text{koeficient opotřebení} = \frac{\text{oprávky}}{\text{dlouhodobá aktiva (v pořizovacích cenách)}} \quad (6.1)$$

$$\text{míra investičního rozvoje} = \frac{\text{investice celkem (brutto)}}{\text{odpisy (popř. oprávky)}} \quad (6.2)$$

(Zdroj: Kraftová, 2002, s. 96-135; Otrusinová a Kubíčková, 2011, s. 112-115)

PŘÍLOHA P IV: ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANÍ

Schéma rozdělení rozpočtového určení daní v letech 2013 až 2015 (bez SFDI, poplatků a pokut)

Vysvětlivky:

¹⁾ Každý kraj se na procentní části celostátního hrubého výnosu daně podílí procentem stanoveným v příloze č. 1 zákona č. 243/2000 Sb., o RUD, v platném znění

²⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě:

1. kritéria výměry katastrálních území obce (3 %)
2. prostého počtu obyvatel v obci (10 %)
3. násobků postupných přechodů (80 %)
4. počet dětí a žáků navštěvujících školu zřizovanou obcí (7 %)

³⁾ Příjmy státního rozpočtu

⁴⁾ Výnos daně z nemovitosti; příjemcem je ta obec, na jejímž území se nemovitost nachází.

⁵⁾ Daňové příjmy jsou rozdělovány na základě počtu zaměstnanců s místem výkonu práce v obci.

(Zdroj: Odbor 12, 2013, Nový model)

PŘÍLOHA P V: DOTAČNÍ OBDOBÍ 2014-2020

V novém programovém období 2014 - 2020 budou finanční prostředky ve výši 20,5 miliardy EUR přerozdělovány v rámci 8 operačních programů.

Období 2007 - 2013		Období 2014 - 2020	
1	ROP NUTS II Severozápad		
2	ROP NUTS II Moravskoslezsko		
3	ROP NUTS II Jihovýchod		
4	ROP NUTS II Jihozápad		
5	ROP NUTS II Střední Morava	1	Integrovaný regionální operační program
6	ROP NUTS II Střední Čechy		
7	ROP NUTS II Severovýchod		
8	Integrovaný operační program		
9	OP Doprava	2	OP Doprava
10	OP Životní prostředí	3	OP Životní prostředí
11	OP Podnikání a inovace	4	OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
12	OP Lidské zdroje a zaměstnanost	5	OP Zaměstnanost
13	OP Výzkum a vývoj pro inovace	6	OP Výzkum, vývoj a vzdělávání
14	OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost		
15	OP Technická pomoc	7	OP Technická pomoc
16	OP Praha Konkurenceschopnost	8	OP Praha – pól růstu ČR
17	OP Praha Adaptabilita		

Žadatelé o dotace z fondů EU budou moci využít i operačních programů cíle Evropská územní spolupráce či Program rozvoje venkova a Operační program Rybářství.

OP Česká republika – Polská republika

OP Česká republika – Slovenská republika

OP Česká republika – Rakouská republika

OP Česká republika – Svobodný stát Bavorsko

OP Česká republika – Svobodný stát Sasko

OP Nadnárodní spolupráce „Central Europe“

OP Mezinárodní spolupráce

OP Rybářství

Program Rozvoje venkova 2014 - 2020

Kritérium konkurenceschopnost naplňuje princip 3I:

- Instituce (efektivní a výkonné)
- Infrastruktura (dopravní, energetická, telekomunikační a informační)
- Inovace (podpora inovačního potenciálu ekonomiky)

(Zdroj: Dotační období 2014-2020, ©2014)